

Csak olvasótermi
használatra!

C

2508

2669

A

FELSŐ-BARANYAI REF. EGYHÁZMEGYE

HARKÁNYBAN,

1910. ÉVI AUGUSZTUS HÓ 23–24-ÉN TARTOTT

KÖZGYÜLÉSÉNEK

ÉS BIRÓSÁGI ÜLÉSEINEK

JEGYZŐKÖNYVE.

A FELSŐ-BARANYAI REF. EGYHÁZMEGYE HIVATALOS KIADVÁNYA.

PÉCSETT, 1910.

NYOMATOTT TAIZS JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Csak helyben
használatra

3 002840 377240

A

FELSŐ-BARANYAI REF. EGYHÁZMEGYE

HARKÁNYBAN,

1910. ÉVI AUGUSZTUS HÓ 23—24-ÉN TARTOTT

KÖZGYÜLÉSÉNEK

ÉS BIRÓSÁGI ÜLÉSEINEK

JEGYZŐKÖNYVE.

A FELSŐ-BARANYAI REF. EGYHÁZMEGYE HIVATALOS KIADVÁNYA.

37.724
~~87118~~

PÉCSETT, 1910.

NYOMATOTT TAIKS JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

I.

Községülés jegyzőkönyve.

A felsőbaranyai ref. egyházmegye **Harkányban**, 1910. évi augusztus hó 23-án rendes közgyűlést tartván, **Dányi Gábor** esperes és előbb Pakuszy Gyula hivatalára legidősebb világi tanácsbíró, majd **Benkő Gyula** gondnok urak elnöklete alatt, jelen voltak :

A) Az egyházak képviselőitében :

a) egyházi részről :

1. Adorjás : Mészáros István.
2. Beczefa : Munkácsy Lajos.
3. Belvárd : Biró Mihály.
4. Bisse : Kiss Mózes.
5. Bogdása : Szívós Károly.
6. Bottyka : Füstös Antal.
7. Baranyahídvég : Szűcs László.
8. Czún : Vitányi Bertalan.
9. Csarnóta : Szigeti József.
10. Drávacsehi : Aracs Gyula.
11. Drávacsepely : Szöllősy Antal.
12. Drávafok : Toronyay József.
13. Drávapalkonya : —
14. Drávaszabolcs : Paál József.
15. Drávaiványi : —
16. Drávaszerdahely : Borsos István.

b) világi részről :

—	—
—	—
—	—
Balogh József.	
—	—
—	—
Petkó János.	
Nagy Czúni János.	
Molnár Lajos.	
—	—
Káta Sámuel.	
—	—
Nagy Sándor.	
Tóth Lajos.	
—	—
Hitre József	

17. Dencsháza : —	—	—
18. Diósvizsló : Soós István.	—	—
19. Egyh.-haraszti : Horvát Antal.	Haraszti József.	
20. Garé : Varga Sándor.	—	—
21. Gordisa : Bajó Károly.	—	—
22. Gyűd : Széles Sándor.	—	—
23. Harkány : Szücs Sándor.	—	—
24. Hirics-Vejti-Kisszentmárton : Barsi Miklós.	—	—
25. Ipacsfa : —	—	—
26. Kákics : Kis József.	—	—
27. Katádfa : Józan Sándor.	—	—
28. Kémes : Koncz Antal.	Végh János.	
29. Kiscsány-Oszip : Dányi Gábor.	Zsigmond I. József.	
30. Kisharsány : —	Miksa István.	
31. Kistótfalu : Kozma József.	Varga Sándor.	
32. Kórós : Nagy Imre.	Bonyár Péter.	
33. Kovácshida : —	—	—
34. Luzsok : Fejes Sándor.	Kovács István.	
35. Magyarmecske : —	—	—
36. Magyarpeterd : Biró Mihály.	—	—
37. Márfa : Bóna Sándor.	—	—
38. Maty : —	Varga György	
39. Mindszent-Bogád : Szabó Gyula.	—	—
40. Nagyarsány : Iványos Soma.	—	—
41. Nagypeterd : Farkas Emil.	—	—
42. Nagytótfalu : —	—	—
43. Nagyváty : Morvay Ferenc.	—	—
44. Nyugotszenterzsébet : Mun- kácsy Lajos.	—	—
45. Okorág : Fehér Ambrus.	Toldi János.	
46. Old : Beregszász Gusztáv.	—	—
47. Pécs : Nyáry Pál.	Dr. Kenessey Aladár.	
48. Piskó : Sipos Lajos.	—	—
49. Rádfalva : Kurucz Sándor.	Haraszti József.	

50. Rónádfa : Bocsor Béla.	— —
51. Rózsafa : Csúthy László.	— —
52. Sámod : Sógor Endre.	Kálmán Lajos.
53. <u>Sellye : Bús József.</u>	— —
54. Szaporca : Szalay Ferenc.	Nagy István.
55. Szava : Kovács Bálint.	Szűcs Kálmán
56. Siklós : Zeke Lajos.	— —
57. Siklósnagyfalu : Dombi Vince.	— —
58. Sósvertike : Bartalos Ede.	Darabos József.
59. Terehegy : —	Boda Béni.
60. Tésenfa : Kuliffay Elek.	Dudók János.
61. Túrony : Lutár Sándor.	— —
62. <u>Vajszló : Csánki János.</u>	Illés József
63. <u>Zaláta : Sipos Lajos.</u>	— —

B) Tanítótestület képviselői :

Sütő Pál, Fejes Lajos, Lukács Ferenc.

C) Egyházmegyei tisztviselők :

Morvay Ferencz, Aracs Gyula, Fejes Sándor, Iványos Soma, Nagy Imre, Zeke Lajos egyházi, Pakuszy Gyula, Hardy Sándor, Mándy Sámuel, Horváth István világi tanácsbírák ; Morvay Ferencz egyházi fő-, Aracs Gyula egyházi al-, Horváth Antal és Borsos István kisegítő egyházi aljegyzők, ifju Morvay Ferencz világi aljegyző, Iványos Soma közpénztárnok.

1. sz. Esperes úrnak a közgyűlés tanácskozásaira Istentől bölcsesség, egyetértés és szeretet lelkét kérő buzgó imájával

a közgyűlés megnyitott.

2. sz. A kebelbeli egyházak névsora felolvastatván,

a lelkészek jelenléte nevök bemondásával, a világi képviselők meghívó leveleik bemutatásával, az elől kitett sorrendben igazoltattak, s ezzel a közgyűlés megalakult.

3. sz. A jegyzőkönyv vezetésével

a jegyzői kar, a szólni kívánók neveinek feljegyzésével
ifju Morvay Ferenc bízott meg.

4. sz. A jegyzőkönyv pontonként való hitelesítésével a
közgyűlés

az elnökséget, a jegyzői kart, továbbá Pakuszy Gyula és
Szűcs Sándor urakat bízta meg.

5. sz. Egyházkerületi képviselők választására, valamint
a gyűlés folyamán egyéb alkalomból esetleg elrendelendő
titkos szavazatok felbontására és számbavételére

szavazatszedő bizottsági tagokul Iványos Soma, Szöllősy
Antal, Dr. Kenessey Aladár nevezettek ki.

****6. sz.** Olvastatott a mult évi egyházmegyei közgyűlés
13. számú határozata értelmében kiküldött szavazatbontó
bizottság jegyzőkönyve.

Felvétetett Vajszlón, 1909. évi december hó 6-án az egy-
házmegyei gondnokra beadott szavazatok felbontása alkal-
mával. Jelen vannak Nagy Imre elnöklete alatt Sógor Endre
és ifju Morvay Ferencz.

Beérkezett 62 egyház szavazata, nem szavazott Pécs.
Érvényes szavazat volt mind a 62. Eredmény a következő:

Benkő Gyula e. m. világi főjegyző úrra esett 50 szava-
zat, Hardy Sándor úrra esett 6 szavazat, Mezőssy Béla úrra
2 szavazat, Vargha Nagy István úrra 2 szavazat, Dr. Nagy
Dezső úrra 1 szavazat, Fazekas Sándor úrra 1 szavazat.

Ezek szerint Benkő Gyula e. m. vil. főjegyző és tanács-
bíró úr az egyházak szavazatának általános többségét meg-
nyervén, az egyházmegye megválasztott gondnokául ki-
jelentendő.

A felolvasott jegyzőkönyv alapján Benkő Gyula világi
főjegyző és e. m. tanácsbíró urat, aki hosszú időn keresztül
mint ügyész, főjegyző és tanácsbíró egyházmegyénk érdekeit
lelkes odaadással munkálván, tiszteletünket és hálánkat méltán
kiérdemelte: a közgyűlés örömmel erősíti meg a felső-
baranyi egyházmegye gondnoki hivatalában. A választás

eredménye az egyházi törvény I. t.-c. 159. §-a alapján tudomásvétel végett e jegyzőkönyvi pont által a főtisztelendő egyházkerületnek bejelentetik.

A szavazatok megsemmisítésével a jegyzői kar megbizatik.

A nem szavazott pécsi egyházzal szemben esperes úr a törvényszerű eljárásra felhivatik.

7. sz. Megválasztott gondnok urat a gyűlésen leendő megjelenésre felkérő küldöttség tagjaiul

a jelenlegi elnökség vezetése alatt Iványos Soma, Dr. Kenessey Aladár és Sütő Pál urak kiküldetnek. A küldöttség visszaérkeztéig elnökség az ülést felfüggeszti.

8. sz. Benkő Gyula gondnok úr a gyűlésen megjelenén, s az ülés megnyitvatván, a hivatalos esküt leletette, s esperes úr üdvözlő szavai után

meleg szavakban köszönnén meg az egyházmegyének iránta tanusított bizalmát, eszmékben gazdag, hitbuzgósággal teljes, egyházunk iránti szeretettől lángoló beszédének befejeztével társelnöki székét — a közgyűlési tagok lelkes éljenzése közben -- elfoglalja.

9. sz. Esperes úr indítványára elhatározza a közgyűlés, hogy gondnok úr székfoglaló beszéde

egész terjedelmében egyházmegyei közgyűlésünk jegyzőkönyvében megörökíttessék.

Benkő Gyula e. m. gondnok úr székfoglaló beszéde :

Nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés!

Mélyen meghatva állok meg ebben a fényes gyülekezetben, mielőtt székemet, mint a f. baranyai egyházmegyének megválasztott és most már felesketett gondnoka elfoglalnám. Egész lelkemben mélyen meghavta mindennek felett a megtisztelő és felmagasztaló bizalom és ragaszkodás által, a mellyel engem az egyházmegyében, világi egyén számára elérhető ezen legmagasabb állásra elválasztani méltóztattak.

De mélyen meghatva a gondnoki tisztséggel járó, az egyházmegye egész életére kiható, sőt sokszor azon túl terjedő nagyfotosságu hatáskör meggondolása és ezzel szemben képességeimnek, s egyéni tulajdonaimnak mérlegelése által, a miből folyólag aggodó kétség támad lelkemben, vajon leszek-e képes, minden legjobb törekvésem mellett lesz-e erőm,

ezen hivatást egyházmegyém bizalmának megfelelően, s ebben a tiszt-ségben annyi nagynevű és nagytehetségű előd, csak a kikre én vissza-emlékezem : Jókai Mór, Ráday Gedeon, Szilágyi Dezső és Ádám András egyházi és világi életünk terén mindmegannyi szellemóriások után ezek utódjához méltón, vagy legalább azokat megközelítőleg betölteni ?

A jóindulatnak és bizalomnak ezért a megható nyilvánulásáért hálás szívvvel mondok köszönetet és szent fogadást teszek, hogy életem legfőbb törekvése leend ezután is, egyházmegyéinknek, s egész magyar református egyházunknak ugy erkölcsi, mint anyagi érdekeit csekély tehetségemhez képest, igaz magyar protestáns kitartással és buzgósággal hiven, lelkiismeretesen szolgálni.

Ez a fogadalom lesz a jövőben, mint volt a múltban lelkem vezető és világitó szövetnéke.

Ebből meritek erőt, bátorságot, midőn ezen magas tiszti állást elfoglalom, s annak betöltésére vállalkozom.

A bizalom, a jóindulat és rokonérzés pedig, a melyet az egyház-megye, annak egész közönsége, s minden egyes tényezője részéről nem-csak ez alkalommal, de egész életem folyamán, különösen pedig több, mint 3 évtizedre visszatekintő közszolgálati pályámon mindenkor há-lásan tapasztaltam, biztató reményt nyújt, hogy feltett becsületes szán-dékom és törekvésem megvalósításánál a velem eddig is együtt mun-kálkodott legjobb és legnemesebb erők, ezek között első sorban az egyházi élet minden ágazatában nagy tudással rendelkező, tapasztala-tokban gazdag és kormányzati bölcseséggel megáldott mélyen tisztelt elnöktársam Nagytiszteletű Esperes úr, valamint az egyházmegyei tisz-tikar, támogatására bizton számíthatok.

És bízom mindenek felett az isteni gondviselés jóságában és min-denható erejében, bízom abban, hogy övéit el nem hagyja, ki mind-nyájunk édes atyja, hogy nem engedi megszegyenülni azokat, akik az ő céljait hiven szolgálni igyekeznek.

Az a 35 esztendő, melyet az egyházmegye szolgálatában töltöttem, nagy idő az ember életében. Egy egész emberöltő, éppen elegendő arra, hogy a világba lépő ifjúból hajlott koru férfi legyen, hogy jófor-mán új nemzedék álljon a réGINEK helyébe. Óh mennyien maradtak el mellőlem ez alatt az idő alatt azok közül, a kikkel pályafutásomat együtt kezdettem és folytattam, egyházi és világi férfiak, bölcs vezérek és lelkes közkatonák, a kik emlékeinek most is, ebben az ünnepi órában szent kegyelettel adózom a kik emlékének mindannyian szent kegyelettel tartozunk. De nagy idő ez a 35 esztendő és messze jövőendőkre kiható korszakot képez egész magyar református egyházunk életében is. Ebben a 35 esztendő s korszakban lettek lerakva külső és belső egy-

házi életünk új alapozásai, megalkotva és szentesítve az 1881/2, majd az 1891/4 és végül legújabbán az 1904/7 évi egyh. törvényeink.

Jóval visszamenőleg, már a 70-es évek elején mindegyre élenkben nyilvánult meg és lett általánossá a magyarországi helvét hitvallású reformált egyház mind az 5 kerületében régi egyházi szervezetünk hiányos voltának, az egyházkerületek különállásából származó széttagoltság hátrányainak, s az idő és kor szelleme által túlszárnyalt régi kánonaink elavultságának, s mind ebből folyólag azon közszükségnek érzete, hogy az egyetemes egyházi célok érdekében az egyházkerületek egymással szoros szervi kapcsolatba hozassanak, egyetemes, a magyar reformált egyház összetartozandó egysége megállapíttassék, egyházi életünk minden külső és belső vonatkozásában, úgy az egyházi alkotmány, mint az egyházi törvénykezés, népnevelés, lelkészválasztás, az egyházi férfiak kötelességei és jogai, az egyházi adózás, közoktatás, valamint az egyházi hivatalnokok javadalmazása és nyugdíjigénye a kor szellemének, s minden jogos kíváalomnak megfelelőleg egyöntetűen szabályoztassék.

Mindezen kérdések megoldásra jutottak legutóbb megalkotott egyházi törvényeinkben. Majd az idő és tapasztalás fogja megmutatni azoknak gyakorlati értékét, az idő és tapasztalás fogja beigazolni, hogy ezen egyházi törvényeink miként válnak be, miként és mennyiben felelnek meg a gyakorlati élet követelményeinek. Épen ezért korai lenne még most azoknak ebből a szempontból bírálatába bocsátkozni, de alig is lenne egy mindenre kiterjedő, s az összes egyházi törvényhozást felölelő kritika jelen beszédem keretébe illeszthető. Nem is kívánok ebbe mélyebben bocsátkozni. Szabad legyen azonban az egészről két fontos dolgot mintegy megérintenem, s e két dologgal a helyzetnek és alkalomnak megfelelőleg röviden foglalkoznom.

Ezek egyike az egyházi adózás és vele kapcsolatban az államsegély kérdése.

Mindannyian nagyon jól tudjuk, a néppel közvetlen érintkezés folytán bőséges tapasztalatból tudjuk, hogy az új egyházi adózással csak imént megszüntetett régi adózási rendszer, ha nem is kivétel nélkül országszerte, de az ország legnagyobb részében mily kolosszális, csaknem elviselhetetlen, a vallásos érzést, a valláshoz ragaszkodást szinte veszélyeztető és agyonnyomó súllyal nehezedett éppen akkor valóban szegény református magyar népünk vállaira. Nagyon jól tudtuk, láttuk és éreztük már évtizedekkel előbb, hogy ezen állapoton változtatni, ezt a bajt orvosolni és az ebből származó veszélyt elhárítani, s annak már-már egyházi életünk fundamentomait csapkodó hullámai ellen a legnagyobb eréllyel védekezni az egész magyar református egyházra nézve életbevágó fontos érdek.

Sehol az országban nem volt ez jobban érezhető, s nem is foglalkoztatta korábban és behatóbban az egyház férfiai, mint a legnagyobb-részt kicsiny egyházközségekből álló felsőbaranyai egyházmegyénkben.

Emlékezetemmel a 60-as évekig tudok visszamenni azokra a törekvésekre, tervezésekre és próbálgatásokra, a melyek ezen kérdés megoldását vették célba. Ettől fogva hosszú időn keresztül évtizedekig a csoportosítás, több egyháznak egy anyaegyházzá és társegyházakká alakítása körül forgott minden törekvés és tervezetés. Ennek emlékeit őrzik egyházmegyei évkönyveink, közgyűlési jegyzőkönyveink lapjai. Mindez azonban gyakorlati eredményre nem vezetett, s a megvalósulás stádiumába el nem jutott. Bizonyára nagyon jól és helyesen, mert most már a posteriori azt hiszem mindannyian úgy vagyunk meggyőződve, hogy megvalósulása esetén a teher könnyítése mellett ugyan, de egyházi szervezetünk, külső és belső erőink, különösen pedig a hitélet gyengülését és lazulását vonta volna maga után.

Más módját kellett tehát keresni és feltalálni e baj orvoslásának, az egyházi terhek könnyítésének. És itt annak jellemzéseül, hogy mennyire válságos volt a helyzet, mennyire általános volt ezen válságos helyzet átérzése, csak azon megtörtént dolgot említem fel, a midőn aggódó lelkünk hánykolódásában egyházi belső hivatalnokainkat, papjainkat engedtük, sőt vittük bele abba a kétségbeejtő önfeláldozásba, hogy amugy is csekély javadalmazásuk egy részéből önként lemondjanak, s ez megtörtént a nélkül, hogy a kérdés megoldását csak egy lépéssel is előbbre vitte volna.

Valóban szomorú idők voltak ezek, valóban, különösen itt a felsőbaranyai egyházmegyében „megnehezült ekkor az idők viharos járása felettünk.”

Ezekre az időkre esik, hogy az 1848. évi XX. t. cz.-ben kötelezett állami hozzájárulás követelése mellett az adózási rendszer gyökeres átalakítása, mint a helyzet szanálására, s maradandó egészséges állapotok létesítésére egyedül alkalmas mód lépett előtérbe, s ez a napirendről nem is vettetett le mindaddig, a míg a 1904/7 évi III. t. cz. által meg nem valósított.

Ebben a törvényhozói alkotásban, az egyházi adóról szóló III. t. cz.-ben van immár lefektetve magyar református egyházunk fennállásának és fejlődésének anyagi biztosítéka.

Nem akarom ezzel azt mondani, mintha ez a törvény változhatlan örök törvényül lenne tekintendő, a melyhez nyúlni, a melyet módosítani, változtatni nem szabad, nem lehet, mintha most már ezen törvény árnyékában gondtalanul adhatnók át magunkat a csendes pihenésnek. Hogy azonban az előbbivel szemben nemcsak tűrhető álla-

potot teremtett, de az adózás aránytalanságából származó bajokat és fenyegető veszélyeket már is megszüntette, s rövid időn belül teljesen megszüntetni fogja, azt senki a kézzel fogható tényekkel szemben el nem vitathatja, valamint azt sem vitathatja el, hogy benne az egyenlő teherviselés elvi alapja le van fektetve, s oly mértékben mindenesetre megvalósítva, hogy magyar református hiveink az egyházfentartásnak ma már igazán könnyen elviselhető terheit érzik, s e tekintetben jogos panaszra akkor sem lenne ok, ha legnagyobb részben földműveléssel foglalkozó református hiveink anyagi helyzete jobbra nem fordult volna, a mint tényleg -- hála legyen érte az isteni gondviselésnek, — jobbra fordult. Mindazonáltal meg vagyok győződve, hogy az egyházi adózásnak az idők folyamán még lényegbe vágó módosításokon kell keresztül mennie.

A mi pedig az 1848. évi XX. t. cz. megvalósítását illeti, mindannyian tisztába vagyunk azzal, fent és alant, nem csak mi, de azt hiszem kivétel nélkül államférfiaiunk is, hogy e tekintetben csupán az első kezdetleges lépés történt meg, s a fejlődés folyamata meg nem állhat mindaddig, a mikor már az állami hozzájárulás, semmiféle eshetőségnek ki nem téve, sarkalatos törvény által minden időkre biztosítva lesz.

És ennél a pontnál álljunk meg egy pillanatra Nt. e. m. közgyűlés! Itt és ott legtekintélyesebb egyházi férfiaiunk részéről komoly hangok emelkednek, a melyek az állami hozzájárulás mind nagyobb mérvű igénybe vételéből egyházi autonómiánkra származható veszély aggodalmát fejezik ki. Nem tagadhatom, hogy ezen aggodalom mély nyomokat vág az én lelkemben is és kisebb-nagyobb mértékben bizonyára mindannyian érezzük ezen aggodalmat, a kik az autonómiát nemcsak magyar református egyházunk, hanem ezzel szoros összefüggésben egész magyar fajunk féltve őrzött kincsének tekintjük, melyet őseink évszázadokon keresztül a legnehezebb időkben is fentartani, s reánk egyházi életünk és a magyar nemzet alkotmányos szabadságának egyik szilárd biztosítékául drága örökségképen átszármaztatni tudtak. És nem nyomhatjuk el végképen az aggodó kétséget, hogy vajjon az a faj, a mi magyar református fajunk, a mely a nehéz századokban csupán önmagából meritett és kifejtett szellemi és anyagi erőkkkel saját lábán meg tudott állani, a viharos idők elmúltával, mert hiszen ma már a régi értelembé véve megnehezült idők viharosjárásáról nem is beszélhetünk, a béke ölén, csendes verőfényben, az állam által is támogatott anyagi jobblétben képes lesz-e megtartani a szabad és helyes irányu fejlődés ezen biztosítékát.

A jövődő Isten kezében van. És én itt is, a jövődő idők ezen nagy kérdésénél bízom az isteni gondviselés mindenható erejében és

örök bölcseségében, bízom magyar református fajom kitartó szívósságában, annak szababság- és hazaszeretetében, hogy a legtisztább és legnemesebb értelemben felfogott autonómiáját fentartani és a népek és nemzetek életében számára kijelölt történelmi hivatást a magyar nemzettel és nemzeti állammal összeforrvá, egyöntetűen együtt haladva betölteni ez után is képes lesz.

És most rátérek Nt. e. m. közgyűlés! a másik dologra, a melyet — mint beszédem elején jelezni voltam bátor, — legalább futólag szintén érinteni kívánok.

Ez a dolog egyházi belső hivatalnokaink, lelkészeink javadalmazása és nyudijgénye.

Szándékosan nem foglaltam ide felekezeti tanítóinkat, nem mintha azok idevágó érdekeik iránt közönnnyel viseltetnénk, de azon okból: mert az ő javadalmazásukat ma már legnagyobb részben az állam vette kezébe. De előre is kijelentem, hogy azt, amit lelkészeinkre nézve elmondandó vagyok, az állam részéről az ő javukra is megvalósítandónak tekintem.

Remélhetőleg mindannyian egyetértünk abban, hogy lelkipásztoraink anyagi helyzete jelentékenyen kedvezőbb ma, mint volt a múltban, már csak annál fogva is, hogy javadalmazásuk a jövőben bizonytalanságnak és ingadozásnak kitéve nem lesz, hanem fixirozva van, amire mindenkor bizton számíthatnak, mind az összeg, mind a kiszolgáltatás ideje tekintetében. És ha nem nyújt is valami fényes existenciát, de elégséges arra, hogy egy művelt kis család szerény igényeit kielégítse.

Igenis Nt. egyházmegyei közgyűlés! kis család fentartására és igényeinek kielégítésére elegendő, de nem elegendő a nagyobb és még nagyobb, több és még több gyermekkel megáldott család fentartására. Nem elegendő arra, hogy abból a leggondosabb családfő a legnagyobb takarékoság mellett is képes legyen gyermekeit társadalmi állásának megfelelően a haza hasznos polgáraivá és a nemzet derék tagjaivá felnevelni. Pedig nyilvánvaló, hogy ez nemcsak az egyházra, hanem az államra és nemzetre nézve egyaránt életbevágó fontos érdek. Senki sem tagadhatja, hogy az eddigi szegényes anyagi viszonyok között is az államnak egyik fentartó erőssége, az intelligens középosztály a református pap- és tanító gyermekekből nyerte nem kicsinylendő arányban kiegészítését. Illő tehát, méltányos és igazságos, hogy azoknak ezen feladat teljesítésében minden tényező segélyére lenni igyekezzék.

Nem felekezeti, még kevésbbé papi érdek az, ami bennem ezt a gondolatot életre keltette, legfőlebb annak lehet némi része benne, hogy én is torony mellett, egy szerény paplakban láttam meg a napvilágot, s volt módom és alkalmam tapasztalni és érző szívvel meg-

figyelni azokat a kinzó gondolatokat és aggodalmakat, amelyek útjában állanak egy csekély jövedelmű, hivatását, családját és hazáját szerető református papnak, ha kötelességeit minden irányban, tehát gyermekei felnevelése tekintetében is teljesíteni eltökélt szándéka.

Itt, ebben rejlik Nt. e. m. közgyűlés a kérdés megoldásának, a papi és nem papi, állami és nem állami tisztviselői fizetésrendezés kérdésének kulcsa.

Ennek a momentumnak bevonása, ennek figyelembe vétele nélkül a papi és egyáltalán tisztviselői fizetés rendezésnek kérdését igazságosan, méltányosan és a közérdek szempontjából is teljesen megoldani soha nem lehet. El kell következni az időnek, szent meggyőződésem szerint el is fog következni, amikor ez a felfogás teljesen megérve a köztudatba megy át, s mindenki belátja, hogy az alapfizetés megállapítása mellett a lelkész ép úgy, mint minden más tisztviselő megfelelő gyermeknevelési pótlékban, járulékbán részesítendő.

Szükségét éreztem, hogy ezeket itt, ezen a helyen, ezzel az alkalmalommal elmondjam. Talán lesz egy parányi erőtöredék, a mely a dolgok fejlődésének kerekét valami csekély nyommal előbbre vinni segíti.

Bizonyára nincsenek kimerítve mindama kérdések, amelyek egyházi életünk jeleseit méltán foglalkoztatják. Jöhet megfelelő idő és alkalom, amikor nézeteimet azokra nézve is elmondhatom. Most azonban sietek beszédem befejezéséhez, be is fejezem. Befejezem pedig az egyházmegyének irányomban megnyilvánult bizalmáért és jóindulatáért hálás köszönetem ismételtesével, s azzal a kérelemmel, hogy azt a jóindulatot kegyeskedjenek irányomban jövőre is megtartani, azzal a könyörgéssel, hogy az isteni gondviselés adjon nekünk lelki és testi erőt, egyházmegyéink és egész magyar református egyházunk előmenetelét és boldogulását szívünk szerint munkálni, — végül azzal a forró óhajttal és fohászkodással, hogyha majd elkövetkezik az idő, amikor lelki és testi erőink megfogyatkozásával egyházunk és hazánk szolgálatára alkalmatlanokká válunk, — ha eljön az idő, amikor mi már nem leszünk, hanem a csendes sir domborul felettünk, — lépjen helyünkbe egy új, nálunk hatalmasabb és erősebb nemzedék, amely több tehetséggel, nagyobb képességekkel, de ugyanazzal a buzgósággal, szivességgel és önzetlenséggel szolgálja, mint mi szolgálni igyekeztünk szeretett egyházunkat és édes magyar hazánkat, hogy ezek viruljanak és fennmaradjanak mind az idők végéig.

10. sz. Mult évi egyházmegyei gyűlés 41. sz. alatti jkv. pont szerint megválasztott Pakuszy Gyula és Szücs Ernő egyházmegyei ügyész urak

a gyűlés színe előtt a hivatalos esküt leteszik.

11. sz. Gondnok úr eltávozásán,

a világi elnöki széket Pakuszy Gyula tanácsbíró úr elfoglalja.

12. sz. Mult évi közgyűlésről elmaradását Barsi Miklós hircsi lelkész hivatalos elfoglaltságával, Füstös János botykai lelkész betegségével igazolja.

A közgyűlés nevezett lelkészek igazolását elfogadja.

13. sz. A jelen közgyűlésről elmaradását Bátory István vajszlói lelkész agggkori gyengeségével, Szabó Sándor terehegyi lelkész betegséggel, Takács József kovácshidai lelkész betegséggel, Kimiti László drávaiványi lelkész agggkori gyengeségével, Szakács Lajos matyi lelkész családi bajaival, Varga Nagy István világi tanácsbíró betegségével igazolja.

Tudomásul szolgál.

14. sz. Tekintettel a jegyzői kar megfogyatkozott számára, esperes úr folyó évi julius hó 8-án 520. sz. a. kelt levelében Borsos István drávaszerdahelyi és Horváth Antal egyházasharasztii lelkészeket az e. m. közgyűlés további intézkedéséig kiegészítő jegyzőkül kinevezte, illetve a jegyzői teendők ideiglenes vezetésével megbizta.

A közgyűlés esperes úr intézkedését tudomásul veszi, s a maga részéről is nevezetteket a jegyzői teendők végzésére — az üresedésben levő jegyzői állások betöltéséig, — felkéri és megbizza.

15. sz. A mult 1909. évi e. megyei közgyűlés jegyzőkönyvi 6-ik számú határozatában Esperes úr a nem szavazó egyházak, illetve lelkészekkel szemben törvényszerű eljárásra hivatván fel: a dráva-foki lelkész jelenti, hogy azért nem szavazott, mert abban az időben élet és halál közt lebegett, s javulása után is hónapokig nem volt szabad magát bármely izgatottságnak kitenni. Ipacsfa azért nem szavazott, mert lábtörése miatt a lelkész félévig feküdt a pécsi kórházban, s abban az időben még káplánja nem lévén, hivatalos teendőit pontosan nem végezhetette. Zaláta azért nem

szavazott, mert a presbyterium, — noha mindig közöltetett vele a tárgysorozat — az egyházi adóreformel fogadtatásától való féltében többszöri kísérlet mellett sem volt határozatképes számban összehívható.

A drávafoki és ipacsfai egyházak felhozott indokaiknál fogva a rendbirság alól felmentetnek, ellenben a zalátai egyház mentsége elfogadható nem lévén, a rendbirság megfizetésére köteleztetik.

***16. sz.** Esperes úr évi jelentése kinyomatva, a közgyűlést alkotó tagoknak megküldetett, amint következik :

Nagytisztelű Egyházmegyei Közgyűlés!

Most, midőn egyházmegyénk 1 évi közállapotairól kötelességszerűleg beszámolok, elsőben is egyházmegyénket érdeklő egy fájdalmas, s egy örvendetes eseményről kívánok megemlékezni. Ugyanis egyházmegyénk vezéralakja, közszere- és tiszteletben álló gondnokunk, méltóságos Ádám András urtól, — ki iránt táplált érzelmeinket az 1909. augusztusi egyházmegyei gyűlés jkvi. 12. száma alatt őszinte szívvel kifejezésre juttattuk azon alkalomból, hogy Óméltósága mindnyájunk nagy fájdalmára és egyházmegyénk vesztességére gondnoki állásáról visszavonhatatlanul lemondott, — ez alkalommal meg kell válnunk. Őszinte fájdalom tölti el lelkünket ez elválás gondolatára, ha őt, mint magánembert tekintjük is; ámde őbenne nemcsak a magánembert, hanem egyházmegyénknek nehéz idők és súlyos viszonyok között 11 évig volt gondnokát, bölcs vezérét, aki nagy tudásánál, mély belátásánál és tapintatánál fogva a legnehezebb és bonyolult ügyekben is mindig céltudatosan és helyes irányban vezette egyházmegyénk kormányát, vesztjük el ez alkalommal, s egyedül csak az ad fájdalmunkban enyhületet, hogy bölcsességét, s egyházmegyénk iránt mindig tanusított pártfogását, mint egyházkerületi tanácsbíró egyetemes egyházunk, egyházkerületünk, s ebben a mi egyházmegyénkkel ezután is éreztetni fogja. S midőn tőle most fájó szívvel elválunk, kérjük a jó Istent, hogy őt lelki, testi erőinek teljességében igen számos évig tartsa meg, s kérjük Óméltóságát, hogy bennünket emlékében, s jóindulatában őrizzen meg úgy, amint mi hálás kegyelettel, igaz szeretettel, őszinte tisz-

telettel, s nagy érdemeinek elismerésével fogjuk őt szívéünkbe zárni.

De a jó Isten az ő anyaszentegyházát soha el nem hagyja, s a lelépő, s távozó vezér helyett más vezért rendelt nekünk a gyülekezetek szava, mint Isten szava által, egyházmegyénk kormányának élére. Ez a férfiú nagyságos Benkő Gyula úr, ki a beadott 62 érvényes szavazatból 50 szavazattal, tehát óriási többséggel választatott meg egyházmegyénk gondnokává. Ő ároni családból származva, s egész életét köztünk, azon nép közt töltötte, s tölti, amelynek kormányzására lesz most már hivatva, s egyházunk iránt törhetetlen hűséggel, buzgósággal, s nagy munkaerővel és lan-kadatlan szorgalommal évtizedeken keresztül sokszor hármashivatal terhét is emelve a legnagyobb kitartással végezte egyházi tisztségeinek teendőit. S mindehhez elgondolva kiváló szellemi képességeit is, nagyon természetesnek kellett találnunk, hogy az eltávozó vezér helyett gyülekezeteink csaknem egyértelműleg őt ajándékozták meg bizalmukkal, hogy ő legyen egyházmegyénk vezére, s hisszük, hogy az ő egyéni tulajdonainál fogva a beléhelyezett reményünk valóra fog válni. S midőn őt ez alkalommal üdvözölni szerencsénk van, kérjük a jó Istent, hogy Őnagyságát testi és szellemi erőinek frisségében egyházmegyénk javára, a vezéri székben nagyon sokáig tartsa meg!

★ ★ ★

Ezután áttérek egyházmegyénk közállapotainak ismertetésére. Egyházaink 3 egyház kivételével most már egészen berendezkedtek az új egyházi adó alapján. Az idegenkedés indokai e 3 egyház részéről azok, melyek az 1908. évi esperesi jelentésben, az egyházmegyei jegyzőkönyv 12. lapján olvashatók. Az adósegélyt még eddig igénybe nem vett, de arra jogosult egyházakra nézve igen fontos határozatot hozott az 1910. áprilisi konvent 138. jkvi szám 1. és 6. pontjaiban, amire különösen is figyelmezteti az ilyen egyházakat az egyetemes konvent elnöksége 3138/1910. számú rendeletében, s melyek a tárgysorozat rendjén az egyházmegyei gyűlés elé fognak kerülni.

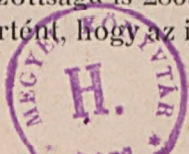
Örömmel jelentem, hogy az 1909. évi XIII. t. c. 1. §-a és az 1909. októberi konvent 357. száma alatt olvasható és 63.423. és illetve 93.636. szám alatt kelt miniszteri rendeletek alapján segédlelkészeink 1908. január 1-től kezdődőleg 1000 koronáig terjedő fizetésekiegészítésben részesülnek, minek folytán a felsőbaranyai egyházmegyében alkalmazva volt

káplánok 1908. január 1-től számítva $1\frac{1}{2}$ év alatt 2631 kor. 45 fillér kongruát kaptak.

A népoktatás ingyenességéről vagy helyesebben a tandíj eltörléséről szóló 1908. évi XLVI. t. c. végrehajtása tárgyában kiadott 150.000/1909. számú V. K. O. miniszteri utasítás úgy egyházi uton, mint a kir. tanfelügyelőségtől minden egyes iskolafentartó részére külön-külön megküldetett. Ez utasítás szerint a dologi kiadások most nem számíthatók fel. S mégis ennek dacára a konventi előadó úr egy általam is látott oly nemű instructiót adott lelkészeinknek, hogy őket anyagilag felelőssé teszi, ha ki nem eszközlik a konvent által az egyetemes adóalap terhére megállapított tandíjkárpótlási segélyt. Én azon nézetben vagyok, hogy csak azon lelkész szorítható kárpótlásra, aki a meghatározott időig kérvényét kellőleg felszerelten be nem adja, de ha a lelkész hibáján kívül nem kapja meg az államtól a konvent által megállapított tandíjkárpótlási összeget, aminthogy ez alkalommal a dologi kiadások a kormánynál figyelmen kívül hagyatnak, ezért őt anyagi felelősség nem terhelheti. — Az 1909. évi augusztusi egyházmegyei gyűlés jegyzőkönyvi 67. sz. a) pont alatt olvasható tanügyi bizottsági jelentés alapján elhatározta, hogy mivel az 1908. évi XLVI. t. c. végrehajtása tárgyában a miniszteri utasítás meg nem jelent, ennél fogva a másfelekezetű iskolások iskolai költségére vonatkozó 1899. évi egyházmegyei szabályzat ez évben vétessék revisió alá. Miután most már az utasítás megjelent, felhívtam e.-m. tanügyi bizottságot a szóban forgó revisióra vonatkozó javaslatának elkészítésére.

Az 1909. augusztusi e.-m. gyűlés 67. sz. c) pont alatt olvasható határozat alapján 30 egyház beküldte hozzám a V. K. O. miniszterhez intézett kérvényét ingyen tanszer engedélyezése iránt, s én e kérvényeket annak idején főtiszteletű Püspök úrhoz felterjesztettem. Később azonban egyházi uton megérkezett hozzám a V. K. O. miniszternek 130,206/1909. számú rendelete, mely szerint 400 szegény, osztatlan felekezetű iskola részére tanszert engedélyez, ha azért a kir. tanfelügyelők útján az iskolafentartók folyamodnak. E rendeletet azonnal közöltem körlevélben az egyházakkal.

Az 1909. évi egyházmegyei gyűlés jkvi 67. sz. b) pont alatti határozata folytán 14 egyház beküldte hozzám a tanítói javadalmi jegyzőkönyvet, s én azokat a közigazgatási bizottsághoz beküldtem. Bár a javadalmi jegyzőkönyv kiállítását úgy az 1907: XXVII. t. c., mint a 76,000/1907. számú miniszteri utasítás 19. §-a elrendeli, s ezek elkészítését és beküldését a V. K. O. miniszter 144,000/1907. számú rendelete, valamint Baranyavármegye közigazgatási bizottsága is 2809/1908. számú végzésében kötelezőleg előírja, mégis megtörtént, hogy az illető főszolga-

biró annak aláírását azon okból tagadta meg, mert a közigazgatási bizottságtól ez ügyben rendeletet nem kapott.

Lukácsy Imre diósviszlói lelkész úr folyó évi április 24-én diósviszlói lelkészi állásáról más egyházmegyébe költözvén, úgy a tanügyi bizottsági elnöki, mint aljegyzői állásáról lemondott. Ennélfogva kötelességemnek tartottam ideiglenesen, a nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés további intézkedéséig, tanügyi bizottsági elnököt nevezni ki, s ezen tisztség vezetésével nt. Zeke Lajos tanácsbíró urat biztam meg. Tekintettel a jegyzői kar tagjainak megfogyatkozott létszámára, az ügyek előkészítésére, s a jegyzői teendők ellátására, szükség lesz 2 kiegészítő jegyzőt alkalmazni.

Főtiszteletű Püspök úr felhívása folytán felszólítottam az egyházakat a Debrecenben felállítandó Kálvin-emlékműre leendő adakozásra. E célra adakozott: Nagytótfalu 6.40 K, Drávacsehi 5.22 K, Czún 6 K, Kiscsány-oszrói lelkész és segédlelkész 3 K, Drávacsepely 11 K, Okorág 2 K, Sósvertike 2 K, Belyárd 16.60 K, Ipacsfa 1.07 K, Terehegy 2.80 K, Kistótfalu 5 K, Bogdása 3.75 K, Peterd 5 K, Hirics-Vejti-Kisszentmárton 2.50 K, Kisharsány 2.40 K, Zaláta 1 K, Beczefa 3.70 K, Rózsafa 2 K, Nagyarsány 10 K, Katádfa 3.79 K, összesen 95.23 K. mely összeget április 8-án főtiszteletű Püspök úrhoz felküldtem. A határidő lejártá után küldött Turony 3 koronát, melyet június 9-én szintén felterjesztettem főtiszteletű Püspök úrhoz. Nagyváty a múlt év július 16-án a a genfi Kálvin emlékműre küldött 3.80 K-t, mivel azonban a számadás ekkor már lezárattott, ezen adomány szintén a debreceni Kálvin-emlékműre gyűlt adományokhoz csatoltatott. Siklósnagyfalu 6 K-t, Kákics 5.88 K-t közvetlenül küldött Debrecenbe. E szerint egyházmegyénkben összesen gyűlt 113 kor. 19 fillér.

Főtiszteletű Püspök ur felszólítása folytán az „Országos gyermekszanatorium egyesület“ javára husvét első ünnepén, vagy az utána következő vasárnapon a perselyek kiteendők voltak. E célra gyűlt: Sellyén 2 K, Drávacsepelyen 2.63 K, Zalátán 3.38 K, Bogdásán 5 K, Ipacsán 2 K, Peterden 4.06 K, Kistótfalun 3.40 K, Terehegyen 26 fill., Drávaiványin 54 fillér, Rónádfán 80 fillér, Harkány 2 K, Kiscsány-oszrói lelkész 1 K, Magyarmecskén 2 K, Markócson 1.54 K, Dencsházán 2.62 K, Kémesen 1 K, Kovácshidán 3.20 K, Gordisán 1.88 K, Kovács-hidán utólag 1.40 K, Siklóson 2.10 K, Hirics-Vejti-Kisszentmártonban 35 fill., Pécssett 2 K, összesen 46 korona 16 fillér, mely összeget április 27-én küldtem fel főtiszteletű Püspök úrnak.

* * *

A f. évi egyházlátogatást összes gyülekezeteinkben a jegyzői kar tagjainak szíves közreműködésével személyesen teljesítettem. Az ekkor

elvett egyházlátogatási jkvek és saját közvetlen tapasztalataim alapján fvan szerencsém egyházmegyénk egyházainak szellemi és anyagi állapotát feltűntető következő részletes jelentést tenni:

Az anyakönyvek mindenütt egy példányban egyházi célra szabályszerűen vezettetnek.

*

Leltár minden egyházban van, 1 egyház kivételével, az újabb minta szerinti. Amaz 1 egyházban a régi minta szerint van.

*

A presbyterium által megvizsgált számadások néhány egyház kivételével az egyházlátogatást megelőzőleg a számszéki elnökhöz beküldettek. A késedelmeskedő egyházak számadásaik sürgős beküldésére a canonica visitatio által utasítottak.

*

A temetők rendben vannak, kivéve Adorjást, hol kapu nincs, Gyűdöt, hol keresztül-kasul utak vannak, s kapu nincs.

*

A belhivatalnokok fizetései, s az egyházak jövedelmei a legnagyobb részben befolyanak.

*

Isteni tisztelet mindenik egyházban rendesen tartatik, vasárnap délelőtt prédikáció, délután biblia, — vagy kátémagyarázat.

*

Az isteni tiszteletet a hivek nagy ünnepeken szép számmal, közvasárnapokon délelőtt általában eléggé, délután kevésbbé látogatják.

*

Uri Szentvacsorával az elmúlt évben összesen 16.472, a mult évinél 788-cal kevesebben éltek.

*

Az egyház épületei, földjei, temetői az illető egyházak nevére vannak telekkönyvezve, kivéve a következő egyházakat: Adorjás, B.-hidvég, Bogdása, Markóc, Kemse, Csarnóta, Diósviszló, Katádfa, Kiscsány-Oszip, Magyarmecske, Old, Rónádfa, Sámód, Almáskeresztur, Terehegy, Drávaiványi és Turony, hol a temetők, némely helyen csak az új temetők a község nevének állanak, vagy csak e címen vannak telekkönyvezve: „Temető“. Dencsházán a lelkészi legelőilletőség fele az egyházra van írva, a tanítói legelőilletőség fele pedig teljesen hiányzik. Nagyvátyon a lelkészi pincehely és a község által a „Harmadosi“ szőlőért cserébe adott pótlék nincs az egyház nevére telekkönyvezve. Almáskereszturon a templom, Marócsán a szérűskert, Katádfán lelkészi legelőilleték nin-

csenek az egyház nevére telekkönyvezve. Becefán a tanítói beltelek a község nevén áll. Nagyharsányban a másodtanítói lakás nincs az egyház nevére telekkönyvezve.

*

Az egyház épületei tűzkár ellen mindenütt biztosítva vannak.

*

Tőkepénz van 27 egyházban 91.881 K 12 fillér, a múlt évinél több 20.812 kor. 13 fillérrel. E tőkepénzek szabályszerűen vannak biztosítva. A II. t. c. 77. §-a értelmében létesült egyházfenntartási alap a következő 4 egyházban van. Bissén 447.60 K, Csarnótán 129.44 K, Egyházasharasztn 148.60 K, Tésenfán 282.47 K.

*

Tanítói alaptőke van 23 egyházban 11.965 K 09 fillér. A múlt évinél több 92 K 97 fillérrel. Szabályszerűen biztosítva vannak.

*

Lelkészi alaptőke van 21 egyházban 17.752 K 53 fillér, múlt évinél kevesebb 293 K 99 fillérrel. Szabályszerűen biztosítva vannak.

*

Adósság 26 egyházban van, 85.583 K 38 fillér. A múlt évinél több 9.102 K 47 fillérrel. Az adósság törlesztéséről mindenütt gondoskodva van, kivéve Adorjást.

*

Anyagi áldozat:

1. Helyi egyházi célokra:

a/ perselyben 1882 K 77 fillér, a múlt évinél kevesebb 11 K 98 fillérrel.

b/ istendicsőségére 1807 K 78 fill., a múlt évinél kevesebb 284 K 13 fillérrel.

c/ kivetett és tényleg befolyt egyházi adó: 71.817 K 10 fill., a múlt évinél több 38.532 K 54 fillérrel. E nagy emelkedésnek oka, hogy egyházközségeink legnagyobb része a múlt évben tért át a terményadózásról a pénzben való adózásra.

d/ közmunkával kerestek 6591 K 13 fillért, a múlt évinél kevesebb 2259 K 48 fillérrel.

e/ építkezésre fordított összeg 52.987 K 38 fillér. Az előző évnél több 21.379 K 53 fillérrel.

f/ egyesek és községektől nagyobb adakozás: 8808 K 36 f, az előző évinél több 6084 K 86 fillérrel.

2. Vallási, közjátékonyági és közmívelődési intézményekre tett adományok 754 K 16 fillér, a mult évinél kevesebb 483 K 68 fillérrel.

* * *

A felsőbaranyai ref. egyházmegyében a bevételek és kiadások az egyházi pénztár állását feltüntető, s magában foglaló táblázat:

Egyházi bevételek										Kiadások				Egyházi pénztárak állása			
Persely-pénz		Isten dicső-ségére		Befolyt egyh. adó		Közmunka		Nagyobb adományok		Építkezések		Jótékony célokra		tőkék		adósságok	
kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.
1882	77	1807	78	71817	10	6591	13	8858	36	52987	36	754	16	91881	12	85583	38

Az előző pontok némelyikének részletezése:

a) Közmunkával kerestek a következő egyházak: Adorjás 95 K, Belvárd 382'90 K, Markócz 135'67 K, Botyka 604 K, Kispeterd 333'88 K, Czún 477'12 K, Dencsháza 500'72 K, Diósvizsló 430'03 K, Drávaszerdahely 498'92 K, Egyházasharaszti 150 K, Gordisa 204 K, Ipacsfa 387'72 K, Kákics 509'60 K, Marócsa 231'24 K, Kórós 212'26 K, Nagypeterd 438'82 K, Nagyváty 312'15 K, Rádfalva 152'83 K, Szava 101'40 K, Nyugotszent-erzsébet 120'80 K, Ujmindszent 107'70 K, Czinderybogád 194'45 K, összesen: 6591'13 K.

b) Készpénzben kivetett, s tényleg befolyt egyházi adó: Adorjás 801'87 K, Baranyahidvég 208 K, Becefa-Zsibót 931'37 K, Belvárd 1241'57 K, Bisse 984'57 K, Bogdása 1161'26 K, Markócz 516'93 K, Botyka 951'62 K, Kispeterd 704'44 K, Czún 851'10 K, Csarnota 735'05 K, Dencsháza 2415'59 K, Diósvizsló 2144'88 K, Drávacsepely 978'43 K, Drávafok 2297'73 K, Drávaiványi 939'79 K, Dráwapalkonya 1935'30 K, Drávaszabolcs 909'90 K, Drávaszerdahely 788'70 K, Egyházasharaszti 1066'72 K, Garé 489'91 K, Gordisa 938'94 K, Gyűd 1457'31 K, Hirics 968'24 K, Kisszentmárton 426'80 K, Vejti 691'97 K, Harkány 1232'22 K, Ipacsfa 819'20 K, Kákics 783'13 K, Marócsa 580'56 K, Katádfa 1713'67 K, Kémes 764'42 K, Dráwapiski 597'32 K, Kiscsány 214'30 K, Oszró 342'80 K,

Besencze 4705·91 K, Kisharsány 1518·14 K, Kistótfalu 718·40 K, Kórós 1127·72 K, Kovácshida 793·72 K, Lúzsok 707·85 K, Nagycsány 437·05 K, Magyar-mecske 1032·13 K, Márfa 610·55 K, Matty 1454·20 K, Nagy-harsány 3232·64 K, Nagytótfalu 1435·92 K, Nagypeterd 1302·18 K, Nagyváty 1756·08 K, Okorág 933·06 K, Monosokor 201·81 K, Old 1257·44 K, Peterd 634·63 K, Piskó 923·26 K, Kemse 576·62 K, Pécs 4463·68 K, Rádfalva 1142·63 K, Rózsafa 1747·66 K, Sámod 684·68 K, Sellye 1752·01 K, Siklós 3227·51 K, Siklósnagyfalu 1722·80 K, Beremend 204·48 K, Sósvertike 750·16 K, Szaporeza 1075·32 K, Szava 811·25 K, Nyugorszenterzsébet 905·88 K, Terebegy 1276·05 K, Turony 1015·28 K, Tésenfa 694·84 K, Ujmindszent 49·50 K, Cinderybogád 201·12 K, Vajszló 1199·81 K, Zaláta 1298·38 K, Rónádfa 606·18 K, összesen 71,817·10 K.

e) Nagyobb adakozások: Markóc a hívek a harangok árához önként adtak 327 K-t, a nők pedig szent edényekre 76 K-t, Botyán 776·13 K a hívek adakozása, Kispeterden 541·11 K a hívek adakozása, Diósvizslón egy valaki egy aranyozott kelyhet 45 K értékben, Drávaszabolcson ifj. Dávid József harangokra 30 K-t, Gyúdon a templom megújítására a polgári község 400 K-t, Bakó Ferenc 50 K-t, Jakab Ferenc 30 K, Kolozsvári József 40 K, Cselők Imre 40 K, Gyúró István 30 K, Széless Sándor 100 K, Szujkó Ferenc 30 K, Túrós János 40 K, Túrós Pál 0 K, Varga Imre 50 K, a többi hívek 800 K-t, a polgári község közszükségre 350 K-t, Vejtiben özv. Barsi Jánosné tatai lakos keresztlő edényre 20 K-t, Harkányban a politikai község 240 K-t, Nagy-harsányban Varga Istvánné alapítványul 100 K-t, Kistótfaluban id. Tóth István templom alapra 50 kor.-t. Pécssett Szűcs Zsuzsánna 45 K értékű terítőt keresztlés céljára, Cseh Ervin karácsonyi ünnepélyre szegény gyermekeknek 100 K-t, Cseh Galamb Gyula szegények számára 100 K-t, egyháztalagok karácsonyfa ünnepélyén kiosztásra 417 K-t, közadakozásból 90 K-t úrasztali borkancsóra, Sellyén özv. Göndör Ádámné hagyományozott az egyháznak 4000 K-t, összesen 8858 K 31 fillér.

d) Építkezésekre kiadtak a következő egyházak: Adorjás 126 K, Baranyahidvég 232·38 K, Belvárd 143·72 K, Bisse 381·33 K, Bogdása 48 K, Markócz 2325·10 K, Botyka 276·64 K, Kispeterd 35·81 K, Czún 312·55 K, Csarnota 420 K, Dencsháza 412·18 K, Diósvizsló 401·12 K, Drávacséhi 3004 K, Drávacsépe 254·07 K, Drávafok 1490·64 K, Drávaiványi 79 K, Dráwapalkonya 421·70 K, Drávaszabolcs 2417·55 K, Drávaszerdahely 1654·72 K, Egyházasharaszti 639·78 K, Garé 3173·96 K, Gordisa 403·40 K, Gyúd 4821·31 K, Hirics 168·58 K, Kísszentmárton 43·62 K, Vejti 54·54 K, Harkány 372·18 K, Ipacsfa 50·34 K, Kákics 1203·54 K, Marócsa 216 K, Katádfa 749 K, Kémes 84·92 K, Drávapiskí 218·22 K,

Kiscsány-Oszipró 716·69 K, Besencze 11,424·37 K, Kisharsány 104·20 K, Kistótfalu 69·86 K, Kóros 188·60 K, Kovácsbida 861·60 K, Lúzsok 110 K, Nagycsány 104·20 K, Magyarmecske 169·06 K, Márfa 174 K, Matty 569·51 K, Nagyarsány 284·50 K, Nagytótfalu 3131·62 K. Nagypeterd 159·16 K, Nagyváty 990·12 K, Okorág 140 K, Monosokor 308·66 K, Old 235·69 K, Peterd 564 K, Piskó 1624·39 K, Kemse 136·71 K, Rádfalva 76·10 K, Rónádfa 200 K, Rózsafa 310·70 K, Sámod 187·04 K, Sellye 141·68 K, Siklósnagyfalu 641·60 K, Beremend 192 K, Sósvertike 71 K, Szaporcza 626·62 K, Szava 174·86 K; Nyugotszenterzsébet 406·40 K, Terehegy 36·76 K, Turony 594·74 K, Tésenfá 217·78 K. Páprád 225 K, Vajszló 42·20 K, Zaláta 142 K, összesen 52,987·36 K.

*

Javítást igényelnek az egyházi épületek: Adorjásen, Beczefán, Kispeterden, Egyházasharasztn, Gordisán, Kiscsányban, Kistótfalun, Kórosen, Nagyvátyon, Okorágon, Peterden, Rádfalván, Rózsafán és Vajszlón.

*

Orsz. tanítói nyugdíjjárulékot 33 helyen az egyház, 36 helyen a polgári község fizeti.

*

Adósok az e.-m.-i és ker.-i járulékkal: Csarnota és Dencsháza.

*

Országos közalappal adósok: Csarnota, Dencsháza, Kiscsány-Oszipró.

*

Országos lelkészi nyugdíjintézeti fenntartói járulékokkal adós: Dencsháza, Kiscsány, Baranyahidvég, Ujmindszent-Cinderybogád.

*

Az egyházkerületi pénztárba az évi kölcsöntőke és kamattörlesztés az illető egyházak által fizettetik.

*

Az e. ker. által az 1909.-ben megszavazott segélyek: Besenczének 400, Gyűdnek 500 korona a kért célra fordítottak. Az 1909. évi áprilisi konvent által a közalaphól megszavazott segélyek Garén 1200 K, Sámodon 1000 K, Nyugotszenterzsébeten 400 K, Kemsén 200 K, a kért célra fordítottak.

*

Szegények gondnoka mindenütt van, kivéve Pécsét és Sellyét, hol a község, és Siklóst, hol a Vöröskeresztyegylet gondoskodik a szegényekről. Pécsett az „Élőkeresztyénszövetség” az egyház évi 50 K. támogatásával 525 K. 20 fillért osztott szét a szegények közt.

*

Hitfelekezeti sérelem nem volt.

*

Hivatali változások : Itt elsőben is kegyelettel emlékezem meg néhai Szikszay Jánosnak nyugalmazott kir. törvényszéki helyettes elnöknek életének 90-dik évében 1909. október 10-én bekövetkezett gyászos haláláról. Ő ref. egyházunknak hitbuzgó fia, a pécsi ref. egyházunk presbytere, egyházmegyénknek hosszú évek során át munkás, sikerdús és érdemekben gazdag tanácsbírája volt, s bár az emberi életkornak Mózes által kijelölt határidejét jóval túlhaladta, mégis szomorú érzésekkel eltelve állunk meg lélekben az ő sírhalma előtt. Áldás és béke lebegjen hamvai felett!

Amilyen örömmel jeleztem mult évi jelentésemben, hogy akkor 1 év leforgása alatt a halál megkimélte lelkészi karunkat, s csak pótjelentésemben említettem Gödölley József peterdi lelkész halálát, époly megszomorodott érzésekkel kell most jelentenem, hogy a halálnak mult évi közgyűlésünk óta bő és dús aratása volt lelkészi karunkban, és pedig oly nagy mértékben, hogy amennyiben egyházmegyénk történetén gondolatomban végig megyek, nem volt olyan esztendő, melyben 8 hónap alatt 7 lelkész halálozott volna el, mint a mult évi közgyűlés óta, s ha hozzá vesszük azon 2 lelkészi állást, mely 2 lelkésztársunknak ezen egyházmegyéből történt elköltözése által üresedésbe jött, úgy a mult év ősze óta 9 lelkészi állás várt, illetve vár betöltésre. Meghalt a mintegy 2 évtizedig bénultságban szenvedett, s munkaképtelenné vált Kovács Sándor kováchidai lelkész, aki bizonyára elmondhatta bús óráiban a zsoltárírónak szavait „Várván vártam a felséges Urat!“ Elhunyt Varjas József nyugotszenterzsébeti, s Laskóra megválasztott lelkész az életnek azon fiatal korszakában, amidőn még családja és egyháza méltán sok időt jósolhattak neki. Elragadta a halál életének delén Dömény Zoltán magyarmecskai lelkészt, akinek életére számos tagból álló családjának még nagy szüksége lett volna. Sok vidéket és 2 világrészt bejárt, s mint ilyen nagy tapasztalatokat szerzett egyházi férfiú volt, aki ezeket egyházának javára értékesíthette volna. Jobblétre szenderült Czúcz Lajos nagytótfalu lelkész, e munkás férfiú, aki több mint 3 évtized óta mint alesperes, tanácsbíró, árvagyám és tanügyi bizottsági elnök kiváló érdemeket szerzett egyházi közügyeink terén, s ez által nevét közöttünk tiszteltté tette. — Felváltotta e földi hazát az örökkévalósággal Szabó József drávapalkonyai lelkész, e tehetséges, képzett és munkás lelkész is. — Végül elhunyt Gesztelyi Nagy Bertalan zaláti lelkész családjának, lelkésztársainak és egyházának mély szomorúságára és fájdalmára. Ez elhunyt lelkésztársaink iránt rójuk le a kegyelet adóját, s a hű munkások emlékét őrizzük szivünkben. Áldás és a mi kegyeletünk virrasz-

szanak hamvaik felett. — Eltávozott más egyházmegyébe, s eddig viselt lelkészi állásáról lemondott Lukácsy Imre diósvizslói és Szabó Balázs tésenfai lelkész. Áldáskívánásunk, s jó emlékünks kísérje őket új állomásaikon!

Rendes lelkészekül megválasztottak: Nyugotszenterzsébetre 1909. december 19-én Tóth Bálint dunavecsei állandó hitoktató-lelkész, Peterdre 1910. január 2-án Háda Sándor pirosi segédlelkész, Kováchidára január 23-án Takács József ceglédi segédlelkész, Tésenfára február 6-án Kuliffay Elek tordincei segédlelkész, Magyarmecskére április 17-én Sipos Lajos piskói lelkész, Nagytótfaluba Máthé Ákos dunapataji tanítókáplán, Diósvizslóra május 22-én Soós István kastélyosdombói (Belsősomogy) segédlelkész, Drávpalkonyára május 8-án Csánki János vajszlói segédlelkész, kiknek a concessát a kegyév leteltével leendő hivatalfoglalási kötelezettséggel a II. t. c. 34. §-nak rendelkezései szerint kiadtam. Megjegyzem, hogy Kuliffay Elek és Soós István, az őket megválasztott egyházban kegyév nem lévén, és pedig amaz április 24-én, utóbbi pedig június 23-án elfoglalták állásukat. Üresedésben van még Zaláta, hol a lelkészválasztás folyamatban van. A megválasztott új lelkészek munkálkodását tegye a kegyelem Istene áldásossá és sikeressé a gyülekezetekben, önmagukat pedig megelégedettekké új állásaikban.

Tanítóváltozások: A V. K. O. miniszter Nyerges Ferencz mattyi tanítót, a királyi tanfelügyelő 2061/1909. sz. értesítése szerint, 1909. december 1-től kezdődőleg nyugdíjazta. — Lemondott a nagyváty-kacsótai tanítóságról Szücs Kálmán, s miután helyébe alkalmas ideiglenes tanító alkalmaztatott, az esperesi elbocsátót neki január 26-án kiadtam. — Gyűdön lemondott Kuliffay József, kinek részére a család kívánatára május 26-án az elbocsátót kiadtam. — Rendes tanítókul megválasztottak: Mattyra Biró Mihály zeherjei (Gömör vm.) tanító, kinek a concessát még nem adtam ki, mivel az elbocsátóját még nem mutatta be. — Gyűdre Bálint Géza molványi (Belsősomogy) előkönyörgő-tanító, kinek a concessát legközelebb kiadom. — Nagyváty-Kacsótára György Domokos eddigi ideiglenes, de okleveles tanító, kinek a concessát kiadtam. Mivel azonban a székelykeresztúri áll. tanítóképezdéből nyert oklevelében jelezve van ugyan, hogy a hit- és erkölcstanból jeles eredménnyel levizsgázott, de az oklevélnek az egyházkerületi kiküldött neve aláírva nincs, ennél fogva őt e hiány pótlására, ellenesetben a vallástanból, s annak módszertanából pótvizsgálatra, s oklevelének 1 év alatt leendő bemutatására utasítottam.

A tanév közben megüresedett állomásokra csak ideiglenes tanítók voltak alkalmazhatók a tanév végéig és pedig Besenczére Csikész Ferenc képezdét végzett tanítójelölt, Nagyváty-Kacsótára György Domokos

okleveles tanító, lévita, Mattyra Török Ilona okl. óvónő, Gyűdre Finta Ignác polg. isk. tanár.

* * *

A papi és tanítói földek az alábbiak kivételével mindenütt házilag kezeltetnek: Okorágon, Bogdásán, Botykán, Kispeterden, Drávafokon, Dráwapalkonyán, Drávaszabolcson, Garén, Hiricsen, Vejtin, Harkányban, Marócsán, Besenczén, Kisharsányban, Kovácshidán. Oldon, Terehegyen, Vajszlón és Rónádfán, hol részben a tanítói, részben a lelkészi földek vannak haszonbérbe adva, A szerződések a canonica visitationak, illetőleg az esperesnek bemutatattván, azok az egyházmegyei szabállyal megegyezőnek találtattak, s így jóváhagyó záradékkal el lettek látva.

* * *

A papi és tanítói földek jókarban tartására vonatkozó egyházmegyei rendszabályt minden belhivatalnok megtartotta.

*

Takarékmagtár van 28 egyházban. Összes állományuk: buza 1219 és $\frac{3}{4}$ pozsonyi mérő, 224 q 0·7 kgr., rozs 90 mérő, zab 44 q 38 kgr., pénz 5499 kor. 37 fillér, szabályszerűen biztosítva.

*

Népesedési mozgalom: lélekszám belterületen 28,626, a mult évinél több 335-tel, külterületen 594, kevesebb 536-tal. Született 569, a mult évinél kevesebb 20-szal, meghalt 727, a mult évinél kevesebb 80-nal; házassult 159 pár, a mult évinél kevesebb 39 párral. E 159 párból vegyes volt 37, e 37-ből szerződést kötött előnyűnkre 10, hátrányunkra 1. Egyházi szertartást mellőzött 17. Hozzánk tért 31, az előző évinél több 1-gyel. Kitért 13, az előző évinél kevesebb 11-gyel. A kitérték közül róm. kath. 12, ág. ev. 1. Viszályos házasság 10, a mult évinél kevesebb 7-tel, Törvénytelen összeállítás 199, a mult évinél kevesebb 11-gyel.

* * *

Van szerencsém még a következőket jelenteni:

1. 1909. e. m. jkvi 9. sz. határozata értelmében a nem szavazott egyházaktól, — két egyház kivételével, melynek lelkészei a hirság elengedéseért folyamodtak — beszedtem.

2. Sellye és Terehegy az adósság törlesztéséről gondoskodtak a m. évi e. m. jkv. 10. sz. e) pont meghagyása folytán.

3. 1909. e. m. jkvi 10. sz. h) pont alatti utasításnak eleget tettem, s a vm. alispánjától nyert értesítés szerint az árvaházban levő ref. valóságú növendékek hitoktatásban részesülnek.

4. 1909. e. m. jkvi 53. sz. határozatnak megfelelőleg az okorági

ügyiratokat áttettem Dr. Szücs Ernő e. m. ügyész úrhoz, aki majd erről külön jelentést fog előterjeszteni.

5. A vakok orsz. intézete számára adományokat küldöttek be: Dr. Csepely 1·04 K, Katádfa 50 f, Nagyváty 1·40 K, Siklósnagyfalu 2·80 K, Kiscsány-osztrói lelkész 70 f. Markócz 1·30 K, Pécs 2 K. Összesen: 11·74 K, mely összeget 917/1909. sz. a. az e. ker.-i pénztárnok úrnak elküldtem.

6. Fájdalmas szívvel jelentem azon anyagi veszteséget, mely az okorági ref. egyházat érte az által, hogy f. é. március 6-án éjjel a lelkészlak falát kiásták, az egyház ládáját feltörték és 346 K 34 fillér készpénzt elraboltak.

7. Az ujmindszenti egyháznak a gyámpénztárból felveendő 200 K kölcsönét — 1910. év végéig leendő visszafizetési kötelezettséggel jóváhagyó tudomásul vettem az 1909. évi e. m. közgyűlés 10. sz. j) pontjában adott felhatalmazás alapján.

8. Az egyházmegyébe belépett új rendes lelkészek és tanítók belépti díjaikat ez egyházmegyei közpénztárba befizették.

9. Az almáskeresztúri r. kath. iskolába járó ref. növendékek valóságoskutatása végett a nyugotszenterzsébeti segédlelkész oda 2 hetenként kiszállott.

Mély tisztelettel maradtam

Kiscsány, 1910. június hó 23-án

a Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlésnek

alázatos szolgálja:

Dányi Gábor,

esperes.

A folyó évi június hó 23-án bezárt esperesi rendes jelentésemhez pótlólag van szerencsém a következő, részben azóta felmerült eseményekről előterjesztést tenni.

Én a folyó évi egyházlátogatás alkalmával az egyes egyházaktól bekértem, s összeállítottam az egyetemes konvent által megállapított normál költségvetésbe felvett, s a lelkészi és tanítói fizetések mennyiségére vonatkozó adatokat egy rovatos kimutatásba, és pedig két példányban; az egyik az én, a másik az egyházmegyei számvevőszék használatára. Mivel azonban több oly egyházunk van, mely a konventi adósegély megállapítása ellen fellebbezést adott be, ennél fogva időelőttinek látom az adatoknak Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés elé terjesztését, ez majd akkor következhetik be, amidőn a fellebbezések a konvent által végérvényesen el lesznek intézve, s ekkor a Nagyt. köz-

gyűlés határozhat ez adatoknak esetleg az egyházmegyei jegyzőkönyvben leendő kinyomatása felett.

Figyelmeztetem e helyen is az egyházakat, hogy ezentúl a Gusztáv Adolf-egylethez is fordulhatnak segélyért és pedig minden évben július 31-ig, s e célból a konventi előadó ur megfelelő segélykérő iveket küldött hozzám.

Főtiszt. Püspök ur 696/1910. és 1300/1910. sz. leirataiban ahhoz leendő szoros alkalmazkodás végett tudatja, hogy a V. K. O. miniszter ur 1910. április 14-én kelt 23036. sz. rendelete szerint a káplántartási segélyről kiállított nyugták minden esetben azon segédlelkész által is, aki az alatt az idő alatt, melyről a nyugta szól, ott működött, aláírandók, mert csak az ekként kiállított nyugták fogadtnak el. Méltóztásának azért lelkész társaim e miniszteri rendeletet tudomásul venni és a káplántartási nyugták kiállításánál ekként járni el.

Fel kell itt emlitenem, hogy az egyházi közigazgatás gyors menetének nagy akadályára szolgál az, hogy vannak egyházak, melyek, — bár erre f. é. április 1-én 286. számú körlevelemben az I. t.-c. 18—21. §§-ra utalással, utasítást adtam, mégis a törvény ellenére a választói névjegyzéket csak egy példányban állították ki, mások pedig nem készítettek új névjegyzéket ez évre, hanem csak a múlt évit küldték be, rávezetve az azóta előfordult változásokat; vannak oly egyházak is, amelyek a névjegyzéket minden aláírás nélkül küldik be, mások pedig nem látják el azon törvényes záradékkal, hogy a választói névjegyzék 10 napig és pedig melyik naptól melyik napig közszemlére ki volt téve s ellene felszólamlás nem adatott be; majd voltak olyan egyházak is, melyek június 30-ánál jóval később, s ekkor is csak újabb megsürgetésre terjesztették hozzám és a kellő ki nem állítás miatt többeket vissza kellett küldenem a megfelelő utasítással ellátva. Ezeket azért hozom elő, hogy az egyházak jövőre a fent említett hiányoktól tartózkodjanak és a törvénynek megfelelőleg, s kellő időben, legkésőbb minden év június 29-ig beküldjék hozzám a névjegyzéket, mert csak úgy tehetek eleget a törvény azon rendeletének, mely szerint az esperes június 30-án hitelesíti azokat.

Fordult elő oly eset is, amidőn az V. t.-c. 106. §-a, s a birói ügyviteli szabályzat 15—18. §-ai ellenére a bíróság elé idézésre vonatkozó kézbesítőt, dacára ismételt felszólításaimnak, az illető lelkész mind e mai napiglan sem küldte vissza, pedig őt július 19-én, majd vevény mellett augusztus 5-én megsürgettem annak postafordultával leendő visszaküldésére. Hát ilyen késedelmeskedések mellett a közigazgatást gyorsan és kifogástalanul vezetni nem lehet.

Hasonló késedelmeskedés mutatkozik némelyek részéről a kongrua-

nyugták beküldésénél is. Épen most a II. évnegyedre szóló káplántartási segélyek nyugtáinak felterjesztésénél történt, hogy egy lelkész főtiszt. Püspök ur által pótlás végett neki közvetlenül visszaküldött nyugtáját 2 hét leforgása alatt sem terjesztette fel, úgy hogy Püspök ur kénytelen volt azon intézkedést tenni, hogyha e nyugta szabályszerűleg pótolva hozzá záros határidő alatt fel nem terjesztetik, akkor illetményét vissza fogja küldeni a kongrua-bizottsághoz.

Van szerencsém jelenteni, hogy a zaláti ref. egyház f. é. aug. 7-én pályázat útján nagy szótöbbséggel Mády István monori helyettes-lelkészt választotta meg rendes lelkészéül. Mivel a 15 nap az egyh. megyei gyűlés előtt le nem telik, ennél fogva a választási iratokat a választás megerősítése végett nem terjeszthettem a Nagyt. e. m. közgyűlés elé, s én is csak a 15 nap elteltével adhatom ki az új lelkész részére a concessát. Így hát e választás megerősítése csak a jövő évi e. m. közgyűlésen történhetik.

Rendes tanítóul megválasztott Mattyra Biró Mihály zeherjei okl. rendes tanító. Concessáját kiadtam, mégis azon kötelezettséggel, hogy mivel ő tanító-képesítő oklevelét a szarvasi ág. h. ev. tanítóképezdétől nyerte, ennél fogva a VI. t.-c. 21. §-a értelmében a vallás-tanból, egyházi énekből, s ezek módszertanából a vizsgát valamely ref. tanítóképezdénél köteles letenni, s erről szóló oklevelét 1 év alatt bemutatni. Hasonlóul köteleztem az egyh. megyei gyűlés előtt tett esküről szóló bizonyítvány bemutatására. Bálint Géza Gyűdre megválasztott rendes tanítónak a concessát kiadtam.

Szabó Béla piskói tanító az egyházmegyei törzskönyvnek nevét f. hó 8-án aláírta.

A terehegyi lelkész utólag jelenti, hogy az egyház a tantermet lepadlóztatta és új, diszes padokkal ellátta 200 kor. költséggel.

Felreértés kikerülése tekintetéből kívánom megjegyezni, hogy ez évi esperesi jelentésem 13. lap, 5. pontnál az a hiba történt, hogy a vakok orsz. intézetére gyűlt összeg kimutatásánál a másolás alkalmával tévedésből Márfa 2 K adománya kimaradt. De hogy a végösszegezésnél ez összeg is be van számítva, erről meggyőződhetik bárki, aki a részletes kimutatási összeget összeszámítja.

Mély tisztelettel maradtam:

Kiscsány, 1910. augusztus 11-én.

A Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlésnek

alázatos szolgálja:

Dányi Gábor,

esperes.

Esperes úr évi jelentésének előre kinyomatott, s a közgyűlés alkotó tagjainak megküldött része felolvasottnak vétetvén, pótljelentése pedig felolvastatván, azok egyes pontjaira, a mennyiben határozatot igényelnek, Közgyűlés következőleg határozott:

a) Az egyházmegye fővezetésében beállott személyi változások, melyek esperes úrnál fájdalmas, másfelől reménnyel telt érzelmek rajjait költötték fel, a közgyűlést sem hagyták érintetlenül. Mert hogy Gondnok úr ömértósága nem csak lemondott, de már személyes bucsuvételre sem jelenhetett meg, ez a tény a fejét, vezérét híven követő, s őszintén szerető egyházmegyére valóban fájdalmas, s áldáskívánásunk is, melylyel ömértóságát a magán élet nyugalmaiba bocsájtjuk, annál melegebb, midőn kérjük a jó Istent, hogy adja szent áldását arra a közhasznu életre, mely a közügy előmenetelére irányzott nemes munkában tölt el. E munka sikere legyen a munka legigazabb áldása, jutalma a nemes öntudat kapcsolatában.

Nem kisebb örömünk, mely egyházmegyénk új gondnokának megválasztásában nyilvánult. Mert éreznünk kell, hogy gyűlekezeteink a választásnál a helyzet magaslatára emelkedtek, midőn a bölcs kormányzót egyszer már nem mások ajánlatára, hanem magunk közül választottuk, a ki köztünk született, a ki ismeri szokásainkat, velünk egy vérből való vér, egy testből való test, ismeri mert átélte minden mi bajainkat, s közvetlen tapasztalásból ismeri minden hibáinkat, fogyatkozásainkat, a ki közel áll szívünkhöz és nincs szüksége mesterséges utakat keresni, hogy népünk szívéhez férközhessen, miért is egyházmegyénk népességének minden rétege szeretettel, bizalommal és várakozással néz a közel jövő elé, tudva, hogy olyan vezért ültetünk kormányunk élére, a ki nagy tehetségénél fogva betöltheti, s hisszük, be is tölti azokat a várakozásokat, melyeket népünk személykülönbség nélkül az ő egyéniségéhez fűz, s melynek oly szép nyilvánulását láttuk a most lefolyt beiktatás alkalmával. Isten tegye szerencséssé, áldásossá működését az Isten anyaszentegyházának előmenetelére és boldogítására.

b) A tandíj eltörléséről szóló 1908. évi XLVII. t. c. és 150000 sz. ministeri rendelet alapján köteles ugyan minden egyes presbyterium a szükséges lépéseket megtenni, de az anyagi felelősséget valamint a konventi előadó úr maga nem jogosult kimondani, úgy nem is terhelhet az mást, mint azt,

a ki a törvényes kedvezmények igénybe vételét megnyerni elmulasztotta, tehát már magában véve hivatalos kötelesség teljesítését mulasztotta el.

c) Az egyházi földek telekkönyvezésére szolgáló nyilvántartási adatokat közgyűlés tudomásul veszi és foganatosítását a lehetőség mértékén belül szorgalmazza.

d) Adorjás adósság törlesztéséről nem gondoskodván, Esperes úr vele szemben a törvény értelmében, esetleg a III. t. c. 6. §-a értelmében járjon el.

e) Ama szokatlan dús aratását a halálnak, melyet az év folyamán lelkészi karunk soraiba vágott, közgyűlésünk is fájó érzéssel jegyzi fel jegyzőkönyvének lapjain; míg egyházmegyénkben állást nyert lelkész és tanító atyánkfiai szeretettel üdvözli a szent szolgálat körében, addig is, míg esperes úr ideigl. megerősítése a közgyűlés folyamán véglegessé leend.

f) Esperes úr bejelentett intézkedéseit helyben hagyó tudomásul veszi.

g) A V. K. O. minister úr 1910 ápril. 14-én kelt 23036. sz. rendelete, mely szerint a káplántartási segélyről kiállított nyugták minden esetben azon segéd-lelkész által is, a ki ez alatt az idő alatt, melyről a nyugta szól, ott működött, aláírandók, mert csak az ekként kiállított nyugták fogadtatnak el, a lelkészeknek figyelmükbe ajánltatik.

★16/h sz. Mándy Sámuel tanácsbíró javasolja, hogy tegyen a közgyűlés felterjesztést az egyh. kerületi közgyűléshez, hogy a nagy reformátoraink emlékét mélyen sértő s a felekezeti békét hazánkban veszélyeztető u. n. Borromeus enciklika ellen egyházunk tiltakozásának kifejezésére a kellő lépéseket megtenni méltóztassék.

A közgyűlés a javaslatot elfogadja, s felkéri a főt. egyházkerületi közgyűlést, hogy ily irányban intézkedni méltóztassék.

17. sz. Benkő Gyula ur egyházmegyénk gondnokává választatván, világi főjegyzői és tanácsbírói állásáról lemond.

Az e. m. közgyűlés midőn a lemondást tudomásul veszi, hálás szívvvel köszöni meg volt világi főjegyzőjének és tanácsbírájának egyházmegyénk kebelében különféle tisztségekben

csaknem 35 évet meghaladó szolgálatát, ki munkabíró ereje, fényes tehetsége s ügybuzgóságánál fogva mindig erősségünk, büszkeségünk, sőt dicsekedésünk volt, kinek lemondása felett érzett mély fájdalomunkat csak az enyhítheti, hogy kipróbált erejét, tehetségét, magas méltóságában, a gondnoki állásban, egyházmegyénk javára még jobban értékesítheti. A közgyűlés a világi főjegyzői és tanácsbírói állások betölését elrendeli. A szavazatok beadásának határidejéül 1910. dec. 1-ő napját kitűzi. A szavazatbontó bizottság tagjaiul Nagy Imre elnöklete alatt Sógor Endre és ifj. Morvay Ferenc urakat kinevezi, felhatalmazván a bizottságot az esetleges szűkebb szavazás elrendelésére is.

17/a sz. Esperes ur által benyújtott tárgysorozat

némi módosítással elfogadtatott.

18. sz. Előadó beterjeszti a következő hátralékjegyzéket :

1. Konventi jegyzőkönyvekből :

- 1909. okt. jkv. 346 sz. A lelkészek anyagi felelősség terhe alatt tartoznak azonnal bejelenteni, ha egyházaik iskoláikat netán megszüntették volna. (Tárgysorozaton.)
- 1909. okt. 364. sz. Egyházak kölcsönsegélye. (Tárgysorozaton.)
- 1910. ápr. 65. sz. 2. pont. Tanügyi statisztikai lapok felküldése. (Tárgysorozaton.)
- 1910. ápr. 81. sz. Ifjúsági egyletek irányelvei. (Előkészítés stádiumában.)
- 1910. ápr. 138. 1. pont. 1912-re csak azok az egyházak kapnak adósegélyt, melyek 1910. dec. 31-ig folyamodnak ; ezzel kapcsolatban a konv. elnökségnek ez ügyben kiadott rendelete. (Tárgysorozaton.)

2. Egyházkerületi jegyzőkönyvekből :

- 1909. okt. jkv. 39. sz. E. megyék nyilatkozzanak, hogy mely emberbaráti intézetet vélnék segélyezésre ajánlandónak.
- 1909. okt. 47. sz. Konventi elnökség az e. kerületi és e. megyei határozatokat hiteles alakban kívánja felterjesztetni.
- 1909. okt. 97. sz. 5. pont. Felsőbaranyai szabályrendelet pótlás és tanácskozási szabályokkal kiegészítés végett visszaadatik. (Tárgysorozaton.)
- 1909. okt. 157. sz. V. K. O. miniszter rendelete értesítő és bizonyítványok használata ügyében. (Tárgysorozaton.)

3. Egyházmegyei jegyzőkönyvekből:

1903. 8. sz. Vajszlói iskola jellege még nincs befejezve. (Nyilván-
tartandó.)
1902. 21. sz. 1903. 9. sz. h/ pont. Megyei árvaház ügye. (Nyilván-
tartandó, most tárgysorozaton.)
1904. 52. sz. }
1905. 43. sz. } Borjádi ref. hivek egyházi adózása. Az utóbbi hatá-
rozat értelmében a véghatározat a szükséges iratok
beszerzéséig felfüggesztve maradand.
1907. 35. sz. Keszi Hajdu Lajos alapítványa. (Tárgysorozaton.)
1909. 10. sz. k/ pont. Visitatio fuvaráltalányáról a számvevőszék
jelentést tegyen. (Tárgysorozaton.)
1909. 10. sz. l/ pont. A kistófalui alap számadásának megvizsgálása.
(Számvevőszék útján.)
1909. 31. sz. Nádasdi Gábor kántori oklevele. (Tárgysorozaton.)
1909. 83. sz. Drávaszabolcsi harangok árának törlesztése. (Tárgy-
sorozaton.)
1909. 96. sz. Kákicsi dülőföld ügye. (Tárgysorozaton.)

Tudomásul vétetik.

19. sz. Az 1907. évi e. m. jegyzőkönyv 35. számú határozatahoz képest a Hajdu Keszi Lajos által iskolai célokra tett hagyomány ügyében

Egyházmegyei közgyűlés felkéri Pakuszy Gyula e. m. ügyész urat, megejtett vizsgálata eredményéről jelentését jövő évi közgyűlésünkre beterjeszteni szíveskedjék.

****20. sz.** A jótékony intézetek segélyezése tárgyában

a közgyűlés határozottan nem foglal állást, kinek-kinek tetszésére bízván, hogy melyik intézetet tartja segélyezendőnek.

21. sz. Az egyetemes konvent elnökségének 2417/1908. számú megkeresése, mely szerint az egyházmegyei és egyházkerületi határozatok hiteles alakban terjesztendők fel.

Tudomásul vétetik, s az illetők figyelmébe ajánltatik.

22. sz. A múlt évi egyházkerületi közgyűlésnek 152. számú határozata, mely szerint az iskola mulasztások két-hetenként elismervénnyel küldendők meg a polgári ható-

ságához, s az esetben, ha a mulasztások megtorlását kellő eréllyel nem eszközölné, a közigazgatási hatóságok a tanfelügyelőség útján szorgalmaztassanak a törvény szigorú végrehajtására.

Tudomásul vétetik, s az iskolaszéki elnökök megfelelő eljárásra utasíttatnak.

23. sz. A múlt évi egyházkerületi közgyűlés 157. számú határozata, mely szerint 107.933. számú V. K. O. miniszteri rendelet szerint a felekezeti iskolákban csak a miniszter által megállapított mintájú bizonyítványok és értesítők használandók.

Tudomásul vétetik, s a tanítók és isk. széki elnökök figyelmébe ajánltatik.

24. sz. Az 1909. évi októberi konvent 346. számú határozata értelmében

Felhivatkak az egyházak, hogy ha iskolájukat megszüntetnék, e körülményt anyagi felelősség mellett azonnal jelentsek, hogy az adósegélynek az isk. fenntartására adott része kellő időben levonható legyen.

****25. sz.** Az egyetemes konvent 1909. évi november hó 2-án 364. számú az egyházak kölcsönsegélyezésének folyósítása tárgyában hozott határozatára vonatkozólag

egyházmegyei közgyűlésünk, tekintettel arra, hogy e kérdésben az egyházkerületek vannak hivatva határozni, napi-rendre tér.

26. sz. Az 1910. évi áprilisi konvent 65. számú határozata értelmében

Utasítja az egyházmegye a lelkészeket, mint iskolaszéki elnököket, hogy a jelzett konventi határozat értelmében az esperes által szétküldendő iskolai statisztikai űrlapokat minden évben két példányban állítsák ki. Az egyik példányt az egyház levéltárába helyezendő el, a másik példányt aug. 1-ig az espereshez küldendő. Feljogosíttatik Esperes úr, hogy e határozatot nem teljesítő, vagy hibás adatokat küldő lelkészek terhére és költségére egy tanügyi biz. tagot küldjön ki a helyszínére a kimutatás helyes kiállítása végett.

27. sz. Esperes ur előterjeszti az egyetemes konventi elnökségnek 3138. sz. s a f. é. konventi jegyzőkönyv 138. számra vonatkozó leiratát, mely szerint azon egyházak, melyek folyó évi december hó 31-ig adósegélyért nem folyamodnak, 1912. évre segélyt nem kaphatnak, továbbá a konvent ezen határidővel az 1908—1917. évekre a segély iránti kérvényezést lezárván, a később beadandó kérvények csak a kérvényező egyházközségek költségén vétetnek tárgyalás alá.

Tudomásul vétetik s a segélyt még eddig nem kért egyházak figyelmébe ajánltatik.

28. sz. Gondnok ur

az elnöki széket ismét elfoglalta.

28/a sz. Lukácsy Imre volt diósvizslói, jelenleg laskói lelkész viselt egyházi aljegyzői és tanügyi bizottsági elnöki állásáról lemond.

A közgyűlés munkás tisztviselőjének hűséges szolgálatáért elismerését nyilvánítja, s lemondását elfogadja.

A megüresedett egy egyházi aljegyzői állásra a szavazást a 17. pontban foglaltak szerint elrendeli, felhívja a kebelbeli egyházak presbyteriumait, hogy szavazataikat a szavazatbontó bizottság elnökéhez 1910. decz. 1-ig küldjék be. A szavazatbontó bizottság felhatalmaztatik, hogy szükség esetén újabb szavazást is elrendelhessen.

A tanügyi bizottsági elnöki állást pedig a délutáni ülésen megejtendő tanügyi bizottsági tagválasztásokkal kapcsolatban ejti meg.

29. sz. Olvastatott a felső szabolcsi egyházmegye 1909. évi július hó 27-dik napján tartott közgyűlésének egyházmegyénkhez átküldött jegyzőkönyvi kivonata, mely szerint a közgyűlés Tisza István grófnak a „Ne temere“ kezdetű pápai dekretum elleni állásfoglalásáért köszönetet és bizalmat szavaz.

Egyházmegyei közgyűlésünk a felsőszabolcsi egyházmegye határozatát — mint amely egyházunk e kimagasló ve-

zéralakja iránt táplált szeretetünknek és hálánknak hű tüköre, —
örömmel veszi tudomásul.

****30. sz.** Esperes betérjeszti évi kimutatását a f.-baryai ref. e. megyében segéd-, illetve h. lelkészt igénylő egyházakról és lelkészekről. E szerint káplánt kérnek :

I. Kongruás egyházakban :

1. Dencsházán, Kossa János lelkész, 81 éves korára, 50 éves rendszer lelkészi szolgálatára, ezzel járó testi lelki elgyöngülésére, főleg arra való tekintettel, hogy ujabban gyakran kábulás lepte meg a szószéken, így a lelkészi szolgálatra képtelen, (1909. e. m. jkv. 73. sz.)

2. Drávapalkonyán, Szabó József lelkész halála következtében h. lelkész igényeltetik.

3. Ipacsfán, Borbély László 83 éves életkorára, 45 éves r. lelkészi szolgálatára, főleg 2 éve szenvedett lábtörésére, minélfogva isteni tisztelet végzésére nézve szolgálatra képtelen, az 1909. évi e. m. jkv. 73. sz. végzésével s. lelkész tartására köteleztetett.

4. Kovácshidán, Kovács Sándor lelkész halála következtében h. lelkész igényeltetik.

5. Nagytótfalun, Czúcz Lajos lelkész elhalálozása folytán h. lelkész igényeltetik.

6. Nyugotszenterzsébeten, Varjas József lelkész halála következtében h. lelkész igényeltetik.

7. Magyarpeterden, Gödöllei József lelkész halála következtében h. lelkész kirendelése indokolt.

8. Vajszlón, Bátorý István, aki mellé több ízben, legutóbb 1909. e. m. jkv. 73. sz. a. h. lelkész kirendelése az egyh. ker. által is indokoltnak találtatott.

II. Nem kongruás egyházakban :

9. Drávaiványiban, hol a lelkész szolgálatképtelensége miatt segéd-lelkész tartásra már határozatilag is köteleztetett (1909. e. m. jkv. 73. sz.)

10. Kiscsány-Oszián, Dányi Gábor esperes, ki már ez okon is s. lelkészt igényel.

11. Kisharsányban, mivel a lelkész, Somodi József szélhűdés folytán szolgálatra képtelen, ki 1909. e. m. jkv. 73. sz. a. s. lelkész tartására köteleztetett.

12. Magyarmecskén, Dömény Zoltán lelkész elhalálozása folytán h. lelkész igényeltetik.

13. Zalátán, G. Nagy Bertalan lelkész halála következtében h. lelkész igényeltetik.

Ezen előterjesztés alapján közgyűlés a következőleg határozott :

I. Kongruás egyházakban káplán-tartásra köteleztetnek :

Lelkész neve	Egyh. neve	Káplántartás indoka	Az előbbi e. kerületi v. e. megyei végzés száma
Kossa János	Dencsháza	Szolgálat képtelenség	E. m. jkv. 1909. 73. száma
özv. Szabó Józsefné	Drávapalkonya	Lelkész halála. Kegyév tart 1911. ápr. 24.	E. m. jkv. ez a száma
Borbély László	Ipacsfa	Szolgálat képtelenség	E. m. jkv. 1909. 73. száma
özv. Kovács Sándorné	Kovácsbida	Lelkész halála. Kegyév tart 1911. ápr. 24.	E. m. jkv. ez a száma
özv. Czúcz Lajosné	Nagyótfalu	Lelkész halála. Kegyév tart 1911. ápr. 24.	E. m. jkv. ez a száma
özv. Varjas Józsefné	Nyugatszent-erzsébet	Lelkész halála. Kegyév tart 1910. ápr. 24.	E. m. jkv. ez a száma
özv. Gödöllei Józsefné	M.-peterd	Lelkész halála. Kegyév tart 1911. ápr. 24.	E. m. jkv. 1909. 73. száma
Bátory István	Vajszló	Szolgálat képtelenség	E. k. jkv. 178/1908. E. m. jkv. 1909. 73. száma

II. Nem kongruás egyházakban káplánt, illetve h. lelkészt igényelnek :

1. Kimiti László drávaiványi lelkész, aki már előbb is káplántartásra köteleztetett.

2. Dányi Gábor kiscsány—oszrói lelkész, esperes, kinek s. lelkészre feltétlenül szüksége van.

3. Somodi József, ki mellé h. lelkész kirendelését javasoljuk.

4. Özv. Dömény Zoltánné mellé Magyarmecskére, hová h. lelkész kirendelését javasoljuk.

5. Özv. G. Nagy Bertalanné mellé Zalátára a lelkész halála miatt h. lelkész kirendelését javasoljuk.

E kimutatás és javaslat alapján kéri az e. m. közgyűlés, méltóztassék a ker. közgyűlés a káplántartásra kötelezett lelkészeink és egyházaink köteleztetését továbbra is épségben, érvényben tartani ; egyben tekintettel arra, hogy egyh. megyénknek nemcsak igénye, hanem szüksége is van a fentjavasolt 13 s.-, illetve h. lelkészre, — mely szám pécsi egyházunk kérelmével 14-re növekedik, — 9 helyettes, 4 segéd és 1 hitoktató s. lelkészt kirendelni kegyeskedjék.

***31. sz.** A pécsi ref. egyház presbyteriuma, — hivatkozással a konvent 1909. nov. 1. ülése jkvének 357. számára, hol az állandó káplántartó egyházak, ezek között Pécs is, mint olyanok vannak a miniszternek bejelentve, mint a melynek felállításához a miniszter külön engedélye nem szükséges, — arra kéri Közgyűlést, hogy a pécsi ref. egyházban egy vallástanítói s. lelkészi állás szerveztessék és állandóan fentartassék. Elhalaszthatatlanná teszi ennek felállítását a város számos iskoláiban tanuló növendékeinek nagy száma, s az alakuló egyház kellő meggyökeresedését biztosító céltudatos vallásos-erkölcsi oktatás elmulaszthatatlan szükségessége. Kísérletet tett a presbyterium egy nyugalmazott ref. tanító alkalmazásával, de ez a kísérlet kívánt eredményre nem vezetett, s az új tanévre már egyébként azt ő sem hajlandó vállalni. Kéri pedig a tanító káplánnak már — lehetőleg szept. 1-re, — oda rendelését, hogy a lelkész és s. lelkész a munka bölcs megosztásával szent munkájokat egész buzgósággal megkezdhessék. Pécsi ref. egyházunk úgy tekintendő, mint egy új missió, hol az alakulás folyama egy óráig sem szünetel, sőt folytonosan tart. Minél erősebb megalapozása, annál biztosabb leendő jövője, mert a hit kősziklájára és nem a levegő mozgékonnyal talajára épül. Helyeseknek ismervén a célt és a választott eszközöket is, helyeselnünk kell a jó okokkal támogatott tiszta és jó célt, sőt azt a közgyűlés erkölcsi hathatós támogatásában kell részesítenünk.

Az egyház kérelmének teljesítését közgyűlésünk a legmelegebben ajánlja a főtiszti egyházkerület nagybecsű figyelmébe, kérvén, hogy lehetőleg már szept. 1-én megkezdhetné a s. lelkész a vallásoktatást. Az állandó s. lelkész fizetése a szokásos 1000 kor. leendő, melyből 240 kor. az egyháztól jár, 260 kor. a kápláni kongrua, 500 kor. pedig a teljes ellátás díjába fog beszámíttatni. Ily módon a pécsi egyház kérelmének teljesítését és a Konvent útján a megfelelő kiegészítő, valamint ellátási segély kieszközlését mi is a legmelegebb támogatásban részesítjük.

32. sz. Balog Gyula ezúni, Dicső Zoltán sósvertikei tanítók a múlt évi e. megyei közgyűlés 24. és 25-dik sz. határozata értelmében betérjesztették vallástanítói és kántori okleveleiket.

Tudomásul vétetik azzal, hogy Nádasdy Gábor peterdi tanítónak, ki a vallástanból és annak módszertanából pótvizsgára utasított, oklevelének megszerzésére 1911. január 1-ig haladék adatik.

33. sz. A múlt évi e. megyei közgyűlés 27-ik számú határozata értelmében az alant felsorolt egyházak betérjesztették a presbyterek létszámának megállapítása tárgyában hozott határozataikat, melyek szerint: Beremend 4, Vajszló 12, Garé 4, Nyugotszenterzsébet 8, Beczefa 8, Magyarmecske 8, Zaláta 4, Drávapiski 8, Sósvertike 8, Katádfa 8, Egyházasharaszti 8, Adorjás 8, Gordisa 8, Kovácsbida 8, Rózsafa 8, Dencsháza 8, Kisharsány 8, Siklós 12 és Almáskeresztúr 2-tőben állapította meg a presbyterium létszámát, mert a hivek csekély számánál fogva a legkisebb létszámmra, 4-re, kiegészíthető nem volt.

Az egyházmegyei közgyűlés az előterjesztésben foglalt egyházaknak a presbyterek létszáma megállapítása tárgyában hozott határozatát jóváhagyja és megerősíti.

****34. sz.** Olvastatott a missiói bizottság jegyzőkönyve a felsőbaranyai missió állapotáról a következőkben:

Jegyzőkönyv,

Felvéve Harkányban, 1910. aug. 22-én a f. b. e. megyei missiói bizottság üléséről.
Jelen voltak az alulirottak.

Az egyházmegyei missiói körökből a következő egyházak lelkészei küldték be jelentéseiket:

1. *Nagyvátly.* Az anyaegyház lelkésze Morvay Ferencz. A nagyvátlyi egyházhhoz csatolt szórványok közt legjelentékenyebb: Szentlőrincz, melyhez Tarcsa és Keresztes, valamint Pöszér puszták és Csonkamindszent községek tartoznak. Helesfáról valózó számú hiveink az anyaegyházba járhatnak s egyéb egyházi functiókat is az anyaegyházban végeztetnek. Lelkész Szentlőrinczen hiveit az évben többször meglátogatta, kik a közalapra 32 kor. tőke adománnyal járultak, ez évben pedig az

új adórendszer alapján meg is adóztattak 236 kor. 10 f. erejéig, mely összeg rendeltetéséről ezután fognak határozni. A vallás tanítás terén az anyaegyház lelkésze kiváló gondnal működik, a hol azonban csaknem legyőzhetetlen akadályokkal kell küzdeni. Ilyen mindjárt az, hogy a bár községi, de róm. kath. jellegű iskolában a vallást taníttatni nem engedik, arra helyiséget még a saját szünnapjukon sem engednek át. Ez ellen orvoslást, bár megkísérelte, sehol sem találhatott. Egy kis telket kértek az uraságtól vagy örökbérletül, vagy □ ölenként meghatározott áron, de kérésük meghallgatásra nem talált, így azután Mándy Sámuel főbérő ur a régi posta épületből egy kis helyiséget rendezett be e célra, azt fűteti, tisztíttatja itt léte idejéig 1912-ig, de mi lesz azután? A növendékek száma volt 6 fiu, 8 leány, kik közül rendszeren feljárt 2 fiu, 5 leány, hiányosan 2 fiu, 3 leány, éppen nem járt 2 fiu. Az 1909. év folyamán 24 ízben jelent meg a lelkész vallás tanítás végett. Keresztelt Szentlőrinczen 1, Helesfán 3, = 4. Esketett Szentlőrinczen 1 párt, temetett Szentlőrinczen 2. Kiosztott a lelkész a gyermekek között 5 kor. 60 f. értékű vallásos iratot, melyből, melyre a „Nagy Imre“ alapból 1 kor. 80 fillért kapott, a többi sajátjából adta. A szórványok egyéb helyei oly távol esnek, hogy a gyermekek vallásoktatásra be nem járhatnak, de a nagy távolság miatt lelkész se mehet ki hozzájuk.

2. *Okorág.* Az anyaegyház lelkésze Fehér Ambrus. Szórványok Kárász pusztá és Legencze pusztá. Kárász pusztán lélekszám 42, született 2, konfirmáltatott 1, tanköteles ref. gyermek 2, kik megfelelő vallásos oktatásban részesíttettek. A hívek az anyaegyház isteni tiszteletére bejáznak. Legencze pusztán van 40 református, tanköteles református gyermek van 5, a kik a kákcisi elemi iskolába járnak s Kis József, kákcisi lelkész ur által heti 3 órán vallásos oktatásban részesíttetnek. A hívek templomba Okorágra járnak. Általában írja a lelkész, a gyermekek vallásitanítása sok bajjal jár, mivel a pusztai cselédek változnak és sok még a vallását is eltagadja, mert róm. katolikusnak vannak elkeresztelve.

3. *Nagyharsány.* Az anyaegyház lelkésze Iványos Sámuel. Lelkész jelenti, hogy Villányban van 3 magyar tanköteles, kik általa, és 4 németajku ref. tanköteles, kik a magyarbólyi ág. ev. lelkész ur által részesíttetnek vallásos oktatásban. Magyarbóly, Ivándárda, Lipovicza németajkú reformátusai az ág. ev. lelkész ur által gondoztatnak. Villányban jelenleg már 10 ref. gyermek van, kiknek vallásos nevelése intézkedésre vár, írja a lelkész.

4. *Gordisa.* Az anyaegyház lelkésze Bajó Károly. Azt írja lelkész ur, hogy szórványait nem látogatta meg, mert a szórványokban lakó cseléd népség kijelentette előtte, hogy miután egész héten terhes szolgálat-

ban vannak, a vasárnap délutánt pihenésre akarják fordítani, de ígérték, hogy az anyaegyházba ünnepnapokon isteni tiszteletre bejárnak, ezen ígéretüket meg is tartották. Létszám 37, keresztelt 1, konfirm. 1, iskolába jár 5 ref. gyermek.

5. *Siklósnagyfalu.* Az egyház lelkésze Domby Vince. Lelkész Bolmányban és Kácsfaluban az év folyamán hiveit meglátogatta s reform. iskolás gyermekek között kiosztott 4 db. új testamentomot és 4 zsoltárt.

6. *Turony.* Az anyaegyház lelkésze Lutár Sándor. Szórványok Pogány, Szalánta, Németi községek. Eszterág, Katalin, Nándorliget puszták. Kereszteltetett 2, temettetett 1, tanköteles gyermek a pusztákon részünkről nincs. Pogányban van 2 fiu, 1 leány, ezek az ottani ág. ev. iskolába járnak.

7. *Szaporcza.* Az anyaegyház lelkésze Szalay Ferencz. Lelkész jelenti, hogy szórványaiban keresztelt 4 gyermeket, esketett 3 párt, temetett 2 halottat, konfirmált 2 gyermeket. A szórványokban lakó egyháztagok Szaporczán járnak templomban, gyermekeik részben Czúnbán, részben Szaporczán iskoláztatnak.

8. *Pécs.* Az anyaegyház lelkésze Nyáry Pál. Nagy területen fekvő számos szórványaiban 12 látogatást tett. Keresztelt 3 gyermeket, esketett 2 házaspárt, temetett 2 halottat, ezenkívül 8 növendéket részesített vallásoktatásban. Konfirmált 1 gyermeket. A szórványokban lakó gyermekek közül többet berendelt magához időközönként vallásitanításra. Kiosztott 10 korona értékű vallásos iratot. A szórványokból különösen nagy ünnepeken bejárnak a hívek az anyaegyház isteni tiszteletére, s az anyaegyházzal való összeköttetésük az is, hogy 80 korona egyházi adót fizetnek a szórványbeli hívek az anyaegyház számadásába.

A beérkezett jelentések után megállapítja a bizottság, hogy jelentésüket nem küldték be Garé, Belvárd. Rónádfa, Ujmindszent lelkészei, kik jelentéseik beküldésére utasítandók, Zaláta és Peterd egyházak lelkészei elhalálozván, jelentés ezen egyházakból nem érkezett.

Jelenti a bizottság, hogy a múlt évi e. ker. közgyűlés által a felsőbaranyai egyházmegyének megszavazott 100 K missiói segély rendeltetési céljára fordítottatott és azon a felmutatott nyugták szerint a következő vallásos iratok és könyvek szereztettek be, úgy mint :

50 db. új-testamentom, 60 zsoltár és 20 rev. teljes biblia. Ezekből kiosztatott Pécs, Nagyváty, Zaláta, Nagyharsány, Siklósnagyfalu és Turony szórványai között 48 db. új-testamentom, 15 rev. biblia és 50 zsoltár. Kiosztatlan még 10 zsoltár, 5 rev. biblia és 2 új-testamentom. A tervezett vallásos iratok közül nem volt kapható Morvay Kis kátéja, Kálvin életrajza és Józan Áron és Dőre Márton beszélgetései, minthogy

ezek könyvárusi forgalomba nem kerültek. A bizottság konstatálja, hogy a beszerzett iratok és portó 113 K 20 fill.-be került, s így a 100 K segély felhasználtatott.

A múlt évi e. k. közgyűlés jkvi 96. sz. 12. p. alatt a felsőbaranyai egyházmegyének vallásoktatásra 120 K-t szavazott meg a szórványok részére, bizottságunk javasolja, hogy az egyházmegyei közgyűlés Zaláta és Villány szórványokban levő gyermekek vallástanítóinak adja az összeget, illetve ossza meg.

Bizottságunk szükségesnek látja, hogy válaszoljon az egyh. ker. missiói előadónak az egyh. ker. közgy. jegyzőkönyvében olvasható azon megjegyzésére, hogy „a részletes jelentésekből leginkább az tűnik ki, hogy mely szórványbeli ref. gyermekeket, s hiveket melyik ág. ev. lelkész volt szíves helyettünk gondozni“; ez onnét van, mert az azon ág. ev. lelkész uraknak a nagygeresdi egyezségéből folyó kötelessége, mivel szemben a mi lelkészeink a köztünk élő ág. ev. gyermekeket és hiveket gondozzák, kiket saját felekezeti lelkészeik nem gondozhatnak.

A bizottság ajánlja, hogy Pálóczi Czinke István „Imádságok és vallástételek református keresztyének számára“ c. könyvecske 100 példányban szereztessék, be, s mint a szórv. ref. gyermekek számára készült, a czélnak megfelelő könyvecske a gyermekek között osztassék ki s ennek 10 K árát az e. m. missiói pénztár fedezze.

Józan Sándor m. b. tag bizottsági tagságáról lemondását jelenti be, helyére uj b. tag választandó.

Kmf.

Józan Sándor m. k.

Nyáry Pál m. k.

m. b. tagok.

Lutár Sándor m. k.

m. b. elnök.

Az egyházmegyei közgyűlés a missiói bizottság jelentését tudomásul veszi, s az egyházkerületre felterjeszti. Garé, Belvárd, Ujmindszent és Rónádfa lelkészei utasíttatnak jelentéseik beadására.

A múlt évi e. ker. gyűlés által 96. sz. 12. p. a. a felsőbaranyai egyh. megyének vallásoktatásra a szórványok részére megszavazott 120 K Zaláta és Villány szórványokban levő gyermekek vallástanítói között osztatik meg.

Pálóczi Czinke Istvánnak „Imádságok és vallástételek református keresztyének számára“ c. könyve a szórványokban levő gyermekek közt leendő kiosztás céljából 100 pld.-ban beszerzendő.

Józan Sándor biz. t. lemondását a közgyűlés nem

fogadja el, hanem őt további működésre kéri, amit Józan Sándor ur el is fogad.

35. sz. Olvastatott a lelkésztestület értekezletének Harkányban 1910. aug. 22-én kelt jegyzőkönyve, melynek

a) 1. pontja szerint a „Bezárási szabályzat“ 5. §-át a következőleg kívánja módosítani:

„5. §. Ezen bezárási szabályzat 1. §-ában felsorolt gyámintézeti tagok (Szarka János kivételével) özvegyeinek és árváinak segélypénzét, az ig. választmány által időnként megállapított s a lelkésztestület (a gyámintézeti tagok közgyűlése) által is elfogadott normális költségvetés szerint évről-évre az ig. választmány állapítja meg az év első negyedében tartandó ülésében a következő módon: a normális költségvetésben az előző évről áthozott pénztári maradványhoz hozzáadja az azon évben várható biztos jövedelmet, melyre nézve a segélyeket kívánja megállapítani. Ezen összegből levonja: a) a normális költségvetésben ezen évre előirányzott pénztári maradványt; b) az 1905. dec. 31-ig elhunyt gyámintézeti tagok özvegyeinek és árváinak segélypénzét; c) Szarka Jánosné, valamint az alapszabályok 13. §-a szerint (1906. évi e. m. jkv. 41. lapján) időnként segélyezett nagykorú árvák segélypénzét; végre d) a vegyesekre s a pénztárnok t. díjára előirányzott kiadási összegeket. Az így nyert maradék lesz azon évben a Bezárási szabályzat 1. §-ában felsorolt gyámintézeti tagok özvegyeinek és árváinak a segélypénze, mely köztük családonként felosztandó.

A normális költségvetés azonnal kiigazittatik, mihelyt valamelyik évben az előirányzottnál csak egygyel is több vagy kevesebb a segélyezendő család. A kiigazított normál költségvetés a következő évtől kezdve érvényes.

A segélypénzre a tőke is felhasználtatik 16.000 K fennhagyásával, de szükség esetében ez is felhasználható.

Szarka János özvegye csak 50 kor. 40 fill. évi segélyre tarthat igényt.

Kéri a lelkésztestület, hogy a Nt. e. m. közgyűlés ezen

módosítást kegyeskedjék megerősíteni, s a módosított szöveget jegyzőkönyvében közzé tenni.

Miután a Bezárási Szabályzat 5 §-ának ezen módosítása a gyámint. alapszabályok 26. §-ának szoros megtartása mellett jött létre s az özvegyek és árvák méltányosabb segélyezését célozza, azt az e. m. közgyűlés megerősíti s jegyzőkönyvében leendő kinyomatását elrendeli.

b) Ugyanazon jegyzőkönyvében kéri a lelkésztestület, hogy az 1909-ik évben segélyezett özvegyek és árvák névsorát, továbbá az e. m. lelkészi gyámintézetnek az 1911—1957. évekre megállapított költségvetést sziveskedjék a Nt. e. m. közgyűlés folyó évi jkvének függelékében közzétenni.

A kérelem teljesítettik.

c) A jkv. többi pontjai
tudomásul vétetnek.

****36. sz.** Az elhalálozás folytán megüresedett nyugatsz.-erzsébeti lelkész-tanítói állásra 1909. dec. 19-én Tóth Bálint dunavecsei vallástanító lelkész meghívás útján egyhangulag; — a halálozás folytán megüresedett Magyarpeterdi lelkészi állásra 1910. január 2-án megejtett választáson 4 pályázó közül Háda Sándor pirosi s. lelkész szótöbbséggel; — a halálozás folytán megüresedett kovácshidai lelkészi állásra 1910. január 23-án megejtett választáson 6 pályázó közül Takács József czeplédi s. lelkész egyhangulag; — az eltávozás folytán megüresedett tésenfai lelkész-tanítóságra 1910. febr. 6-án megejtett választáson 2 pályázó közül ifj. Kulifai Elek, tordincii s. lelkész egyhangulag; — a halálozás folytán megürült nagytótfalui lelkészi állásra 1910. ápr. 17-én Máthé Ákos, dunapataji vallástanító s. lelkész meghívás útján egyhangulag; — a halálozás folytán megüresedett magyar-mecskei lelkészi állásra Sipos Lajos, piskói lelkész 1910. ápr. 17-én meghívás útján egyhangulag; — a halálozás folytán megüresedett drávapalkonyai lelkészi állásra 1910. május 8-án Csánki János, vajszlói s. lelkész meghívás útján egy-

hangulag; — az eltávozás folytán megürült diósvizslói lelkészi állásra 1910. május 22-én Soós István, kastélyosdombói (belsősomogyi e. m.) s. lelkész választás útján 11 pályázó közül egyhangulag lelkészekké, illetve lelkésztanítókká választottak. Közülök Kulifay Elek tésenfai lelkésztanító, Soós István diósvizslói lelkészi állásba esperes engedélye mellett már be is iktattattak; míg Tóth Bálint, Háda Sándor, Takács József, Máthé Ákos, Sipos Lajos, Csánki János lelkészi állásukat az özvegyi kegyév miatt csak 1911. ápril 24-én foglalhatják el.

Az egyházi törvények pontos figyelemben tartásával esz- közölt e lelkészválasztásokat közgyűlésünk tudomásul veszi és nevezett lelkész-atyánkfiait a felsorolt lelkészi és lelkésztanítói állásokban — az esperes már megerősítvén, — a maga részéről is megerősíti.

37. sz. A mattyi kántortanítói állomásra 1910. jan. 11-én Biró Mihály zeherjai okleveles rendes; a gyűdi kántortanítói állásra 1910. március 1-én Bálint Géza bolványi okleveles előkönyörgő tanító, a Nagyváty-kacsótai kántortanítói állásra 1910. június 5-én György Domokos nagyvátyi ideiglenes tanító választatott, illetve választottak meg rendes kántortanítókká.

A megejtett tanítóválasztások tudomásul vétetnek s a csatolt okmányok által igazolt mattyi, gyűdi, nagyváty-kacsótai tanító választások jóváhagyatnak s nevezett tanítók állomásaikon megerősítettnek azzal, hogy György Domokos nagyváty-kacsótai tanító, kinek a vallástanból jeles osztályzata van ugyan, de oklevelét az egyházkerületi kiküldött nem irta alá, köteles e hiányt pótolni, ellen esetben a vallástanból és annak módszertanából egy év alatt vizsgát tenni s oklevelét az esperesnek bemutatni.

38. sz. György Domokos Nagyváty-kacsótai ref. kántortanító

az egyházi VI. t.-c. 26-ik §-a értelmében a tanítói hivatalos esküt letette.

39. sz. Egyházkerületi képviselők választására a szavazás elrendeltetik azzal, hogy az egyházak szavazataikat a

délutáni gyűlés megnyitása előtt adják be a szavazatszedő bizottsághoz.

40. sz. Horváth Antal egyházasharaszti-i lelkész Kecskeméten a gymn. II. osztályát mindenből jó eredménnyel végzett Antal fia részére kéri az egyházmegyei ösztöndíjat kiutaltványozni.

Felmutatott bizonyítványa alapján az ösztöndíjat az egyházmegyei közgyűlés Horváth Antal kecskeméti gymnasiumi növendéknek adja ki s e határozat erejével ki is utalja.

***41. sz.** Az egyházmegyei országos református egyházi közalap bizottság beterjeszti Siklóson 1910 február 14-én felvett jegyzőkönyvét, amely szerint :

I. Bevétel :

1909. évi járandóság volt	3833 K 37 f
Ebből befizettetett	3131 „ 71 „
Hátralék : 701 K 66 f	

Megjegyeztetik, hogy az 1909. évi kivetés	2529 „ 52 „
1908. évi hátralék	1176 „ 28 „
késedelmi kamat	16 „ 28 „
tőketermészetű adomány	54 „ 41 „
készpénz	56 „ 88 „
Összesen : 3833 K 37 f	

II. Kiadás :

A földhitelintézethez beküldetett . .	3111 K 21 f
Postaköltség	— „ 50 „
Kezelési költség	20 „ — „
Összesen : 3131 K 71 „	

III. Előirányzat :

1910. évre megállapított	2529 K 52 f
Hátralék	701 K 66 „
Összesen : 3231 K 18 f	

A közgyűlés Iványos Soma e. m. közalap kezelő számadását a bizottsági jegyzőkönyv alapján elfogadja és megerősíti, s III. t. a. előirányzatot jóváhagyólag tudomásul vesszi.

42. sz. A felsőbaranyai reform. egyházmegye nyugdijbizottsága bemutatja Vajszlón 1910. január 15-én felvett jegyzőkönyvét, amely szerint az egyházmegyei nyugdijintézeti pénzkezelő 1909. évi számadása minden tekintetben helyesnek és rendben levőnek találtatott, részére a felmentvény megadása javasoltatott, s a számadás a végrehajtó bizottsághoz felterjesztetett.

Egyházmegyei közgyűlés a bemutatott jegyzőkönyvben foglaltakat tudomásul vesszi.

****43. sz.** A számvevőszék betérjeszti a következő jelentést:

Az 1909. évi egyházmegyei közgyűlés 42. p.-jában kiküldött bizottság jelentését és a Baranyahidvég, Vajszló, Kiscsányoszró, egyházak számára készített egyházi adókulcsokat, illetve egyházi adókivetéseket, Esperes úr a számvevőszékhez áttevén, van szerencsénk arról a következőket a közgyűlés elé terjeszteni:

A kiküldött tanácsbíró urak, mielőtt a nevezett egyházakban megjelentek volna, felhívták mindhárom egyházat, hogy ha az E. törvény III. t. c. 13. §-ában megállapított adókulcsot 1909 okt. 15-ig el nem fogadják, a bizottságot presbyteri határozattal értesítsék. A beérkezett jelentések szerint egyik egyház sem fogadta el.

A bizottság 1909. nov. 1-én Baranyahidvégen; nov. 8-án Vajszlóban, nov. 17-én Kiscsány-Oszróban jelent meg s tett elegett megbízatásának.

Az ügy megnevezésével, írásban összehívott presbyterek előtt ismertette az Egyházi törvény III. t.-cikkét, az egyetemes adóalap rendeltetését, a bizottság kiküldetésének célját, s felhívta a presbiteriumokat a segédkezésre.

A presbyterek a hozzájuk illő magaviseletről megelégedve Baranyahidvégen kijelentették, hogy a bizottságot nem hívták, amint jött el is mehet, „sem a csehi papot, sem Pakuszy Gyulát hatóságuknak el nem ismerik“, „a lukmát mostani lelkészük haláláig megadják“, azután csak tanítót akarnak tartani stb. azután az egybegyűlt néppel együtt

fenyegetőzni kezdettek, e miatt a bizottság a presbitereket kiutasította, a népet szétoszlásra hívta fel és hozzákezdett a munkálkodáshoz.

A vajszlói presbyterek kijelentették, hogy a bizottság ne akarjon nekik jobb akarójuk lenni, mint ők maguk, ők a törvényt nagyon jól ismerik, tudják, hogy a papnak csak 1200 forint jár, ezt maguktól is megadják minden segélykérés nélkül, mert elveszik a papi földeket s ők abból annyit kapnak, hogy sokkal kevesebb egyházi adóval is kijönnék, mint amennyi a törvény szerint rájuk esnék.

A kiscsány-oszrói presbyterek úgy akarnak magukon segíteni, hogy Kiscsány, Oszró, Besence társulni akarnak 1000—1000 korona papi fizetéssel. A bizottság kijelentette, hogy mindkettő túlhaladott álláspont, s azon az alapon az egyházi adózást a törvénynek megfelelőleg rendezni nem lehet.

A vajszlói presbyterek az adózók névsorának összeállítása után eltávoztak, a kiscsány-oszróiakat pedig a bizottság kiutasította.

A bizottság elkészítette az egyházak normál költségvetéseit; a tisztviselők termény, szolgálmány fizetéseit a Konvent által kiadott egység árakon számította fel, melyhez a lelkészek hozzájárultak; a személyi adót az E. törvény III. t. c. 13. §-ban foglalt alapon vetette ki; a vagyoni adót Baranyahidvégen az állami egyenes adó 81%-ban, Vajszlóban 50%-ban, Kiscsányban 65%, Oszróban 32%-ában állapította meg, illetve vetette ki. Az adómunkálat 1—1 példányát az egyházakban hagyta.

A bizottság költsége: Baranyahidvégen 48 K, Vajszlóban 70 K 2 fill., Kiscsányban 39 K, Oszróban 39 K.

Baranyahidvég, Vajszló, Kiscsány-Oszró egyházak részére az egyházi törvény III. t. c. 11. §-ának megfelelő és az egyházmegyei közgyűlés kiküldöttei által készített, módosított adókulcsjavaslatoknak helybenhagyását javasoljuk.

Kelt Siklóson, 1910. aug. 22-én. Szalay Ferenc előadó, Nagy Imre sz. széki elnök.

A bizottság munkálatáról szóló jelentést a közgyűlés tudomásul veszi s az egész munkálatokat az egyházkerületi közgyűlés elé felterjeszti.

Az egyházmegye közgyűlése a bizottság munkálatából arról győződött meg, hogy a munkálatokban megállapított egyházi adókulcs arányosítja ugyan az egyházi adót de abban a vagyoni adó oly magas százaléka az állami adónak, mely nincs arányban az egyháztagok teherviselési képességével, és e három egyháznak az adósegélyre valóban szüksége van. Ez okból Aracs Gyula és Pakuszy Gyula tanácsbíró urakat kiküldi, azzal a megbizással, hogy Kiscsány, Oszró, Vajszló, Baranyahidvég egyházak számára készítsék el az E. törvény III. t. cz. 13. §-ában megállapított adókulcsot, s ennek elfogadására, s ennek alapján adósegély kérésére az egyházakat hívják fel, s ha azt visszautasítanak, az egyházmegye elnökségét felhatalmazza a közgyűlés, hogy minden lehetőt tegyen, hogy a nevezett egyházak mielőbb adósegélyt nyerjenek. Addig is, míg ez bekövetkeznék, minthogy e három egyház ragaszkodik az eddigi adózási rendjéhez, azt megengedi.

A közgyűlés nem hagyhatván figyelmen kívül a nevezett egyházak presbytereinek a bizottsággal szemben tanúsított viselkedését, az elnökséget felhívja ennek megvizsgálására, esetleg a fegyelmi eljárás megindítására.

44. sz. Csanády István és 37 társa felebbezést nyújtott be a kiscsány-oszrói egyesült presbyterium 1910. évi július 31-én jkvi 4. sz. alatt hozott azon határozata ellen, hogy az egyházi közgyűlésnek nem ajánlja az új adókulcs elfogadását s ezzel együtt az adócsökkentési segélyért való kérényezést.

Az egyházmegyei közgyűlés az előző jkvi számban éppen e tárgyban is hozott határozatot, azért e felebbezést az előző ponthoz tartozó iratokhoz csatoltatni rendeli.

45. sz. Elnök az ülést

délután 3 óráig felfüggesztette.

Délutáni ülés.

46. sz. Világi elnök

az ülést újból megnyitotta.

****47. sz.** Egyházkerületi képviselőkül egy év tartamára megválasztattak :

egyházi részről: Nagy Imre, világi részről: Dr. Kenessey Aladár ; szolgáljon részökre igazolásul e jegyzőkönyv.

****48. sz.** Pakuszy Gyula egyh. megyei ügyész előterjeszti a siklói ref. egyház presbyteriuma és Lukics Mátó kisszentmártoni lakos között kötött egyezséget, mely szerint a domozdogai dülőben 6. sorsz. 2206. hrsz. a. 854□-öl földre vonatkozólag a tévesen a siklói ref. egyházra kebelezett, de jogosan Lukics Mátót illető tulajdonjognak siklói ref. egyházzal törlesztése, illetőleg Lukics Mátó javára leendő bekebelezésébe beleegyezését adja. 1994. számú betét csatolva van.

Mivel a tulajdonjog kétségtelenül Lukics Mátót illeti s a presbyterium határozatához az egyh. községi közgyűlés is hozzájárult, az egyh. megyei közgyűlés a siklói presb. által kötött egyezséget megerősíti.

****49. sz.** Pakuszy Gyula egyh. megyei ügyész előterjeszti a siklósnagyfalui presbyterium kérvényét, melyben a siklósnagyfalui lelkész javadalomhoz tartozó földből 1130□-ölnek á 75 fill., a drávavölgyi vasutttársaság részére kisajátítás útján történt eladásához az egyh. megyei közgyűlés jóváhagyását kéri. Jelenti egyszersmind, hogy a befolyt vételár 791 K a siklói segélyegyletnél a lelkész részére leendő gyümölcsöztetés céljából elhelyeztetett.

A közgyűlés a siklósnagyfalui presbyteriumnak a hivatkozott föld eladására vonatkozó határozatát, melyhez az egyházközségi közgyűlés is hozzájárult, megerősíti s a vételár elhelyezését jóváhagyó tudomásul veszi.

50. sz. Olvastatott az egyházmegyei számvevőszék jelentése :

Nagytisztelű Egyházmegyei Közgyűlés !

Az egyházmegyei számvevőszék a hatáskörébe utalt ügyekről következő tiszteletteljes jelentést terjeszti elő :

Az egyházmegye hatósága alatt álló pénztárak 1909. évi állapotának megvizsgálásáról és pedig:

A) Közpénztárnok kezelése alatt levő alapok.

I. Közpénztár.

1. 1908. évről áthozatal	12,708	kor.	40	fill.
2. Kamatokból	619	"	20	"
3. Tűzkár bizt. jutalék	212	"	49	"
4. Egyházkerületi segély	1,000	"	—	"
5. Subscriptióból	10	"	—	"
6. Járulék kamatokból	13	"	84	"
7. 1909. évi járulékokból	1,827	"	79	"
8. " " jegyzőkönyvek ára	89	"	73	"
9. Visszatérítés Nagycsányból	29	"	58	"
10. Nem szavazó egyházaktól	139	"	68	"
11. Gusztáv Adolf alapra	36	"	19	"
12. Vegyesekből	5	"	—	"
Összes bevétel:	16,691	"	90	"
Kiadás	5,079	"	06	"
Maradvány:	11,612	"	84	"
Hozzáadva az 1909. évi járulék hátralékot	917	"	76	"
és 1909. évi jkőnyv hátralékot	179	"	77	"
Lesz az összes vagyon:	12,710	"	37	"
Elhelyezve:				
1. Kötvényeken	7,720	kor.	—	fill.
2. 1909. évi járulék hátralékban	917	"	76	"
3. " " j.-könyv " "	179	"	77	"
4. Régi járulék hátralékban	378	"	35	"
5. " j.-könyv " "	326	"	07	"
6. 1903. évi járuléktöbblet	28	"	60	"
7. Posta tak. pénztárban	700	"	—	"
8. Siklósi tak. pénztárban	2,000	"	—	"
9. Készpénzben	459	"	82	"
Összesen:	12,710	kor.	37	fill.

B) Tartalék-alap.

1908. évről áthozatal	5,907	kor.	36	fill.
Közpénztárból áttétel 1909. évről	222	"	49	"
Kamatokból	283	"	30	"
Összesen:	6,413	kor.	15	fill.

Elhelyezve :

1. Kötvényeken	704 kor. 65 fill.
2. Vajszlói tak. pénztárban	5,469 „ 75 „
3. Siklósi tak. pénztárban	238 „ 75 „
Összesen :	6,413 kor. 15 fill.

C) *Ádám András-alap.*

1908. évről áthozatal	233 kor. 60 fill.
Kamat	9 „ 32 „
Összesen :	242 kor. 92 fill.

Elhelyezve takarékpénztárban.

D) *Parochiális könyvtársegély.*

1908. évről áthozatal	390 kor. — fill.
-----------------------	------------------

Elhelyezve postatakarékpénztárban.

E) *Páprádi lelkész-alap.*

1. 1908. évről áthozatal	63,504 kor. 86 fill.
2. 1909. évi bevétel	3,810 „ 23 „
Összesen :	67,315 kor. 09 fill.
Kiadás	551 „ 27 „
Maradvány :	66,763 kor. 82 fill.

Elhelyezve :

1. Kötvényeken	60.712 kor. — fill.
2. Takarékpénztárban	5,254 „ 80 „
3. Postatakarékpénztárban	500 „ — „
4. Készpénzben	297 „ 02 „
Összesen :	66,763 kor. 82 fill.
Földbérhátralék	760 kor. — fill.
Kamathátralék	1,558 kor. — fill.

F) *Missió-alap.*

1908. évről áthozatal	455 kor. 76 fill.
1909. évi kamat	19 „ 28 „
Összesen :	475 kor. 04 fill.

Elhelyezve takarékpénztárban.

G) *Letétek.*

1. Drávacsepei egyház 1,600 kor. 2. Besenczei lelkész-alap 2057 kor. 68 fill. 3. Besenczei tanító-alap 1,035 kor. 08 fill. 4. Tésenfai egyház 282 kor. 73 fill. 5. Sámodi 634 kor. 6. Beczefai 298 kor. 40 fill. 7. Mar-

kóczi 300 kor. 8. Adorjási 200 kor. 9. Botyka 60 kor. 10. Kísszentmártoni 121 kor. 80 fill. 11. Vajszlói lelkész-alap 846 kor. 12. Vajszlói tanító-alap 360 kor. 13. Rónádfa 647 kor.

H) *Lelkészi gyámpénztár.*

B e v é t e l:

1. 1908. évről áthozatal	114,671	kor.	95	fill.
2. Kőtvény kamatokból	7,185	"	—	"
3. Tak.-pénztári kamat	143	"	23	"
4. Időközi jövedelem	338	"	65	"
5. Vegyesekből	4	"	33	"

Összesen: 122,343 kor. 16 fill.

K i a d á s:

1. Özvegyek és árvák segélypénze	3,733	kor.	98	fill.
2. Pénztárnok tiszteletdíja	300	"	—	"
3. Vegyesek	121	"	32	"

Összesen: 4155 kor. 30 fill., ezt le-

vonva a Bevételtől marad vagyon 118,187 kor. 86 fill.

Kamat hátralék 869 " 34 "

1909. évben vagyon növekedés 3515 kor. 91 fill.

A vagyon el van helyezve:

1. Kölcsön kőtvényeken	112,889	kor.	02	fill.
2. Vajszlói tak.-pénztárban	2,993	"	96	"
3. Pécsi " "	1,600	"	—	"
4. Készpénzben	704	"	88	"

Összesen: 118,187 kor. 86 fill.

I.) *Tanítói gyámpénztár.*

1. 1908. évről áthozatal	11,672	kor.	32	fill.
2. 1909. évi Bevétel	2,026	"	16	"

Összesen: 13,698 kor. 48 fill.

1909. évi Kiadás	684	"	15	"
------------------	-----	---	----	---

Maradvány: 13,014 kor. 33 fill.

Mult évihez hasonlítva gyarapodás 1,342 kor. 01 fill. oka, hogy új tagok jelentkeztek s részvényeiket kamatostól befizették.

E vagyon elhelyezése:

1. Kőtvényeken	11,543	kor.	—	fill.
2. Takarékpénztárban	866	"	57	"
3. Készpénzben	604	"	76	"

Összesen: 13,014 kor. 33 fill.

Kamathátralék 150 kor. 14 fill.

1. *Jelentjük* : hogy az egyházkerület által egyházmegyénknek megállapított 3000 K közigazgatási segélyből a közpénztárba csak 1000 korona folyt be, a hiányzó 2000 korona, mint esperesi tiszteletdíj egyenesen esperes urhoz küldetett; holott a számadás helyes s a megyei költségvetéssel egyező volta miatt szükséges, hogy az egész 3,000 korona a közpénztárba küldessék és bevételeztessék és az esperesi tiszteletdíj a közpénztárból adassék ki.

A *páprádi alaponál* : a páprádi lelkészi földek bérletének 2 évi összegével, 760 koronával a páprádi egyház és tanító hátralékban van, utasítottuk a közpénztárnok urat, hogy a hátralékosokat szólítsa fel a fizetésre, ha pedig ennek nem tennének eleget, adja át esperes urnak behajtás végett.

2. *Indítványozzuk* : hogy parochialis könyvtár-segélynek fennmaradt része 390 korona tétessék át a közpénztárba, annnyival is inkább, mert a kiadott segélyek egy része a közpénztárból fizettetett ki s nem utaltatott vissza a külön kezelt parochialis könyvtár alapból; továbbá e czimen segély ne adassék az egyházaknak, mert e czimen minden egyház nyer segélyt az egyetemes adóalapból.

3. Fejes Sándor lelkészi gyám, Lukács Ferenc tanítói gyám, Iványos Soma közpénztárnok uraknak az 1909. évi számadás terhe alól a felmentést megadni javasoljuk.

4. Esperes urnak az 1910. évi egyházlátogatás alkalmával különböző címeken gyűjtött összegekről vezetett számadása, minden tételében okmányokkal igazolva, helyesnek találtatott.

5. A nagycsányi egyház 1909. évi gondnoki számadásának 33, 34, 35 tételei összesen 49 K 30 fill. mint a presbyterium elleni fegyelmi eljárás költségei, az elmarasztalt presbýterek által az egyháznak visszatérítendő.

6. Az 1911. évi költségvetésekhez szükséges egyházi adókimetések az ex-lex miatt el nem készülhetvén, javasoljuk, hogy ezek a folyó év okt. 15-ig küldessenek be a számszékhez és ezeket a számszék előterjesztésére az esperes ur hitelesítse.

7. Katádfa, Drávacsehi parochialis könyvtár segélyért folyamodtak; mivel ezen egyházak e cimen adósegélyt nyertek, kérelmüket nem találjuk teljesíthetőnek.

8/a. A kistótfalui egyház az iskolaföldalapról azt jelentette: hogy ez alap 1909. évi jövedelme az egyház rendes gondnoki számadásában számoltatott el, a folyó évtől kezdve külön számadást fog vezetni.

8/b. A magyar ref. énekvezérek egyesületének azon kérelmét: hogy egyházmegyénk évi 10 K-val segélyezze az egyesületet; mivel a közpénztárban erre fedezet nincsen, nem találjuk teljesíthetőnek.

9. Az esperesi visitációnális fuvar költségekre vonatkozó javaslatunk a következő: Pécs és Siklós, minthogy ezen egyházakban egész napot tölt el a visitáció évi 10—10 K-t; a többi anyaegyházak évi 6 K-t fizessenek, a leányegyházak pedig, hová esetleg a visitációnak ki kell menni, évi 3 K-t fizessenek.

10. 1910. évi egyházi költségvetéseknek: Garé, Kémes, Magyar-mecske, Siklós és a költségvetést nem küldött Bisse. Botyka, Kiscsány, Zaláta kivételével jóváhagyását javasoljuk.

11. A czuni 1909. évi, továbbá a belvárdi, dencsházai, drávaiványi, dráwapiskii, dráwapalkonyai, drávaszabolcsi, gyűdi, kisharsányi, nagytótfalui, pécsi, peterdi, sósvertikei, siklósnagyalui, tésefai, szavai, katádfai, luzsoki, nagycsányi, nagyvátyi, bogdásai, markóczi, besenczei, csarnótai, d.-csehii, d.-csepelyi, egyh.-harasztii, márfai, rádfalvai, sámodi, kórósi, szaporczai egyházak 1910. évi adókimutéseinek jóváhagyását javasoljuk. A számszék által visszaadott 1910. évi hibás költségvetések és adókimutések és az 1911. évi nagyrészben be sem küldött költségvetésekre vonatkozólag javaslatunk, hogy a közgyűlés azoknak beküldésére az egyházakat kötelezze: beküldési határidőül a folyó év október 15-dikét javasoljuk; hogy azokat a számvevőszék még a folyó évben megvizsgálhassa s a számszék előterjesztésére esperes ur hitelesithesse.

12. Adorjás, Sellye, Vajszló, Bisse, Csarnóta, Magyar-mecske, Kákics 1908. évi gondnoki, s az egyházak 1909. évi gondnoki számadásainak; Kémes, Dráwapiski, Kistótfalu, Siklós, Túrony, Magyar-mecske, Dráwapalkonya, Kemse, Zaláta kivételével jóváhagyását javasoljuk.

13. Az alapokról vezetett 1909. évi számadásoknak, a számadást nem küldött Adorjás kivételével, valamint a takarékmagtári 1909. évi számadásoknak Kistótfalu, Zaláta kivételével jóváhagyását javasoljuk.

14. Az okorági építkezési rendkívüli költségvetésnek, és a drávacsepeli templomjavítási adókimutésnek jóváhagyását javasoljuk.

15. Okorági iskola 1911. évi költségvetését megerősíteni javasoljuk. Kelt Siklóson, 1910. aug. 22.

Szalay Ferencz
számszéki előadó.

Nagy Imre
számszéki elnök.

Ezen előterjesztések alapján a közgyűlés a következőket határozza:

1. Az 1., 4. és 8/a. szám alatti jelentést tudomásul veszi.
2. A 2. sz. alatti indítványt elfogadja és utasítja a közpénztárnokot, hogy a parochiális könyvtársegély alap címén kezelt 390 koronát helyezze át a közpénztárba.

3. Katádfa, Drávacsehi parochiális könyvtársegély iránti kérelmét nem teljesíti.

4. Fejes Sándor lelkészi gyám-, Lukács Ferenc tanítói gyám-, Iványos Soma közpénztárnoknak a számadás terhe alól a felmentést megadja.

5. 1909. évi e. m. közgyűlés jkv: a fegyelmi bíróság jkve 5. pontjában megnevezett s fegyelmi vétségben elítélt presbytereket kötelezi, hogy a nagycsányi egyház 1909. évi gondnoki számadásainak 33., 34., 35. tétélei alatt elszámolt 49 K 30 fillért az egyház pénztárába — végrehajtás terhe alatt — 30 nap alatt fizessék be.

6. A magyar ref. énekvezérek egyesületének kérelmét fedezet hiányában nem teljesíti.

7. Az esperesi visitáció fuvarkötségeire vonatkozó számszéki javaslatot elfogadja és az egyházakra kötelezőleg kimondja.

8. Az 1910. évi költségvetéseket Garé, Kémes, Magyar-mecske, Siklós, és a költségvetést nem küldött Bisse, Bottyka, Kiscsány, Zaláta kivételével, a czúni 1909. évi, a belvárdi, dencsházai, drávaiványi, dráwapiskii, dráwapalkonyai, dravasabolcsi, gyűdi. kishársányi, nagytótfalui, pécsi, peterdi, sósvertikei, siklósnagyfalui, tésenfai, szavai, katádfai, luzsoki, nagycsányi, nagyvátyi, hogdásai, besencei, markóci, csarnótai, drávacsehi, drávacsepelyi, egyházasharaszti, márfai, rádfalvai, sámodi, kórósi, szaporcai 1910. évi adókimutéseket jóváhagyja.

9. A hiányos 1910. évi adókimutéseket és adókimutések s a be nem küldött 1910. évi és 1911. évi költségvetések és adókimutéseknek, a számszékhez a folyó év dec. 1-ig beküldésére az egyházakat kötelezi s meghatalmazza esperes urat, hogy azokat a számvevőszék előterjesztésére hitelesítse.

10. Adorjás, Sellye, Vajszló, Bisse, Csarnota, Magyar-mecske, Kákics, 1908. évi gondnoki, s az egyházak 1909. évi gondnoki számadásait, Kémes, Dráwapiski, Kistótfalu, Siklós, Túrony, Magyar-mecske, Dráwapalkonya. Kemse, Zaláta kivételével jóváhagyja.

11. Az alapokról vezetett 1909. évi számadásokat, Adorjás kivételével, a takarékos magtári 1909. évi számadásokat Kistótfalu, Zaláta kivételével jóváhagyja.

12. Okorág rendkívüli költségvetését és Drávacsepely templomjavítási adókimutését jóváhagyja.

13. Okorági iskola 1911. évi költségvetését jóváhagyja.

50/b sz. A számvevőszék a változott viszonyoknak megfelelő „Költségvetési és számadási mintát“ mutat be, melynek kinyomatását és a gondnoki számadások készítésénél használatba vételét kéri.

Közgyűlés a bemutatott „költségvetési és számadási“ mintát elfogadja, elrendeli, hogy a gondnoki számadások és „költségelőirányzatok“ ezen minta szerint készítendők. A számszékét a sokszorosítással megbizza, költségeit a közpénztár terhére kiutalja.

Az utasítás a számadás hátlapjára nyomtatandó s a példányokat mérsékelt áron az egyházak beszerezni tartoznak a közpénztárnoktól.

51. sz. Olvastatott Benke János piskói lakós fellebbezése, melyben kéri, hogy a gondnokság el nem fogadása miatt rá rótt 50 K felmentési díj lefizetése alól mentessék fel. Indokul hozza fel, hogy már 2 évig viselte volt e gondnoki tiszte, öccse is, kivel egy háztartásban él, ezelőtt 5 évvel szintén 2 évig volt gondnok. Előregedett anyja magával tehetetlen, neje lábfájós beteg, gazdaságukban kevés a munkaerő, így ha a gondnokságot vállalja, anyagi károk érik, ami pedig nem lehet célja az egyháztagoknak.

Közgyűlés tekintettel ama körülményre, hogy az iratokból nem tetszik ki, vajon mérlegelte-e presbyterium fellebbező indokait, hogy azok csakugyan megfelelnek-e a valóságnak, az összes iratokat visszaadja a piskói ref. presbyteriumnak, s felhívja, hogy fellebbező indokait megfontolás tárgyává tegye, hozzon új, megindokolt határozatot, azt fellebbezővel újra közölje és fellebbezés esetén az E. megyei közgyűléshez terjessze fel.

52. sz. Nagy Ferenc bissei lakós, a bissei presbyterium 1910. febr. 6-án 24. sz. a. hozott azon határozata ellen, a melylyel őt az egyh. közs.-i gondnokság el nem fogadása miatt 50 K felmentési díj lefizetésében elmarasztalta, fellebbezéssel él s ezen felebbezéséhez hatósági orvosi bizonyítványt csatolt, amely állítja, hogy ő mindkét szemének — aggkori és szemüveg által csak nagyon csekély fokban javít-

ható — elgyengülésében és vesekő zsábában szenved. Kéri azért, hogy a felmentési díj lefizetése alól mentessék fel.

Közgyűlés tekintettel arra, hogy a jelen volt specialista szemorvos által az orvosi bizonyítványban foglalt adatok meggyengítették és tekintettel arra is, hogy fellebbező 55 éves, tehát még nem túl idős ember, s mert a jelen volt tanuk előadásából nyilvánvalóan kiderült, hogy nem beteg ember, fellebbezésével elutasítja és a presbyterium 24/1910. sz. határozatát jóváhagyja. Jelen határozat féllal írásban közlendő.

****53. sz.** A belvárdi ref. egyház 1909. febr. 14-én elhatározta, hogy lelkészlak építés és templom renoválás céljára 10 évi törlesztésre 6000 K kölcsönt vesz fel. E határozatot múlt évi jkvi 85. szám alatt az egyházmegye jóváhagyta. A kölcsönt az egyh. kerületi államsegély pénztárból kérték. Az egyh. kerületi számvevő és pénztárnok urak értesítése szerint a fenti összeg az egyház kerület által tényleg megszavaztatott, de annak feljegyzése a kerületi jkönyvből kimaradt. Mivel az építkezést már megkezdették s a pénzre szükség van, június 9-én felkérte a presbyterium Püspök urat az összeg kiutalványozására, de arról az egyház ez ideig választ sem kapott. Most a presbyterium az egyházmegyét kéri fel közbelépésre.

Tekintettel arra, hogy az egyházmegyei közgyűlés a belvárdi ref. egyház 6000 koronás kölcsönének felvételét múlt évi 85. számú határozatával engedélyezte, s az ügyiratokat további jóváhagyás végett az egyh. kerületre felterjesztette, tekintettel arra, hogy a szóban forgó összeg ugy az egyh. kerületi számvevő, mint a pénztárnok ur levele szerint tényleg megszavaztatta, de annak feljegyzése tévedésből a jegyzőkönyvből kimaradt, az egyházmegye felkéri a főtiszt. egyh. kerületet, hogy a belvárdi ref. egyház részére az állami segély pénztárból a 6000 korona kölcsönt sürgősen utalványozni méltóztatnék, nehogy pénzhiányban az építkezés fennakadást, az egyház pedig kötelezettségének nem teljesíthetése miatt kárt szenvedjen.

54. sz. A gyüdi ref. egyház presbyteriuma hivatkozással arra, hogy az adóalapból nyert segély az egyház min-

den kiadásainak fedezésére nem elégséges, 1909. évi nov. hó 25-ik napján tartott ülésében elhatározta, hogy a hivek által eddig teljesített kézi és igás napszámokat ezután fenn tartja, illetve annak pótlására rendkívüli egyházi adót vetett ki és pedig azokra a gazdákra, kiknek állami egyenes adójuk 0—50 K, 1 K-t; 50—100-ig 1 K 50 f-t, 100-tól 200-ig vagy azon felüli adót fizető gazdákra 2 koronát s kéri e határozat egyházhatósági jóváhagyását.

A gyűdi ref. presbyterium fentebbi határozatát, mivel az a szabályszerint összehívott egyházi közgyűlés által névszerinti szavazással hozott egyhangu határozattal elfogadtatott, az egyházmegyei közgyűlés jóváhagyja és megerősíti.

55. sz. A drávaszabolcsi ref. egyház presbyteriuma 1910. év május 1-én tartott gyűlésében elhatározta, három szavazat ellenében 8 szavazattal, hogy a harangok ára 2-odik részletének törlesztése végett rendkívüli egyházi adó gyanánt kiveti a hivekre az állami egyenes adó 20%-át és az állami adót nem fizetőkre a törvényes személyi adót, 2 koronát. E határozat az 1910. évi május 16-án tartott szabályszerű egyházi közgyűlés elé terjesztetett, mely a presbyterium határozatát 3 szavazat ellen 27 szavazattal elvetette s úgy határozott, hogy a Bernát-féle földekre 15 évi törlesztésre 1849 kor. 05 fillér kölcsönt kell felvenni s a harangok árát egyszerre kell kifizetni. A lelkész mindkét határozatot be-terjeszti az egyházmegyei közgyűlés elé.

Tekintettel arra, hogy törvényeink és rendszabályaink értelmében egyházi közgyűlés a presbyterium által eléterjesztett javaslat felett csak igen-nel vagy nem-mel dönthet, de önálló határozatot nem hozhat, tekintettel arra, hogy a Bernát-féle földek jövedelme költségvetésileg már lekötöttet, minélfogva annak terhére kölcsönt felvenni nem is lehet, az egyházmegye a drávaszabolcsi ref. egyházközség határozatát mint törvényelleneset megsemmisíti s újabb határozathozatalra utasítja.

****56. sz.** A kovácshidai ref. egyház presbyteriuma 1910. évi június 12-én tartott gyűlésében névszerinti szavazással

egyhangulag elhatározta, hogy a lelkeszi lak újra építése végett 5 évi törlesztésre 5000 K kölcsönt vesz fel s kéri e határozat egyházhatósági jóváhagyását.

Az egyházmegyei közgyűlés a kovácshidai presbiterium fentebbi határozatát, mivel az a szabály szerint meghirdetett egyházi közgyűlés által is egyhangulag elfogadtatott, azzal hagyja jóvá és terjeszti fel az egyh. kerületre az egyházi I. t.-c. 15. §. d) pontja értelmében, hogy a kölcsön fedezésére kivetendő rendkívüli egyházi adókulcsa jóváhagyás végett az e. megyei közgyűlés elé terjesztendő.

****57. sz.** A drávacsehii egyház templomának javítására 400 K kölcsönt kíván felvenni, s e kölcsön törlesztésére 4 éven át fizetendő rendkívüli adót vetett ki, még pedig a vagyoni adónak 2—2%-át, a személyi adónak 4—4%-át, s kéri ezen határozatainak jóváhagyását.

A drávacsehii egyház rendkívüli egyházi adó kivetését, mint amely szabályszerűen megtartott presbyteri és egyház-községi gyűlésen határoztatott el, az egyházmegyei közgyűlés megerősíti és jóváhagyás végett az I. t.-c. 15. §. d) pontja értelmében az egyh. kerületre felterjeszti.

****58. sz.** A vejti református egyház presbyteriuma 1910. évi július 17-én tartott gyűlésében egyhangulag elhatározta, hogy templom, torony és iskola javítására 4 évi törlesztésre 1600 K kölcsönt vesz fel, melyet az állami egyenes adó 15%-ával mint rendkívüli egyházi adóval kíván törleszteni s kéri e határozat egyházhatósági jóváhagyását.

Az egyházmegyei közgyűlés a vejti ref. presbyterium fentebbi határozatát, mivel az szabályszerűen meghirdetett egyházi közgyűlés által is egyhangulag elfogadtatott, jóvá hagyja s megerősítés végett az egyh. kerületre felterjeszti, az e. t.-c. 15. §. d) pontja értelmében.

59. sz. A diósviszlói ref. egyház presbyteriuma hivatkozással arra, hogy az adóalapból nyert segély az egyház minden kiadásainak fedezésére nem elégséges, 1909. december 30-án tartott ülésében névszerinti szavazással egyhangulag elhatározta, hogy a hivek által eddig teljesített fuvar-

szolgálmányt ezután is fenntartja, továbbá hogy köteles minden gazda az egyház szőlőjébe télen egy kocsi trágyát vitetni, vagy ahelyett 1 koronát fizetni. Akinek igrás jószágá nincs, gyalog napszámmal tartozik a trágya elrakásánál segédkezni.

A diósviszlói ref. presbyterium fentebbi határozatát, mivel az a szabály szerint összehívott és megtartott egyházi közgyűlés által is egyhangulag elfogadtatott, az egyházmegyei közgyűlés jóváhagyja és megerősíti.

60. sz. A bissei református egyház presbyteriuma 1910. május 26-án tartott ülésében elhatározta, hogy az iskola-épület kibővítésére 7500 K kölcsönt vesz fel, melyet az egyházi III. t. c. 16- §-a értelmében kivetendő rendkívüli egyházi adóval kíván törleszteni, s kéri e határozat jóváhagyását.

A bissei ref. egyház kérvénye szabályszerű eljárás végett visszaadatik.

61. sz. A drávaszerdahelyi ref. egyház presbyteriuma 1910. május 12-én tartott ülésében névszerinti szavazással egyhangulag elhatározta, hogy a templomon nagyobb mérvű javítást eszközöl. A templom javításához szükséges számszerint meg nem állapítható összeget kölcsön veszi s annak fedezésére rendkívüli egyházi adót vet ki, 10 éven át fele részben a 20 éven felüli egyháztagokra, fele részben állami adó után s kéri a határozat egyházhatósági jóváhagyását.

Szabályszerű eljárás végett a drávaszerdahelyi ref. egyháznak visszaadatik.

62. sz. A kákicsi ref. egyház presbyteriuma 1909. évi november hó 7-ik napján tartott ülésében elhatározta, hogy a lelkészlak tetőzetének sürgős kijavítása végett az egyházi I. t. c. 15. §. d) pontja értelmében esperesi jóváhagyás mellett, a lelkészi erdőalaphól 2 évi törlesztésre, a presbyterium által egyetemes kötelezettséggel kiállított és törvényesen felbélyegzett kötelezvényen 400 korona kölcsönt vesz fel, melyet az e. megyei közgyűlésnek ezennel bejelent.

Az egyházmegyei közgyűlés a presbiterium fentebbi határozatát, miután az az egyházközségi közgyűlés által is egyhangulag elfogadtatott, azzal hagyja jóvá és erősíti meg, hogy a 400 K erdőalap kölcsönvételéről kiállított kötvény letétként az egyházmegyei közpénztárban helyezendő el.

63. sz. A kisharsányi egyházközség előljárósága az 1909. évi egyházmegyei közgyűlés 54. sz. határozatával köteleztetett, hogy az egyházközség tulajdonát képező ingatlanak Varga János kisharsányi lakos által aláásott pince építmény eltávolítása, a pincejog gyakorlásának megszüntetése iránt szükséges intézkedéseket, szükség esetén birói uton is tegye meg. Ezen határozat végrehajtása előtt, Varga János az egyházmegyei elnökségnél benyújtott kérvényében a peres eljárás mellőzésével, a vitás kérdés egyezség útján való elintézésének lehetővé tételét kérte. Ezen kérelmet a kisharsányi egyházközség presbyteriuma és közgyűlése tárgyalván, mindkét testület nagy szótöbbséggel, ezen vitás ügynek a peres eljárás mellőzésével, békés uton való elintézését határozta el, azonban az egyezség feltételeinek megállapítását elmulasztotta.

Miután a Varga János javára elidegenítendő pincejogból álló szolgalmi jognak tárgyi, avagy időbeli tartalma, úgy a tervezett egyezségnek egyéb feltételei az egyházközség presbyteriuma és közgyűlése által tárgyalva és megállapítva nem lettek, az egyházmegyei közgyűlés ezen ügyet végérvényesen befejező érdemi határozatot nem hozhat s az 1909. évi egyházmegyei közgyűlés ezen ügyben hozott határozatának érintetlenül hagyása mellett, az egyezség feltételeinek megállapítására szükséges időig, az ügyet nyilvántartani rendeli.

64. sz. Az okorági lelkészi és tanítói javadalmakat az okorági közbirtokosság ellen a közös erdő vágása, illetve letarolásából befolyt jövedelemből megillető követelések érvényesítése tárgyában az 1909. évi egyházmegyei közgyűlés az egyházközség előljáróságát a per megindítására utasította. Az egyházközség előljárósága a meghatalmazást az egyházmegyei ügyész részére nem állította ki és azt az előter-

jesztést tette, hogy a nagymélt. földművelésügyi miniszterium az erdő tarolásból befolyt jövedelem felosztását nem engedélyezte.

Az egyházmegyei közgyűlés az egyházmegyei ügyészt, előző határozata értelmében utasítja, hogy az egyházmegyei elnökség által kiállítandó megbízás alapján a pert megindítsa, mégis azzal, hogy az egyházközség előjárósága által felvetett újabb kérdés tekintetében a tényállást az állítólagos miniszteri leirat beszerzése mellett, a per megindítása előtt tisztázza.

**** 65. sz.** Az országos közalap, államsegély, Baldácsy-alap és a kerületi pénztárhoz folyamodók kérvényei a bizottság jegyzőkönyve alapján a következőleg intéztettek el:

I. Az államsegélypénztár és Baldácsy-alaphoz.

A) Egyházak kérvényei.

1. *Kispeterd*, templomának ujjaépítésére kér 1363 K
Ha az építkezési költségvetése jóváhagyva és megerősítve lesz az egyházkerületi közgyűlésig, ez esetben, mint kicsiny és szegénysorsu egyház ajánlatik 1000 K
2. *Okorág*, templomjavításra kér 1000 K
Mint áldozatkész szegény egyház ajánlatik 500 K
3. *Sámód*, épületjavításból származott adósságainak törlesztésére kér 500 K
Minthogy a kérvény több rovata kitöltetlen, alaki hiány miatt s mert a múlt évben is nagyobb segélyt nyert, ez alkalommal nem ajánlatik.
4. *Sellye*, templomjavításból származott, adósságainak fedezésére kér 300 K
Tekintettel nagy (2200 koronás) adósságára, ajánlatik az egész 300 K

B) Lelkészek kérvényei:

1. *Szabó Sándor*, terehegyi lelkész súlyos betegsége gyógyittatásából eredő költségeire kér 500 K
Költségei igazolva lévén, ajánlatik 500 K
2. *Szücs Sándor*, harkányi lelkész 2 leányának taníttatására kér 600 K
Az 1907. évi e. m. ker. jkv. 136. sz. végzése értelmében, mivel 3 évvel ezelőtt kapott segélyt, nem ajánlható.

II. Özvegy lelkésznek és lelkész árvák kérvényei az egyházke- rületi közpénztárhoz és „Baldácsy-alap“-hoz.

a) Berky Józsefné, Békásy Antalné, Főző Lászlóné, Hubay Lászlóné, Kovács Pálné, Németh Jánosné, Paksy Gedeonné, Svarkai Lajosné, Vágó Dánielné, özvegy lelkésznek ;

b) Bekő Julianna, B. Meszöly Erzsébet, Főző Jolán, Máté Amália, Máté Janka, Molnár Erzsébet, Molnár Hermin, Molnár Sándor lelkész árvák mindkét pénztárhoz segélyre ajánltnak.

Ellenben nem ajánltnak, özv. Tóth Lajosné, mert az orsz. ref. lelk. gyámintézettől rendes segélyt kap, továbbá Kincses Endréné újvidéki tanítóné, ki nevelő anyja özv. Tóth Ferenczné (özv. lelkészné) elhunytá alkalmából temetési segélyt kér, mert ilyen czímen segélyek adása nincs gyakorlatban.

III. Özvegy tanítónők kérvényei az egyházkerületi pénztárhoz.

Bodizs Gáborné, Boncz Istvánné, Tóth Gáborné, segélyre ajánltak, nem ajánlható azonban özv. Tóth Ambrusné, mert az országos tanítói nyugdíj intézetből rendes segélyt kap.

66. sz. A segélykérvényeket bíráló bizottság tagjaiul

a mult évek, névszerint Fejes Sándor, Lutár Sándor és ifjú Morvay Ferencz választattak meg.

67. sz. Olvastatott a tanügyi bizottság jelentése a kebel-beli népiskolák állapotáról az 1909/910. tanévben :

I. Egyházak száma	74
Gyülekezeti lélekszám	26929
Tankötelesek 6—12 évig fiú	1119
leány	1161
összesen :	2280
Tankötelesek 13—15 évig fiú	466
leány	574
összesen :	1040

E szerint a 6—12 évesek teszik a népesség 8·46%-át,
a 13—15 évesek teszik a népesség 3·86%-át.

a) A mindennapi iskolába jár fiú	1119
leány	1158
összesen:	2277

Iskolába nem járt fiu: —; leány: 3; összesen: 3

E szerint iskolába járt a 6—12 évesek 99·87%-a,

Nem járt a 6—12 évesek 0·13%-a.

Az iskolába járok és nem járok főösszege: 2280 az
endrőczyi róm. kath. iskolába járó 5 növendékkel együtt.

A tényleg iskolába járó 6—12 évesek közül községi, illetve állami

iskolába járt fiu	127
leány	151
összesen:	278

Felsőbb iskolába járt fiu: 8; leány 7; összesen: 15

Ezenkívül iskolába járt: ág. ev. 17

róm. kath. 282

izraelita 15

összesen: 313

b) Vasárnapi, illetve ismétlő iskolába járt fiu 465

leány 515

összesen: 1040

Iskolába nem járt fiu —; leány —.

E szerint iskolába járt a 13—15 évesek 100%-a.

Nem járt a 13—15 évesek —%-a.

Az iskolába járok és nem járok főösszege: 1040

A tényleg iskolába járó 13—15 évesek közül községi, illetve állami

iskolába járt fiu	66
leány	94
összesen:	160

Felsőbb vagy közép isk. járt fiu: 2; leány: —; összesen; 2.

c) Félnapos mulasztás volt 32172

Ezek közül megintetett 2873

megbirságotlatott 123

felmentetett 29176

II. Iskolák száma 76

Ezek közül felekezeti 65

községi 9

állami 2

Tanító van: rendes ref. felekezeti okleveles 54

ref. felekezeti tanítónő 1

ideig. oklevél nélkül 3

lelkész-tanító okleveles	2
lelkész-tanító oklevél nélkül	5
községi tanító	8
községi tanítónő	1
állami tanító	2
összesen :	76

A pécsi községi iskolában hitoktató Makai Márton nyugalmazott tanító, a kákcisi állami iskolában Kiss József lelkész és az endrőczyi róm. kath. iskolában Mészáros Sándor tanító.

III. Egy tanító vezetése alatt 80 növendéken felül csupán Harkányban volt, de a más vallásfelekezetűekkel együtt. Ref. növendék itten 43; más vallású 47 = 90.

IV. A tantárgyakat illetőleg:

a) Minden tantárgy taníttatik mindenütt.

b) A szorgalmi idő mindenütt 10 hó.

V. Tanítás eredménye:

a) *Jeles*: Szaporcza, Luzsok, Zaláta, Kiscsány, Páprád, Drávaszerdahely, Terehegy, Sámod, Czún, Magyarmecske, Markócz, Kovácshida, Drávaszabolcs, Diósvizsló, Szava, Egyházasharaszti, Siklós (I—II. és III—VI.) Belvárd = 20, szaporodás: 4.

b) *Jó*: Dencsháza, Rózsafa, Old, Beremend, Kórós. Besencze, Kistótfalu, Kispeterd, Drávacsepely, Ipacsfa, Márfa, Harkány, Turony, Bogdása, Marócsa, Baranyahidvég, Dráwapiski, Nagycsány, Kemse, Vejti, Piskó = 20, fogyás: 6.

c) *Kielégítő*: Botyka, Nagypeterd, Rádfalva, Drávacsehi, Adorjás, Sellye, Sósvertike, Rónádfa, Hirics, Tésenfa, Kisszentmárton. Drávafok, Czinderibogád, Okorág-Monosokor, Csarnóta, Dráwapalkonya, Garé, Matty.

d) *Elégtelen*: Katádfa.

Beczfán, Nyugotszenterzsébeten és Nagyvátyon a tanítás eredménye megállapítható nem volt.

VI. Községi és állami iskolában a vallás tárgyait illetőleg:

a) *Jeles*: Nagyarsány (I—II. és III—VI.) Drávaiványi, Oszró, Vajszló, Kémes = 6, szaporodás 2.

b) *Jó*: Kákics, Kisharsány, Gordisa és Endrőcz = 4, fogyás: 1.

c) *Kielégítő*: Siklósnagyfalu, Nagytótfalu = 2.

VII. Tanterem a törvény kívánalmainak megfelel:

a) Kovácshida, Páprád, Magyarmecske, Sámod, Szaporcza, Tésenfa, Czún, Kisszentmárton, Luzsok, Kemse, Vejti, Nagycsány = 12, fogyás: 5.

b) Részben: Zaláta, Kiscsány, Drávaszerdahely, Terehegy, Markócz, Drávaszabolcs, Diósvizsló, Szava, Egyházasharaszti, Siklós, Belvárd,

Dencsháza, Rózsafa, Old, Beremend, Kórós, Besencze, Kistótfalu, Kispeterd, Drávacsepely, Ipacsfa, Márfa, Túrony, Bogdása, Marócsa, Baranyahidvég, Dráwapiski, Piskó, Botyka, Nagypeterd, Hirics, Rádfalu, Drávacsehi, Adorjás, Sellye, Sósvertike, Rónádfa, Drávafok, Czinderibogád, Okorág-Monosokor, Csarnóta, Drávapalkonya, Garé, Matty, Gyűd, Peterd, Bisse = 52, szaporodás: 8.

c) Épen nem: Harkány, szaporodás: 1.

VIII. Egészen felszerelt iskola: Luzsok, Nagycsány.

Részben felszerelt a többi 62 felekezeti iskola.

IX. Az iskola butorzata Siklós, Kistótfalu, Bisse, Peterd, Belvárd, Páprád kivételével sehol sem felel meg a törvény kívánalmainak.

X. Iskola célokra szolgáló vagyon . . . 356035 K 59 fill.

XI. Iskolák évi jövedelme 96558 K 28 fill.

XII. Iskolák évi kiadása 96558 K 28 fill.

XIII. A létező hiányokon Csarnóta, Garé, Márfa kivételével minden egyház segíthet.

XIV. Szegény gyermekeket Siklós, Harkány, Diósvizsló, Szava, Piskó, Szaporcza, Kemse segítyez.

XV. A tanrendet illetőleg, Drávacsehi, Ipacsfa, Márfa, Páprád, Old, Sámod, Adorjás, Kémes, Peterd 5 osztályu, a többiek mind 6 osztályuak.

XVI. Egyházkerületi tanterv mindenütt életbe van léptetve.

XVII. Nem képesített tanítók név és állomás szerint: Csikesz Ferenc Besencze, Török Ilona Matty, Kovács Sámuel Nyugatszenterzsébet.

Rendes lelkész oklevél nélkül: Bóna Sándor Márfa, Vargha Sándor Garé, Bocsor Béla Rónádfa, Szücs László Baranyahidvég, Mészáros István Adorjás = 5, fogyas: —

XVIII. Tanítói fizetésből hátralék nem jelentetett.

XIX. Tanszerekre legalább 8 K-át adtak: Kemse, Gyűd, Egyházasharaszti, Baranyahidvég, Sámod, Adorjás, Kórós, Szaporcza, Czún, Kisszentmárton, Luzsok, Zaláta, Nagycsány, Vejti, Piskó.

XX. Tanügyi kiadásokból egy lélekre jut 3 K 58 fill.

XXI. Korpótlékot az államtól kapják még pedig 500 K: Kispeterd, Harkány, Turony, Diósvizsló, Szava, Beremend, Piskó, Szaporcza, Nagycsány, Zaláta, Vejti, Dencsháza, Katádfa, Botyka, Okorág-Monosokor, Marócsa, Markócz, Sellye tanítói; 400 K-t: Terehegy, Kemse, Nagypeterd, Magyar-mecske tanítói; 200 K-t: Ipacsfa, Siklós, Gyűd, Hirics, Páprád, Drávapalkonya, Kovács-hida, Drávaszabolcs tanítói. Összesen 30 tanító nyer 12200 K-t, szaporodás: 3.

1. Az elégtelen osztályzatot nyert katádfai tanító ellen kérjük a fegyelmi eljárás megindítását.

2. Foglalkozott a t. ü. b. a vajszlói iskola jellegének a rendezésével, a mely az 1894-ik év óta állandóan hátralék jegyzéken szerepel, s amelynek befejezése felekezeti tanügyünk és egyházi érdekünk szempontjából égetően szükséges sürgős feladat.

A vajszlói iskola jellegének rendezése tárgyában az 1893. évi e. m. jkv. 8. pontja szerint az e. m. közgyűlés már rendelkezett, amikor egy kiküldött bizottság körültekintő, gondos munkálata és jelentése alapján a vajszlói egyház presbyteriuma e tárgyban hozott határozatának megerősítésével kimondotta, hogy a községi iskola javait leltár mellett, mint szinte az iskola igazgatását vegye át és az iskola építésének terheit vállalja át és saját jegyzőkönyvébe bevezetendő határozatáról Vajszló község képviselő-testületét jegyzőkönyvi kivonatban értesítette. Az átvételt ahhoz az időhöz kötötte az e. m., a mikor az átadásra vonatkozó községi képviselő-testületi 1892-ben hozott határozat jogerőre emelkedik.

18 esztendő óta huzódik immár az átvétel ügye, miközben oda fejlődtek az ügyek, hogy ma pl. a vajszlói egyházközség egyh. adózásának rendezését illetőleg az új egyh. adó elfogadását attól tette függővé, hogy az iskola jellegének rendezése befejezést nyerjen, illetőleg az iskola az egyh. kezelésébe vétessék. Tekintettel arra, hogy azok a fontos egyházi köz- és felekezeti tanügyi érdekek, melyeket az 1893-ik évi rendező bizottság megállapított, ma is fent állanak. nemcsak, hanem szaporodtak is, amennyiben az új egyh. adózás elfogadását az iskola átvétele befolyásolja, előnyösen elősegíti, az új adózás pedig a hivek egyházi és iskolai teherviselését könnyíti, tekintettel arra, hogy Vajszlóban a községi és egyházi előljáróság között 1871. febr. 26-án kelt szerződés 3. pontja szerint az átadó egyház kikötötte, hogy iskoláját újra felekezeti vé teszi akkor, amikor jobbnak és célszerűbbnek látja, kizárva előre kölcsönösen minden perlekedést mint az átadó, mint az átvevő részéről, tekintettel arra, hogy az átvétel folyamata annyira előre haladott stádiumban van, hogy csak a vajszlói presbyterium indokolatlan mulasztásán késhet, huzódik, halasztódhat az egész dolog, a t. ü. b. kéri az egyházm. közgyűlést, hogy utasítsa a presbyteriumot az iskolának haladéktalanul f. évi szept. 1-én kezelésbe vételére.

3. Körfelügyelők jelentik, hogy részletes tantervet nagyon sok iskolában nem találtak, noha annak elkészítését már 2 éve elhatározta az e. m. közgyűlés.

A t. ü. b. a részletes tantervnek elkészítését és használatát a tervszerű tanítói működés, a határozottabb és kedvezőbb előhaladás szempontjából nélkülözhetetlennek tartja, ezért kéri az e. m. közgyűlést, hogy a kebelbeli iskolák tanítóit utasítsa, miszerint 1910. nov. 1-ig minden

tantárgynak hét szám szerinti részletes tantervét elkészítsék és láttatás végett, a jelzett időig körlelkészeikhez beterjesszék.

4. Az egyhm. közgyűlés tagjai kérését, hogy a gyűlésre jövetelkori fuvardijaik megtérítessenek, ajánlja a t. ü. b.-unk az e. m. közgyűlés jóakarátába.

5. Végezetül, mivel a t. ü. b. megbízási ideje, a 6 esztendő lejárt, mult évben választott elnöke pedig lemondott, megköszönve az egyhm. bizalmát gyöngé erőnkkel, de becsületes igyekezettel viselt tisztségünk-től azzal az óhajtással válunk, hogy Isten áldása száljon teljes mértékben minden munkára, mely a tanügy ellátásáért, iskoláink felvirágzásáért ebben az e. megyében buzgólkodik.

Tisztelettel kérjük, hogy az új e. m. t. ü. b. elnökét, melyre nézve Nagy Imre kőrösi lelkészt hozzuk ajánlatba és a bizottság tagjait az egyházi VI. t. cz. 54. §-a értelmében megválasztani méltóztassék.

Kelt Harkányban, 1910. évi augusztus hó 22-én.

Széles Sándor

t. ü. b. jegyző-előadó.

Zeke Lajos

t. ü. b. esperesileg megb. elnök.

A tanügyi b. jelentésének statisztikai része tudomásul szolgál.

1. Az elégtelen osztályzatot nyert Szilágyi István katádai tanító ellen a fegyelmi eljárást megindítja a közgyűlés.

2. A vajszlói iskola jellegének végleges rendezésének tárgyában történt előterjesztésre azt határozza az e. m. közgyűlés, hogy sürgős felterjesztést intéz a Nagym. V. K. O. miniszter urhoz, hogy Vajszló község képviselő-testületének az iskola átadása tárgyában a közigazgatási bizottság döntése elleni fellebezését mielőbb elintézni szíveskedjék. A felirat elkészítésével a t. ü. b. előadója megbízik, az egyh. ker. útján leendő felterjesztésre pedig az elnökséget felkéri a közgyűlés.

3. Fegyelmi büntetés terhe alatt utasítatnak az összes iskolák tanítói és nem felekezeti iskolák vallás tanítói, hogy előbbiek minden tantárgyból, utóbbiak a vallástannál részletes tantervet készítsenek hétszám szerinti felosztással és így 1910. nov. 1-ig a körlelkészekhez átvizsgálás végett beterjesszék.

4.) Azoknak a tanítói képviselőknél, a kiknek az egyházuk fuvar-költségeiket nem térítették meg, nyugtával igazolt költségeiket ez évre az e. m. közpénztár kifizeti. Jövőre nézve a számszék tegyen jelentést a költségek fedezete tárgyában.

5.) A lemondott t. ü. b. elnökül Nagy Imre kőrösi lelkészt, tagjaiul pedig a következőket választja meg a köz-

gyűlés. A siklósi körben Széles Sándor, Biczó Lajos, a bőközi körben Bóna Sándor, Szücs Kálmán, az ormánysági körbe Konecz Antal, Csikesz Sándor, a sellyei körbe Bús József és Sütő Pál, a szigetvidéki körbe Csuthi László és Vargha István tanító, illetve lelkészeket. Konecz Antaltól a hivatalos esküt Nt. Esperes úr a canonica visitációkor fogja kivenni.

68. sz. A tanító egyesület betérjeszti f. é. jul. hó 27-én Vajszlóban tartott közgyűlésének jegyzőkönyvét, amelyben kéri, hogy az egyesület gyámintézetének módosított alapszabályait erősítse meg az e. m. közgyűlés.

A gyámintézet 1898-ik évi alapszabályainak 3. §-a d) pontja és a 9. §. kihagyását, valamint a módosított alapszabály 8. §-ába a jelzett szöveg betoldását engedve, a módosított alapszabályt jóváhagyja a közgyűlés.

**** 69. sz.** Egyh. megyénk területén levő nem református jellegű iskolákban tanuló református növendékek vallás-oktatásának eredményéről felterjesztett véleményes jelentés:

I.

A pécsi közs. elemi iskolába járt: 78 fiu és 66 leány, összesen 144 növ. 4 csoportba osztva heti 2—2 órán nyertek oktatást. Tankönyvek: Lévay Lajos: Kis Hitoktató; a IV—V. osztályban a Polgár-Hamar-féle Káté. Az I—III. és V—VI. osztályokat tanította Makay Márton nyug. tanító ki-elégítő eredménnyel, a IV. osztály növendékeit Nyáry Pál lelkész jó eredménnyel.

II.

A pécsi középiskolai tanulók így oszlottak meg: A r. k. tanítóképzőbe járt: 4 fiu; a rk. felsőbb leányiskolába 3 leány; a közs. polg. leányiskolába: 16 leány; a polgári fiu iskolába 8 fiu; a felsőkereskedelmi iskolába: 5 fiu; az állami főreáliskolába: 22 fiu; a rk. főgymn.-ba: 17 fiu. Összesen: 75 növendék.

Inasok és ismétlő iskolások száma: 14 fiu és 18 leány, összesen: 32.

Tankönyv: az egyh. ker. közgyűlés jkvében kimutatott

és kötelezett vall. kézikönyvek. Tanította öt csoportban, heti 1—1 órán Nyáry Pál lelkész. Az eredmény: jeles.

III.

A siklósi közs. polgári fiu iskolába járt 9 ref. és 3 ág. ev. növendék, akik 3 csoportban, u. m.: 1. az I—II. oszt. Hamar István: „Isteni Kijelentés“ kézikönyvéből; 2. III—IV. oszt. Bocsor Lajos „Egyháztörténeté“-ből; 3. az ág. ev. növendékek Kacziányi Géza „Luther Káté“-jából Zeke Lajos lelkész hitoktatótól hetenként 2 órán nyertek oktatást. Az 1. csoport az Ap. Cselek., a 2. csoport a Jób könyvét olvasta. A tanítás eredménye: jeles.

IV.

A siklósi magán polgári leányiskolába járt 7 ref. és 1 ág. ev. növendék, akik 2 csoportban, u. m.: I—II. osztály Hamar István: „Isteni Kijelentés“ kézi könyve nyomán; 2. a IV. oszt. 1 növendéke Bocsor Lajos Egyháztörténetéből nyertek oktatást Beregszászy Ilona igazgató által hetenként 2 órán. A tanítás eredménye: jeles.

Kérjük ennek tudomásul jegyzését, egyuttal a szokott módon a ker. közgyűlés elé terjesztését.

Közgyűlés, midőn ref. növendékeinknek más felekezeti, vagy községi iskolák körében vallásos erkölcsi oktatás terén felmutatott eredményeit tudomásul veszi, egyben e jkvi pont alatt tudomásul vétel végett a főtiszt. egyh. ker. Közgyűlés figyelmébe is ajánlja.

****70. sz.** A pécsi m. kir. honvéd hadapród iskolában az I. évfolyamon 6, a II. évfolyamon 5, a III. évfolyamon 3 intézeti növendék nyert oktatást. Tankönyvek: S. Szabó József: „Ker. Egyháztörténet“; H. Kis Kálmán: „Hit és Erkölcstan“; Farkas József: „Magyar Prot. Egyháztörténet“. Tanította Nyáry Pál lelkész jeles eredménnyel.

Tudomásul szolgál. Az egyh. ker. közgyűléshez felterjesztetik.

71. sz. Nagy Imre lelkészegyesületi elnök bemutatja az

egyházmegyei lelkészegyesület 1909. évi aug. 24-én tartott gyűlésének jegyzőkönyvét.

Határozatot igénylő pontja nem lévén, tudomásul szolgál.

72. sz. Olvastatott a luzsoki református egyház presbyteriumának f. évi május 8-án kelt jegyzőkönyve, s ennek alapján benyújtott kérvénye, melyben azon határozatának megerősítéséért fordul az egyházmegyei közgyűléshez, hogy hivatalnokait évnegyedi előleges részletekben fizethesse.

Az egyházmegyei közgyűlés a presbyterium határozatát csakis helyeslőleg veszi tudomásul, mivel az egyházi törvényeinkkel és statutumainkkal egyáltalán nem ellenkezvén, a presbyterium belkörü intézkedésének tárgyát képezi. A presbyterium ezen határozata ugyanis nem ellenkezik az idézett 1899. évi 61. számú egyházmegyei közgyűlési határozattal, mely épen azt hangsúlyozza, hogy a „készpénzbeli egyházi adó negyedévenként válik esedékessé.“ És bár az idézett határozatban az egyház fentartására kivetett készpénzbeli egyházi adóról van szó, ez az adórendszer megváltoztatásával a hivatalnokok fizetésére egészében alkalmazandó mind beszédére, mind kiszolgáltatására nézve.

73. sz. Püspök úr megküldi a V. K. O. miniszter úr 2182. sz. intézvényét, melyben arról értesíti az egyházi hatóságot, hogy a kereskedelmi m. kir. miniszter úrnak 33980/910. III. sz. a. kelt átirata szerint a minisztertanács f. évi április hó 16-án hozott határozatával az összes hitfelekezeti elemi iskolánál működő tanítók, tanítónők és rendszeresített állomáson működő hitoktatók, valamint hitfelekezeti óvónők részére féláru kedvezményes utazást engedélyezett. Közli egyszersmind az igazolvány elnyerésének módozatai és egyéb szükséges tudnivalók felől tájékoztató körrendeletet.

Tudomásul szolgál.

74. sz. Kisharsányi helyettes lelkész beterjeszti a kisharsányi községi tanító díjlevelét, melyen a tanítónak kötelességévé tételik „az orgonista-kántori teendők végzése, a vallástanítás, az ünnepeken és hétköznapiokon a lelkész aka-

dályoztatása esetén a templomi szolgálat“. A pályázati hirdetményben kikötöttet, hogy csak reform. vallásuk pályázhatnak, s a megválasztott tanító református vallású is.

Tudomásul szolgál.

75. sz. Olvastatott a pesti ref. egyházmegye 46/1909. számú átírat, melyben ifjú Mády Lajos hirlapíró tervezeténél alapján az egyházak költségére hivatalos rendeleti közlőny létesítését egyházközigazgatási szempontból halaszt-hatatlannak tartja, s „felkéri az egyházmegyék közgyűléseit, hogy e tárgyban álláspontjaikat illetékes egyházkerületeik útján terjesszék az egyetemes konvent elé“.

A felsőbaranyamegyei ref. egyh. megyei közgyűlés a pesti ref. egyházmegye indítványát nem fogadja el, sőt egyenesen tiltakozik az ellen, hogy az egyházak újabb megterhelésével „Egyetemes Rendeleti Közlőny“ létesíttessék, s ez — ifjú Mády Lajos tervezete szerint — egyházaink, egyházmegyéink és egyházkerületeink autonómiájának sérelmével „az egyetemes konventi előadói hivatal felügyelete alá és segítségére mellérendelt szervként“ egyházkormányzatunkba beillesztessék, s állandó „rendelet magyarázati joggal felruháztassék“.

De nem helyeselhetné közgyűlésünk a tervezett rendeleti közlőny keresztülvitelét még akkor sem, ha az a gyülekezetek megterhelése nélkül volna is keresztül vihető, mivel egy hivatalos jelleggel felruházott rendeleti közlőny rendeletmagyarázata autonómiánkkal merőben ellenkezik.

****76. sz.** A kispeterdi ref. egyház presbyteriuma 1910. évi június 5-én tartott gyűlésében névszerinti szavazással egyhangulag elhatározta, hogy templomépítés céljára 10 évi törlesztésre 9000 korona kölcsönt vesz fel. A kölcsön törlesztésére rendkívüli adó gyanánt az egyházi III. t. c. 13. §-ában meghatározott vagyoni és személyi adókulcsot alkalmazza, s kéri a határozat egyházhatósági jóváhagyását.

Az egyházmegyei közgyűlés kispeterdi ref. egyház presbyteriumának fentebbi határozatát, mivel az az egyházi közgyűlés által is egyhangulag elfogadtatott, azzal hagyja jóvá

és terjeszti fel a kerületi közgyűlés elé az egyházi I. t.-c. 15. §. d) pontja értelmében, hogy mivel úgy a presbyteri, mint az egyházi közgyűlés egy és ugyanazon napon tartott és az iratokból meg nem állapítható, hogy a közgyűlés 8 nappal előbb szabály szerint meghirdettetett, hogy e körülményt az esperes úr előtt hitelesen igazolni köteles, mely az iratokhoz lesz csatolandó.

77. sz. Olvastatott a páprádi leány-egyház kérvénye, hogy a lelkészi földek a múltban fizetett bérösszegért 1911. évi szept. 1-től további három évre az egyháznak bérbe adassanak.

A közgyűlés a páprádi egyház kérését, tekintettel az ügyészi véleményre, mely szerint az egyház szerződéses kötelezettségének figyelmen kívül hagyásával a földeket elhanyagolt állapotban tartja, nem teljesíti, hanem megbizsa egyházmegyei közpénztárnok urat, hogy a múltban megírott szerződési feltételek mellett a földeket nyilvános árlejtés útján a legelőbbet ígérőnek adja bérbe.

78. sz. A világi elnöki széket

Mándy Sámuel világi tanács bíró foglalja el.

79. sz. Tárgyalás alá vétetett a luzsoki ref. egyház presbyteriumának 1910. év május 8-án hozott az a határozata, mely szerint az 1908-ik évben befizetett lelkésztanítói lukmának és tandíjnak 1909. január 1-től április 24-ig esedékes része a hiveknek visszatéríttessék, illetve egyházi adójukba beszámíttassék. E határozat ellen Fejes Sándor luzsoki ref. lelkész felebbezést jelentett be a következő okok alapján: az egyház 1909-ben adósegélyért folyamodott s jöllehet, hogy a lelkésztanító az 1908-ban befizetett lukmával 1909 április 24-ig ki volt elégitve, mégis 1909 január 1-től fogva kérte és kapta az adósegélyt és pedig azért, hogy legyen az egyháznak fedezete arra, hogy a lelkészt negyedévenként előre fizethesse.

Mivel a hivek 1909-re a rendes egyházi adónál többet semmivel se fizettek, ha az egyházzal szemben követelésről lehet szó, az csak az adóalap részéről támasztható, amenny-

nyiben a már fedezve volt 4 havi lelkészi fizetésre szintén fedezetet adott. De jogtalan az egyház elleni kereset azért is, mert a lukma polgári évenként fizetendő egyházi adó volt, amit bizonyít az 1899. évi 61. számú egyházmegyei határozat is, mely szerint az év végéig minden egyházi tartozás befizetendő, minélfogva abból semmi visszatérítés nem jár. Továbbá felhossa azt, hogy az egyház tanszerekre és iskolai butorokra ebből a pénzből 1909. és 1910. években már 225 K-t el is költött, hogy iskolája a törvény kívánalmának megfelelhessen. Továbbá felemlíti, hogy az adósegély óta 20 K-val emelkedett a harangozó fizetése, 20 K-val fogyott az egyháztagok által adott terménybeli ajándék értéke, mely 2 tétel az újabb revisioig 320 K pénztári hiányt eredményez. Hozzávéve még a május 8-án hozott 3-dik számú presbyteri határozatot, mely szerint a lelkész fizetése negyedévenként előre fizetendő, melyre pedig különben fedezet nem lenne, kéri a presbyterium határozatának hatályon kívül helyezését és megsemmisítését.

Az egyházmegyei közgyűlés a Fejes Sándor luzsoki ref. lelkész által beadott felebbezésben felhozott okokra való tekintettel, a luzsoki ref. egyh. presbyteriumának 1910. évi május 8-án hozott 2. számú határozatát, melyben az 1908. évben befizetett lelkésztanítói lukmának és tandíjnak 1909. január 1-től ápril 24-ig esedékes része visszatérítését határozta el, hatályon kívül helyezi és megsemmisíti.

80. sz. Tárgyaltatott a nagyvátyi egyház kérvénye, melyben már az 1862-ik évben lezárt ó temetőnek, a közlegelőből kihasítandó, hasonló nagyságu területtel kicserélését, továbbá az ó, valamint a használatban levő temetőben található fáknak eladhatását, s az eladási árnak az új temető rendbehozására fordíthatását kérelmezi, azon kikötéssel, hogy az ujonnan nyitandó temetőnek külső és belső rendbentartása a mindenkori lelkész kötelessége.

Az egyházmegyei közgyűlés a presbyterium azon határozatához, hogy lezárt ó-temetőjét a közlegelőből kihasítandó hasonló nagyságu területtel kicserélje, elvben hozzájárul, s

utasítja a presbyteriumot, hogy annak idején a csereszerződésre vonatkozó okmányait jóváhagyás céljából terjessze egyházmegyei közgyűlésünk elé.

De nem járulhat hozzá a közgyűlés a presbyterium azon kérelméhez, hogy úgy az ó, mint a használatban levő temető fáiinak eladási ára az új temető rendbehozására fordíttassék, mivel e tárgyban egyedül a lelkészi díjlevél az irányadó, s ha abban az ellenkezője határozottan kitéve nincs, az e. m. 98. statutum, valamint az e tárgyban 1877. évben 11. sz. alatt hozott egyházmegyei bírósági határozat, s az ezt megerősítő 1878. évi egyházkerületi törvényszék 3. pont alatti végzése értelmében: *„a temető használatára feltétel nélkül a predikátort illeti, hogy az senkié másé nem lehet csak a predikátoré.”* Mivel pedig a temetőben levő fák a temetőnek egyik hasznát képeik, annak hasznélvezete feltétlenül a lelkészt illeti, ha csak annakellenkezője a díjlevélben kitéve nincs. Amennyiben tehát úgy az ó, mint a jelenleg használatban lévő temetőkben található fák értékesíttetnek, azoknak eladási ára, mint lelkészi alaptőke lesz kezelendő, s kamata éveként a mindenkori lelkésznek kiszolgáltatandó. Egyébként úgy ezen ügy, mint az új temetőnek a lelkész által leendő külső és belső rendbentartására vonatkozó kérelme a presbyteriumnak, az egyházi törvény V. t.-c. 33. §-a 5-dik pontja értelmében, mint díjlevél-magyarázatból származó vitás ügy, a közigazgatási bíróság által lesz érdemileg elintézendő.

81. sz. A világi elnöki szék

Benkő Gyula gondnok foglalta el.

82. sz. Az okorági presbyterium beterjeszt egy Krammer Gyula képesített kőműves mester által kiállított költségvetési ívet javítandó és meszelendő templomuk munkálatairól, s kéri annak hitelesítését és jóváhagyását.

Ezen ügyet esperes úr, mint közvetlen hatáskörébe tartozót már elintézte, amennyiben az e. megyei építkezési bizottságnak kiadta bírálatra, s a bírálat alapján az okorági presbyteriumot felhatalmazta a szerződés megkötésére. Az iratok további intézkedés végett az esperes úrnak átadatnak.

83. sz. Esperes úr az e. m. közgyűlés 50/1908. és az e. ker. 133/1908. sz. végzései folytán jelenti, hogy a dencs-

háza ref. egyház az építési tervet és költségvetést végre bemutatta, s azok az e. m. építkezési bizottság által jóváhagyattak és az építkezés az e. m.-i szakértő úr által megvizsgáltatott, és helyben is hagyatott.

Egyh. megyei közgyűlés a bejelentést tudomásul veszi.

84. sz. A bissei lelkész jelentése szerint Makay Márton bissei tanító 1909 nov. 28-án tartott presbyteri gyűlésben ottani tanítói állásáról előszóval lemondott; a lemondást a presbyterium azonnal el is fogadta. A tanító úr azonban ezen lemondását már a következő napon esperes úrhoz küldött sürgönyében visszavonta, miután ő felhevült, izgatott állapota által ragadtatott ezen lemondási nyilatkozatra. Ugyanis a lelkész jelentése szerint a tanító úron a presb. gyűlésen olyan ingerültség vett erőt, hogy a presb. jegyzőkönyvet nagy robajjal az asztalhoz levágta. Visszavonta lemondását a tanító úr a presbyteriumhoz intézett beadványában is, melyet a presbyterium 1909 dec. 7-én tárgyalt, s a lemondás visszavonását tudomásul nem vette, s kéri hogy esperes úr vegye tudomásul a tanító lemondását, s tegye meg az ebből kifolyó további intézkedéseket.

Esperes úr az ügyet a Nt. e. m. közgyűlés elé terjeszti elintézés végett.

Az e. m. közgyűlés Makay Márton lemondását nem veszi tudomásul, mert úgy a presbyterium, mint Makay Márton beismerése szerint a lemondási nyilatkozatot nagyfokú izgatott állapotában tette a tanító, miáltal korlátolva volt elhatározása észszerűségének megítélésében, s mert elharmarkodott nyilatkozatát már a következő napon visszavonta.

Tekintettel azonban a presbyteri gyűlésen tanusított tiszteletlen magaviseletére, az ügynek ezen része áttétetik a fegyelmi bírósághoz.

**** 85. sz.** Bissei lelkész tudomásul vétel és jóváhagyás céljából beterjeszti a bissei presbyteriumnak a lelkész által a lelkészi javadalomhoz tartozó kertben ültetett 500 □-öl,

illetőleg ültetni szándékolt további 100 □ öl szőlő befektetési és munkáltatási költségeinek esetleges lelkész változás esetén a hivatali utód által leendő megtérítése tárgyában hozott határozatát, mely szerint 1913 dec. 31-ig történő lelkész változás esetén a mostani lelkésznek, vagy törvényes örököseinek a befektetési és a változás napjáig a munkáltatási költségek az esetleges tiszta jövedelem levonásával visszatérítendőek, s a visszatérítésért a mindenkori egyháztanács felelős.

Mivel ilyen visszatérítésnek legjobb esetben is csak az egyházmegye előleges jóváhagyásával ültetett szőlőre vonatkozólag lehetne helye, a mely jóváhagyást pedig a bissei lelkész ki nem kérte, mivel továbbá az 1905. évi egyházmegyei közgyűlés 46. jkvi sz. a. a lelkészi földeken telepítendő szőlők tárgyában hozandó szabályrendelet-tervezet tárgyában napirendre tért, s ezzel világosan kimondta, hogy ilyen költség visszatérítési igényeknek helyt nem ad: a bissei presbyterium határozatát a közgyűlés jóvá nem hagyja, hanem mint az egyh. m. közgyűlés elvi jelentőségű határozatával ellenzé, megsemmisíti. A határozat ellen Kiss Mózes bissei lelkész felelőszését bejelenti.

86. sz. Olvastatott az 1909. évi egyházmegyei közgyűlés 96. sz. határozata a kákicsi ref. lelkészi javadalomhoz tartozó a kákicsi 43. sz. betétben III. sorsz. 154. hrsz. a. foglalt birtokrészlet tulajdona és használatára vonatkozó, a lelkész és az állami elemi iskolai tanító között felmerült vitás ügy tárgyában, azzal az előterjesztéssel, hogy a nagymélt. vallás és közoktatási miniszterium intézkedése ezideig meg nem érkezett.

Az egyházmegyei közgyűlés mult évi határozatával összhangzóan, ezen ügyben való elhatározását a nagymélt. vallás- és közoktatási miniszterium határozatának beérkeztéig továbbra is függőben tartja.

87. sz. Baranya vármegye alispánja 18120/909. sz. alatt értesíti esperes urat, hogy a vármegyei árvaházban levő ref. növendékek rendszeres vallásoktatásban részesülnek, a

mennyiben az intézet vezetőségének gondja van rá, hogy a növendékek az elemi iskolák részére megállapított hitoktatási órákra a Pécs belvárosi népiskolában mindenkor megjelenjenek. A vallásoktatás megtörténtét 2 db., 1907—8. és 1908—9-i iskolai évről szóló bizonyítvány másolattal is igazolja, melyeket Nyáry Pál pécsi ref. lelkész és Makay M. vallásitanító is aláírt.

Alispán úr értesítését a közgyűlés megnyugvással veszi tudomással.

88. sz. Rónádfai lelkész beterjeszti az egyház előljáróságának 1910. évi július hó 24-én tartott gyűlésében 4., 5., 6. és 10. sz. a. hozott határozatait, melyekben a halottak feletti fölös harangozás díjairól, a temetőben a temetkezés sorrendjéről, sirbolt építésről, soronkívüli temetkezésről s az ezekért fizetendő díjakról rendelkezik olyképpen, hogy a fölös harangozás díja versenként helybeli halott után 40 fill., vidéki, szórványbeli után 80 fill., melynek fele a harangozót fogja illetni. Díjtalan temetkezés csak a már megkezdett sorokban folytatólagosan engedtetik meg. Aki soron kívül akar temetkezni, az köteles az egyház templom-alap pénztárába 20 (húsz) K-t fizetni. Betölt sor után a presbyterium új sort fog kijelölni. Kérdéses esetben a soron kívüli temetkezés fennforgását a presbyterium helyszini szemlével állapítja meg. Ha valaki sirboltot akar építeni, ezt csak a presbyteriumnak előlegesen tett bejelentés mellett teheti, a presbyterium által kijelölendő, s közhírré teendő helyen, illetőleg egy sorban. A sirboltok kerítése közti távolság 60 centiméternél nagyobb nem lehet. A kerítés jókarban tartása a tulajdonos kötelessége. Egy sirbolt helye 50 K-ban állapittatik meg. Az ó-temetőbe minden egyes holttemet az egyház templom-alap pénztárába lefizetendő 50 K mellett helyezhető el, s minden esetleges eljárási költség is tisztán a temetkező feleket terhelik. Ezen határozatokhoz az augusztus 7-én tartott egyh. községi közgyűlés is hozzájárult.

Jóváhagyó tudomásul vétetik és megerősítettik.

89. sz. Az okorági ref. egyházközség az 1909. évi egyházmegyei közgyűlés 54. sz. határozatával utasított, hogy az egyházközség tulajdonát képező temető tekintetében a telekkönyvi betétben fennálló azon téves állapotnak, mely szerint a temető Okorág község tulajdonául van kebeleztve, kiigazítása iránt az eljárást tegye folyamatba.

Az egyházmegyei közgyűlés tekintettel azon körülményre, hogy az érvényesítendő tulajdonnak jogi alapjai, nevezetesen a tulajdonszerzésre vonatkozó adatok beszerezve és megállapítva ez ideig nem lettek az egyházmegyei elnökséget, illetőleg az ügyészt ezen adatok beszerzése és a teljes tényállás kiderítésével megbízva azzal, hogy erről a legközelebb tartandó közgyűléshez jelentés teendő.

**** 90. sz.** Az egyházi törvények alapján a felső-baranyai ref. egyházmegye szabályrendelete és tanácskozási ügyrendje az alábbiakban állapított meg.

A felső-baranyai reform. egyházmegye közgyűlésének tanácskozási szabályzata és ügyrendje.

I. FEJEZET.

Az ügyek előkészítése.

1. §. Az esperes úgy a közgyűlési, mint bírósági ügyekre nézve általa vezetett iktató könyvbe idő-, rend- és folyó szám szerint bejegyez minden hozzá beérkezett ügydarabot a tárgy rövid megjelölésével.

2. §. A közgyűlés elé tartozó ügyeket teljesen felszereli, az érdekelt feleket meghallgatja, a körülményekhez képest helyszini vizsgálatot tart, vagy erre bizottságot küld ki és a szükséges okmányokat, valamint egyéb bizonyítékokat beszerzi, illetve a felek által beszereztetí.

3. §. Az ekként felszerelt és határozathozatal alá elkészített ügyeket az esperes az egyházi főjegyzőhöz átteszi, aki azokat a jegyzők közt előadás végett kiosztja.

4. §. Az ügyek felszerelése és előkészítése körül felmerülhetők költségek fedezésére az esperes a megfelelő összeget az érdekelt felektől előre beköveteli, vagy amennyiben az innen származó késedelem közérdeket veszélyeztetne, az egyházmegyei közpénztárból visszatérítés feltétele mellett kiutalványozza.

5. §. Az ügyek közgyűlési tárgyalására az esperes az érdekelt fele-

ket, amennyiben vitás közigazgatási kérdés forog fenn, legalább 8 nappal a tárgyalás napját megelőzőleg meghívja.

6. §. A közgyűlést összehívó körlevél a gyűlés napja előtt legalább 30 nappal kibocsátandó.

7. §. A közgyűlés elé tartozó mindennemű beadvány a gyűlés előtt 15 nappal benyújtandó, kivétel teendő csupán a beadási határidő, s a gyűlés megnyitása között eső két hét alatt felmerülő s halasztást nem szenvedhető ügyekre nézve.

II. FEJEZET.

A közgyűlés megalakulása, rendje.

Tanácskozás és határozathozatal.

8. §. A közgyűlés megalakulásához az elnökségen kívül legalább is 20 szavazati joggal bíró tag jelenléte szükséges. Ha ennyien sem jelenének meg, az elnökség a gyűlést felosztatja, s 20 napon belül új gyűlést hív egybe.

9. §. A közgyűlésen az elnöki tisztet az esperes és gondnok együtt gyakorolják. Ha valamelyikük abban akadályozva volna, valamint esperesi vagy gondnoki szék üresedése esetén is, az elnöki széket a hivatalára nézve legidősebb lelkészi, illetőleg világi tanácsbíró foglalja el.

10. §. A közgyűlést az esperes vagy helyettesének alkalmi imája után az elnökség nyitja meg, s első teendője a megalakulás, azaz a megjelent közgyűlési tagok és a megbízólevelek számbavétele és a tagok igazolása.

11. §. A rendes egyházak lelkészei, mint a közgyűlésnek hivatalból tagjai, kötelesek a gyűlésen, ha csak elfogadható komoly okok által akadályozva nincsenek, résztvenni. Az akadályozás az esperesnek lehetőleg előre bejelentendő.

12. §. Az I. t.-c. 55. §-a értelmében azok a lelkészek, tanácsbírák és e. m. tisztviselők, a kik a közgyűlésről előzetes és elfogadható okok nélkül elmaradnak, az elnökség által utólagos igazolásra felhívandók, s amennyiben a következő e. m. közgyűlés igazolásukat elfogadhatónak nem tartja, ugyanazon gyűlésen az egyházmegyei közpénztár javára 2—10 koronáig terjedő rendbirsággal sújtatnak. Az egyházmegyei tisztviselők 3-szor ismételt elmaradása után állásukról önként lemondottnak tekintetnek.

13. §. A közgyűlés megalakulása után az elnökség által elkészített tárgysorozat felolvastatik, s a tagok közt kiosztatik. A tárgyalás sorrendjét a közgyűlés állapítja meg, melytől eltérni csak a közgyűlés hozzájárulásával lehet.

14. §. A közgyűlés rendszerint d. e. 9 órától 1 óráig és délután

3 órától 6 óráig tartatik, eltérésekre nézve mégis az elnökség feltétlen rendelkezési joga megállapittatik.

15. §. A tárgysorozatban mindenkor első az elnökség (esperes) évi jelentésének előterjesztése, a mely után a jegyzői kar előterjeszti az előző közgyűlési, kerületi és konventi jegyzőkönyvek alapján összeállított hátraléki kimutatást, (scontro) mely kimutatás — amennyiben ez már meg nem történt volna — a tárgysorozatba iktatandó.

16. §. A tárgysorozatba felvett ügyek felett a tanácskozás megkezdetvén, más tárgyról szólni az alább megjelölendő esetek kivételével a gyűlés különös engedelve nélkül nem lehet.

17. §. Az első szó az indítványozót vagy előadót illeti, utána az ellenindítvány beadója, vagy bizottsági munkálatnál a kisebbségi vélemény előadója szólhat. A többi felszólalók az e célra kijelölt jegyzőnél iratják fel magukat és szólásra a jelentkezés sorrendje szerint hivandók fel.

18. §. Amennyiben valamely javaslat vagy indítvány több külön álló részből áll, vagy valamely szabályrendelet alkotására vonatkozik, előbb általános, azután részletes tárgyalás tartandó.

19. §. Ugy az általános, mint a részletes tárgyalásnál mindenki csak egyszer szólhat, Az általános vitánál az indítványozó, a kisebbségi előadó és ellenindítványozó, — ha vele együtt öten írták alá az ellenindítványt — zárszóval élhetnek.

20. §. Bármikor szólásjog illeti azokat, a kik:

a) személyes megtámadásra röviden válaszolnak;

b) szavaik félreértését helyreigazítani akarják;

c) indítványaikat vagy módosításaikat visszavonni akarják;

d) a kik a tanácskozási szabályzat valamely pontjára hivatkozva, annak közvetlen alkalmazását kérik.

Mégis annak megállapítása, hogy ezen esetek valamelyike fenforog, az elnökség jogkörébe tartozik.

21. §. A szólót beszédében zavarni nem szabad. Egyedül az elnökségnek van joga szólót beszédében félbeszakítani és őt a tanácskozási szabályok megtartására figyelmeztetni, valamint a szót tőle ismételt eredménytelen figyelmeztetés esetén megvonni.

22. §. Ugyancsak az elnökségnek joga szólót, ha a gyűlés méltóságával össze nem férő vagy a gyűlés valamely tagja ellen sértő kifejezést használ, rendreutasítani, s ismétlés esetén tőle a szót megvonni.

23. §. Tárgyalás alatt lévő ügyre vonatkozólag indítványt — ellenindítványt és módosítványt a tárgyalás folyamán bárki adhat be, vagy terjeszthet elő — viszont indítványozónak jogában áll indítványát, ellenindítványát vagy módosítványát visszavonni, ha azonban azt valaki

magáévá teszi, az indítványozó jogaiba lép s a tárgyalás az ügy fölött tovább foly.

24. §. A tanácskozás folyama alatt a közgyűlés bármelyik tagja jelenthet be önálló indítványt az elnökségnél. Az ilyen önálló indítvány mindig írásban szerkesztve s az indítványozón kívül 5 tag által aláírva, — ha az indítvány rendszabály alkotását, eltörlését, vagy módosítását célozza, külön írásban indokolandó.

25. §. Az önálló indítvány a tanácskozás alatt levő tárgy befejezése után felolvastatván, a közgyűlés minden vita nélkül egyszerű szavazással a felett határoz, hogy ezt tárgyalni kívánja-e vagy sem? Igenlő esetben az elnökség napirendre tűzi, s a tárgysorozatba felveszi, vagy előzetesen illetékes bizottsághoz utasítja. Oly indítvány, melynek elfogadása esetén a pénztár terheltenék, vagy amely által rendszabály alkotás, eltörlés vagy módosítás céloztatik, előzetes bizottsági tárgyalás nélkül érdemleges tanácskozás és határozat hozatal alá nem bocsáttatik. Ha szólanı kívánó az elnökség felhívására nem jelentkezik, az elnökség a tárgyalást befejezettnek nyilvánítja, s az előadó vagy ellenindítványozó zárbeszédüket elmondották, vagy azzal élni nem kívánnak, a kérdést határozat alá bocsátja. A kérdést úgy kell feltenni, hogy arra igennel vagy nemmel szavazni lehessen. Ha a feltett kérdés, cikk vagy indítvány több részből áll, annak szétválasztása követelhető. Döntés alá első sorban a bizottság vagy előadó javaslata, annak nem léteben az eredeti indítvány, vagy javaslat bocsáttatik, azután sorba vétetnek a hozzá legközelebb álló módosítások, végre az ellenindítvány s annak módosításai.

26. §. Határozat hozatal előtt a kérdés mikénti feltevése megvitatható s e felett a gyűlés többsége határoz.

27. §. Új terhek vagy kiadások, rendszabályok vagy módosítások tárgyában hozandó határozatok megszavazásához legalább 20 tag jelenléte szükséges.

28. §. Az elnökség, ha az ellen senkinek kifogása nincs, felkiáltás után, vagy a felszólalók többsége szerint is kimondhatja a határozatot, de egyetlen tag kívánatára is köteles a kérdést szavazásra bocsátani.

29. §. A szavazás felállás vagy ülve maradás által történik, ha az eredmény kétséges, ellenpróba tétetik, s a többség a szavazóknak a jegyzők által fejenként megolvasásával állapittatik meg.

30. §. Tíz tagnak a szavazás megkezdése előtt írásban beadott kívánságára névszerinti felhívás mellett egyenkint nyilvánosan történik a szavazás, mely esetben az igennel és nemmel szavazók a jegyzőkönyvbe névszerinti felveendőek. Mindkét szavazásnál jegyzőkönyvbe veendő az igennel és nemmel szavazók száma. Minden kérdés eldön-

tésénél a jelenlevők általános többsége határoz, mégis a 27. §-ra való figyelemmel.

31. §. Szavazatok egyenlősége esetén az elnökség dönt.

32. §. Ha az elnökség szavazata megoszolnék, abban az esetben azon indítvány vagy javaslat tekintetik elfogadottnak, melyhez a rendes elnökök közül hivatalára nézve idősebb járul.

33. §. A szavazás befejeztével elnökség az eredményt azonnal kihirdeti, illetve a határozatot kimondja.

34. §. A közgyűlés kebelében történő választásoknál a szavazás nyilvánosan vagy felkiáltás útján, vagy ha bárki kívánja, felállással, vagy tíz tagnak írásban beadott kívánatára — szavazólapokkal — titkosan történik.

A szavazó lapok a közgyűlés által kiküldött bizottsághoz adandók be, a bizottság a szavazás eredményét megállapítja és a közgyűlésnek bejelenti.

35. §. Ha általános többség nincs, a szavazás a legtöbb szavazatot nyert két egyén felett ismételtetik, és ha általános többség ez uton sem éretnék el, a szűkebb körű választás alá került két egyén közt az elnökség által kijelölt jegyző sorshuzása dönt s megválasztottnak az tekintendő, akinek neve kihuzatik.

36. §. A jegyzők a gyűlésről a jegyzőkönyvet vezetik, illetőleg ellenőrzik a közgyűlés jegyzőkönyvének szerkesztését és nyomtatását. Ők adnak ki a jegyzőkönyvekből hitelesített másolatokat.

37. §. A jegyzőkönyv magában foglalja: a közgyűlés idejét és helyét, a megjelent közgyűlési tagok neveit, a tárgyalás alá vett ügy rövid megjelölését és a hozott határozatot.

38. §. A közgyűlés jegyzőkönyvei minden egyes tárgyról bizottság által hitelesítettnek. A jegyzőkönyveket a közgyűlés által kiküldött bizottság hitelesíti.

39. §. Ha a jegyzőkönyv szerkezete ellen a bizottságban el nem oszlatható aggály merül fel, a jegyzőkönyv vitás pontja még ugyanazon közgyűlés elé terjesztetik, mely a hitelesítés felett határoz.

40. §. A közgyűlés ülései nyilvánosak, de a hallgatóság tetszés vagy nem tetszés nyilvánítása meg nem engedhető, s a hallgatóság, ha a rendet akár tetszés vagy nem tetszés nyilvánítás, vagy bármilyen más módon zavarja, az elnökség által eltávolítható, a közgyűlés azonban tovább folytatandó.

41. §. Az egyh. I. t. c. 51. § e) pontja alapján, minthogy egyházmegyénkben más, mint népiskolai tanintézetek nincsenek, az e. m. közgyűlés rendes tagjaivá az egyházmegye tanítói közül, az anyaegyházak

presbiteriumai által 3 rendes és 2 póttag választatik, akiknek tiszteletdíját az egyházmegye közpénztára fedezi.

42. §. Rendkívüli esetekben az elnökség zárt ülést rendelhet el, vagy bármely tag indítványa folytán a közgyűlés jelenlevő tagjai $\frac{3}{4}$ részének kívánatára elrendelni köteles.

43. §. A közgyűlést záríma elmondása után az elnökség zárja be.

III. FEJEZET.

Az egyházmegye kebelében működő egyesületek és bizottságok.

44. §. A tanító- és lelkész-egyesületek, melyek külön alapszabályok szerint működnek.

45. §. *A számvevőszék.*

Áll az e. m. közgyűlés által titkos szavazással 5 évre választott 3 rendes és 1 póttagból, kik a közgyűlés előtt hivatali esküt tesznek.

A számvevőszéki rendes tagok a kebelükből választott elnököt és jegyzőt 8 nap alatt bejelentik az esperesnek, a ki az elnökválasztás eredményét az e. m. gyűlekezeteinek körlevélben adja tudomásul.

A számvevőszék hatás- és munkaköre.

46. §. I. Megvizsgálja az egyházmegye ellenőrzése és főhatósága elé tartozó pénztárakat; az e. m. tartozó gyűlekezetek gondnoki, magtári és mindennemű alapokról, (tőkékről) vezetett számadásait és az egyházak költségelőirányzatát.

II. Véleményt mond az e. m. közgyűlés vagy esperes által a számvevőszékhez áttett ügyek elintézése, vizsgálati eredményéről.

47. §. *Ülések.*

Az e. m. számvevőszék évenként rendszerint 2 ülést tart. Az egyik ülés junius, vagy julius hóban, az elnök által 14 nappal előbb tudtul adott helyen és időben tartatik. Tárgyai: a pénztárak vizsgálatáról, valamint az egyes egyházak gondnoki, magtári és alapokról vezetett számadásainak felülvizsgálatáról benyújtott jelentések tárgyalása, indítványok. A második ülés tartatik az őszi e. megyei közgyűlést megelőző nap délutánján. Tárgyai: a különböző pénztárak megvizsgálását végzendő tagok kiküldése, az egyházak költségelőirányzatainak felülbírálata, a közgyűlés vagy esperes úr által a számvevőszékhez tett ügyek, az egyházmegyei közgyűlés elé terjesztendő évi jelentés megállapítása.

Határozatok szótöbbséggel hozatnak. Egyenlő szavazat esetén az elnök dönt. A kisebbségben maradt tagnak azonban joga van külön véleményét jegyzőkönyvbe vétetni.

Az ülésről kimerítő jegyzőkönyv vezetendő, mit, valamint az évi jelentést is elnök és jegyző írnak alá, illetve hitelesítenek.

48. §. *Pénztárak vizsgálata.*

A pénztárak vizsgálata minden év két első hónapjában ejtendő meg. A vizsgálat kiterjed a fő- és segédkönyvekre, naplókra. A nyugták és ellennyugták a naplóval tételenként összehasonlítandók; tüzetesen megvizsgálandók a kötvények, tak. pénztári könyvek, hogy azok az e. megye idevonatkozó határozatainak megfelelő biztosítékkal bírnak-e s alakilag is kifogástalanok-e? Nagyobb pénzösszeg kellő indok nélkül nem hever-e gyümölcsözetlenül? A befolyt vagy hátralékban maradt kamatokról tudomás szerzendő. Általában éber figyelem fordítandó a rendes költségvetés keretének betartására.

A pénztárt vizsgáló számvevők (számvevő) a megejtett vizsgálat idejét és eredményét reávezetik a számadó könyvekre; a pénztár állapotáról, vizsgálatok eredményéről a számvevőszék nyári ülése elé írott jelentést terjesztenek.

49. §. *Számadások vizsgálata.*

A gondnoki számadások, a megerősített költségelőirányzatnak, a magtári és alapokról vezetett számadások az e. megye ide vonatkozó határozatainak szoros figyelembe tartásával vizsgálandók.

A számvevőnek joga van kételyei eloszlathatása végett az illető egyház presbyteriumától felvilágosítást kérni, mit a presbyterium tartozik megadni. Ha a kételyek a nyert felvilágosítás után is el nem oszlathatók, vagy a presbyterium a választ nem adja meg, a számvevő indokolt jelentésére a számvevőszék elnöke, közvetlen meggyőződés végett a helyszínére számvevőt küld, kinek napidíja, fuvar és ellátási költsége az illető egyház presbyteriumát vagy egyházi pénztárát terheli.

50. §. *Költségelőirányzatok.*

A költségelőirányzatok az egyh. törv. III. t.-c. 7. §-ának rendelkezése szerint bírálандók el.

Ha valamely egyház presbyteriuma a költségelőirányzatot az e. megye által meghatározott határidőig a számvevőszéki elnökhöz beküldeni vonakodnék. s a számvevőszéki elnök megsürgetésére is késlekednék; a számvevőszéki elnök számvevőt küld ki, ki a költségelőirányzatot a presbyterium költségére elkészíti (III. t.-c. 6. §.).

51. §. *Elnök.*

A számvevőszéki ülések idejét megállapítja, az üléseket vezeti.

A pénztárak kezelőit a vizsgálat idejéről értesíti.

Az egyházak számadásait, költségelőirányzatait vizsgálat végett a tagok között kiosztja.

Szükség esetén az illető számvevő jelentése alapján a helyszínére számvevőt küld ki.

A számvevőszéki elnökhöz küldendők minden év március 31-ig az egyházak mindennemű számadásai és dec. 1-ig az egyházak következő évi költségelőirányzatai. A késedelmező presbyteriumot egyszer megsürgeti, sikertelenség esetén számvevőt küld ki.

A számvevőszéket képviseli az e. megyei elnökséggel s minden hatósággal szemben.

A számvevőszéki ülések jkönyveit hitelesíti.

52. §. *Jegyző.*

A számvevőszéki ülések jkönyveit vezeti, aláírja, azokból szükség esetén kivonatot készít.

Elkészíti a számvevőszék évi jelentését, s azt az e. megyei közgyűlésen előterjeszti.

53. §. *Rendes- és póttag.*

Minden rendes tag a számvevőszéki ülés megállapodása szerint kijelölt pénztárt megvizsgálja.

A hozzá utalt számadásokat, költségelőirányzatokat felülvizsgálja s úgy ezekről, mint a pénztárvizsgálat eredményéről a számvevőszéki ülés elé írásbeli jelentést terjeszt.

Ha valamelyik rendes tag akadályozva van akár az ülésben való megjelenésben, akár a pénztárvizsgálatban, erről az elnöknek 8 nappal előbb jelentést tesz, ki helyette a póttagot hívja meg, vagy küldi ki.

IV. FEJEZET.

Általános határozatok.

54. §. Az I. t.-c. 14. §. i) pontja értelmében azon egyházközség, mely az elrendelt szavazati jogának gyakorlását elmulasztja, illetve a kitűzött időre nem teljesíti, az egyházmegyei közpénztárba fizetendő 4 (négy) korona rendbirsággal büntettetik.

55. §. Az I. t.-c. 110. §-a értelmében azon egyháztagra, aki törvényes megválasztása után, az egyházi gondnokságot, vagy más egyházi tisztséget a törvényben engedett felmentési okok nélkül elfogadni vonakodik, a felmentési díj az egyházközségi pénztár javára fizetendő 50 (ötven) K-ban állapittatik meg.

56. §. Az I. t.-c. 28. §-a alapján a választott presbyterek száma az egyházközségek meghallgatásával az egyházmegye által állapittatik meg 12 évre, mely megállapítás az egyházmegyei jegyzőkönyvben tétetik közzé.

Ezen szabályrendeletek megerősítés céljából az egyházkerületi közgyűlésre felterjesztetnek.

****91. sz.** Az egyh. megyei tanügyi bizottság a hatáskörébe utalt ügyekről a következő javaslatokat terjeszti a Nagyt. egyházmegyei közgyűlés elé.

A) Az 1899-iki évi egyh. megyei rendszabályt, mely a más vallásfelekezetű, illetve kitért szülők gyermekei után behajtandó iskola fenntartási költségek felszámítása tárgyában intézkedik, az 1907. évi XXVII. t. c. és az 1908. évi XLVI. t. c. s ez utóbbi végrehajtása tárgyában 150.000. sz. 1909. évi dec. hó 10-én kelt miniszteri rendelet figyelembe vételével revideálja tanügyi bizottságunk és a változott viszonyoknak megfelelőleg módosítja ekként:

1. Az esetben, ha más felekezetű, illetve kitért szülők gyermekeit a mi felekezeti iskoláinkba kívánják járatni, az e tárgyban megalkotott rendszabály értelmében az 1868. évi XXXVIII. t. c. 45. §-ában körül irt módon az iskola fenntartás költségeihez aránylagosan hozzájárulni tartoznak, melyek úgy a személyi, mint a dologi kiadásokra kiterjednek.

Megjegyeztetvén mégis, hogy a felvételt a tanterem nagysága és a ref. növendékek száma korlátozza úgy, hogy a tanterem csekély térfogata, vagy túlszűfolttság esetén más vallásfelekezetű növendékek nem vehetők fel az iskolába.

2. A személyi és dologi kiadások felszámításánál megjegyzendő, hogy az egyetemes adóalaphól nyert segély folytán előállott iskolafenntartási teher könnyítés csak a ref. vallásfelekezetű szülőkre terjed ki.

3. A személyi járandóság kiszámításának alapja az 1907. évi XXVII. t. c. szerint készült díjlevélben felszámított teljes tanítói járandóság, levonva belőle az $\frac{1}{3}$ rész kántori járandóság összegét.

4. Dologi kiadás gyanánt felszámítandó:

a) Az iskola és tanítói lakás évi tatarozása számadásilag kimutatott költség $\frac{2}{3}$ része.

b) A tanterem fűtésének, tisztogatásának költsége egész összegben.

c) Az 1908. évi XLVI. t. c. 1. §. alapján szedhető 50 filléres beíratási díj.

d) Tanszerekre rendszabály értelmében évenként felvett 8 K s az 1907. évi XXVII. t. c.-hez adott utasítás 15. §-a értelmében beszerzendő tanszerek árának esetleges törlesztési részlete.

e) Az iskolai felügyelethől származott fuvar és ellátás költségei egészben.

f) A tanító-testület évi gyűlésein megjelent tanító törvényszerű fuvarja és napidíja egészen, de csak az esetben, ha azokat az egyház s nem a község szolgáltatja ki. Minden felsorolt járandóságok megállá-

pitása a presbyteriumban történjék, minden egyes pont részletes megnevezése és értékelése mellett. Az esperesi hivatalhoz — végrehajtás késése esetén — e jegyzőkönyvi kivonat mindenkor beküldendő.

5. Az e pontok alatt felsorolt személyi és dologi járulékok teljes összegének osztó száma a felvételi naplóba beirt gyermekek összege leend.

6. Az iskola fenntartási járulék évi 24 K-t meg nem haladhat s ebből 15 K tandíj címen a tanítót, 9 K pedig az egyház pénztárát illeti.

7. Ha azonban az aránylagos iskola fenntartási teherviselés szerint a járulék 24 K-t el nem érne, a járulék összege az eddigi módon oszlik meg a tanító és az egyház között $\frac{2}{3}$ és $\frac{1}{3}$ részben.

8. A járuléknak tanítót illető része az 1908. évi XLVI. t. c. s ennek végrehajtása tárgyában 150.000. sz. a. kelt miniszteri rendelet szerint államsegélyből fedezendő, s mint tandíjkárpótlás az 1907. évi XXVII. t. c. alapján adandó fizetés kiegészítéssel és korpótlékkal együtt, illetőleg annak módjára az idézett törvény 31. §. szerint fog kiutalványoztatni.

9. Az iskola fenntartási járuléknak az egyh. pénztárát illető részét pedig, míg az idevonatkozó miniszteri utasítás ugyancsak az évi államsegélyért való kérelmezést nem szabályozza, két egyenlő részben a presbyterium által meghatározandó határidőkben fizetik az érdekelt szülők.

10. Ugyanazon szülők két vagy több, egy időben iskolánkba járó gyermeke után a járulék teljes összegében fizetendő.

11. Ha valamely — a törvény értelmében ref. vallásban nevelendő gyermek szüleinek egyike egyházi adót fizet, ha a másik kitért volna is — más gyermekekkel egyenlő elbánásban részesül. Ellenben, ha az ilyen gyermek szülei mindketten kitérték volna, más felekezetűek gyermeke gyanánt tekintendő.

12. A lelkész-tanítói fizetések csupán és kizárólag a más felekezetű gyermekekre eső iskolafenntartási teher kiszámítására vonatkozó viszonylatban úgy állíttatnak be a számításba, hogy a személyi járandóságok fejében a lelkész-tanító összes járandóságának fele vétetik fel.

B) Losonczy Ferenc és Szeghalmi Gyula a III. oszt. számára egy földrajzi kézikönyvet készítettek, amelyet az egyh. VI. t. c. 13. §-a alapján beterjesztettek az egyh. megyei tanügyi bizottság által leendő bírálatra azzal, hogy kedvező fogadtatás esetén a ker. tanügyi bizottság útján kéressék fel az egyházkerület, miszerint a baranyamegyei iskolákban való használatát engedélyezze. A könyvnek részletes bírálatát külön helyen közli szerzőkkel a t. ü. b. ahhoz való alkalmazkodás céljából, amelynek alapján kimondja, hogy a tankönyv jelen alakjában nem üti meg azt a mértéket, hogy az az egyházkerületre approbálás végett felterjesztessék. Ugyancsak tárgyalta a t. ü. bizottság Bodor János

vallástani kézikönyveit, melyeket kerületünkben, illetve egyházmegyénkben való használatra nem tart alkalmasnak.

C) Az 1907. évi XXVII. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott miniszteri utasítás 15. §-a az államsegélyezésének feltételül az iskoláknak taneszközökkel való törvényes felszerelését egyenesen előírja, a taneszközöknek (I.) része 1910. szept. 30-ig okvetlenül beszerezendő. Hogy ezen beszerzés a szegényebb iskoláknak is könnyűvé tétessék, Hegedüs és Sándor debreceni könyvkereskedő cég azt az ajánlatot teszi, hogy az egyes egyh. iskoláinak hajlandó az összes taneszközöket azonnal szállítani úgy, hogy azok vételára 3, esetleg 4 év alatt, évenként 3, illetőleg 4 egyenlő részletben fizetessék ki. Ha pedig az egyh. m. területén levő iskolák ezen szükségletüket együttesen az egyh. m. útján rendelnék meg, akkor még azon kedvezményt nyújtja, hogy az összes szükséges tanszereket egyszerre 10%-os engedménnyel szállítja. Minthogy az iskoláknak törvényes tanszerbeli felszerelése minden iskolai államsegélyes egyháznak fontos érdeke, anyagi felelősség mellett utasítandók a presbyteriumok, nehogy a törvény áthágásával járó veszedelmet felidézzék az egyházak ellen, hogy a törvényes felszerelésről sürgősen gondoskodjanak.

Hegedüs és Sándor cég ajánlatára határozassék el, hogy amennyiben az egyes egyházak a 10%-os kedvezményt igénybe óhajtják venni, az iskolaszéki elnökök, illetve lelkészek sürgősen irassák össze a tanítóikkal hiányzó tanszereiket és szept. 10-ig küldjék be azok jegyzékét a t. ü. b.-i elnökhöz, aki a céggel érintkezésbe lép és az Esperes úr útján a tanszereket megrendeli.

Kelt Harkányban, 1910. évi aug. hó 22-én.

Széles Sándor

t. ü. b. jegyző és előadó.

Zeke Lajos

ref. lelkész,
esperesileg megbízott elnök.

1. Az egyházmegyei közgyűlés a t. ü. b. javaslatát az 1899. évi rendszabály revíziója tárgyában elfogadja és mint a régi rendszabályt, illetékes uton Esperes úr által a V. K. O. m. kir. miniszteriumhoz a vármegyei közigazgatási bizottsághoz tudomás vétel végett megküldi.

2. Losonczy Ferencz és Szeghalmi Gyula lelkes vállalkozását, mellyel egyházmegyénk tanügyét református szellemben irt tankönyvvvel óhajtják szolgálni, mint beadványukban

jelzik, dicséretes, szép dolognak tartja közgyűlésünk. Felhívja a szerzőket, hogy egyéb tekintetben jeles munkájukat a jelzett célnak megfelelőleg és a t. ü. b. részletes bírálata értelmében átalakítva terjesszék be a következő évi e. megyei közgyűlés elé, midőn annak újból való bírálatáról intézkedni fog.

Bodor János vallástani kézikönyveit sem ajánlja a közgyűlés az egyházkerületnek.

3. A tanszereknek beszerzésére vonatkozó előterjesztést elfogadja a közgyűlés és ahhoz való alkalmazkodásra utasítja az egyházak lelkészeit, illetőleg presbyteriumát. Kimondja továbbá, hogy a tanszerek vételárát Hegedüs és Sándor czégtől 10%-os engedménnyel vásárló egyházak tartoznak 3 évenként egyenlő részletekben beállítani az évi költségvetésben és pontos fizetésükről gondoskodni.

92. sz. Főtiszt. és mélt. Püspök úr közli a V. K. O. miniszter 73.318/1910. sz. a. kelt rendeletét, mely szerint a Néptanítók Lapja f. é. jul. 1-vel újra megindított s miután e lapban a népiskolákra vonatkozólag szükséges tudnivalók, hasznos tanácsok közöltetnek, az összes iskolaszékeknek, mint eddig is történt, díjtalanul küldetik a lap.

Együttal kéri, hogy a megürült tanítói állásokra vonatkozó pályázati hirdetések e lapban is közöltessenek.

A Néptanítók Lapjának az iskolaszékek számára való díjtalan küldését midőn tudomásul veszi e. megyei közgyűlésünk, ajánlja a pályázatot hirdető iskolaszékeknek, hogy hirdetéseiket a Néptanítók Lapjában is közöljék.

93. sz. Főtiszt. és mélt. Püspök úr közli a V. K. O. miniszter 61.956/1910. sz. a. kelt intézvényét, a melyben felhívja a törvényszerű tanítói képesítéssel nem bíró tanítókat, hogy amennyiben felvétettek az orsz. tanítói nyugdíjintézetbe, nyugdíjaztatásuk iránti kérvényeiket haladéktalanul, de legkésőbb f. é. aug. végéig nyújtsák be a vármegye kir. tanfelügyelőjénél.

Mivel egyházmegyénkben ilyen tanítók nincsenek, intézkedés szüksége nem forog fent.

94. sz. Több tárgy nem lévén, a közgyűlés bezáratott, s a kinevezett hitelesítő bizottság által pontonként hitelesített.

Szücs Sándor,
Pakuszy Gyula,
Borsos István,
hit. bizotts. tagok.

Horvát Antal,
ifj. Morvay Ferenc,
Aracs Gyula
hit. bizotts. tagok.

II.

Egyházi bíróság jegyzőkönyve.

Felvétellett Harkányban, 1910 aug. 24-én. -- Jelen voltak Dányi Gábor esperes és Benkő Gyula gondnok elnöklete alatt: Morvay Ferenc, Iványos Soma, Nagy Imre, Zeke Lajos, Fejes Sándor, Aracs Gyula egyházi-, Mándy Sámuel, Pakuszy Gyula, Horváth István, Hardi Sándor világi tanácsbírák, Aracs Gyula és ifju Morvay Ferenc mint jegyzők.

1. sz. Az időszaki tanács tagjaiul Morvay Ferenc, Mándy Sámuel, Fejes Sándor rendes-, Iványos Soma, Horváth István és Pakuszy Gyula pót-tagokul választattak meg.

A) Fegyelmi bírósági ügyek.

2. sz. Tárgyaltatott Mészáros István adorjási lelkész-tanító ellen tanítói hivatalos kötelességének elhanyagolása miatt az egyh. megyei közgyűlés által folyamatba tett fegyelmi bírósági ügy, melyben a szabályszerű és bizonyítási eljárás befejezése és ügyész véleményének meghallgatása után az egyh. megyei fegyelmi bíróság szótöbbséggel a következőleg ítél.

I t é l e t.

Az egyh. megyei fegyelmi bíróság Mészáros István adorjási lelkész-tanítót vétkesnek mondja ki az V. t. c. 34. §. 1. és 2. pontjába ütköző fegyelmi vétségben, ezért az ugyan-ezen t. c. 35. §. a) pontja alapján „rosszalásra“ ítéli.

Költség nem merült fel, e tekintetben ítélet hozatalra szükség nem volt.

I n d o k o k.

Igaz, hogy vádlott nem ismerte be, hogy iskolája elégtelen osztályzatot érdemel és hogy még a minimális tanterv követelményeinek sem tud megfelelni, de mert a tanügyi bizottság beható mérlegelés után csupán 1 szó ellen mondotta iskoláját elégtelennek, épen azért ezen ítélet mindaddig, míg annak ellenkezője kétségtelenül be nem bizonyíttatik, meg nem döntöttek kell venni s annak alapján feltétlenül marasztaló ítéletet kellett hozni.

Felek és ügyész az ítéletben megnyugodtak.

3. sz. Tárgyaltatott a vajszlói presbyterium és Ráczenő vajszlói h. lelkész ellen hivatalos kötelesség elhanyagolása és ez utóbbinak még az egyházat szabálytalanul való elhagyása miatt is az egyh. megyei közgyűlés által (1909. évi e. m. jkv. 10. sz. m) pont) folyamatba tett fegyelmi bírósági ügy, melyben a szabályszerű tárgyalás és bizonyítási eljárás befejezése és az ügyészi vélemény meghallgatása után az egyh. megyei fegyelmi bíróság egyhangulag a következőleg ítél.

I t é l e t.

A felsőbaranyai ref. egyházmegye fegyelmi bírósága Ráczenő volt vajszlói h. lelkészt (ki jelenleg ugornya-gergelyi r. lelkész) vétkesnek mondja ki az V. t.-c. 34. §. A) 1. és 4. p.-ba ütköző fegyelmi vétségben és ezért a 35. §. b) pontja alapján „feddésre“, mint főbüntetésre és a 37. §. alapján a jobb javadalmazású állásra, vagy egyházi tisztviselésére való választhatóságból 2 évre leendő kizárásra, mint mellék büntetésre ítéli.

A vajszlói presbyterium ellen a további fegyelmi eljárást megszünteti.

Költség nem merülván fel, e tárgyban az intézkedés mellőztetik.

Végül jelen ítélet jogerőre emelkedése után a beregi ref. esperesi hivatallal közölni rendeltetik.

I n d o k o k:

Ráczenő volt vajszlói h. lelkész 1909. szept. 15-én kelt az iratjegyzék 13. sz. alatt levő nyilatkozatában beismerte, hogy a felsőbaranyai ref. egyh. megye esperese által 1909.

márc. 1-én 145[1909. sz. a. kibocsájtott körrendelet azon meghagyásának, hogy az állandó választói névjegyzéket 2 példányban 1909. jun. 25-ig küldje be, nem tett eleget. Beismeri továbbá, hogy 1909. aug. 22-én az esperes rendelkezése ellenére Vajszlóról eltávozott és az egyház leltári tárgyait nem a rendes lelkésznek, hanem a gondnoknak és a tanítónak adta át, — beismeri azt is, hogy 2 elhalt egyén nevét az anyakönyvbe nem vezette be és hogy a konfirmáltakat és a r. k. vallásra áttért egy egyén nevét nem jegyezte fel. Állítja ugyan, hogy az esperesi körlevelek rövid kivonatát egy könyvbe beírta, de a könyvet nem tudja előadni. — Tekintve, hogy az állandó választói névjegyzék el nem készítésére vonatkozó nyilatkozatában védekezésére felhozott azon körülmény, hogy a jegyzéket azért nem készítette el, mert sokan voltak az adófizetéssel hátralékban és várta, a míg a hátralékot a polgári hatóság behajtja, különben a jegyzék nagyon hiányos lett volna, — a mulasztás védelmére el nem fogadható.

Tekintve, hogy a felsorolt és beismert tények az V. t. c. 34. §. A) 1. és 4. pontjában meghatározott fegyelmi vétség elemeit magukba foglalják, azért Rácz Jenőt ezen pontokba ütköző fegyelmi vétségben vétkesnek kellett kimondani. A büntetés kimérésénél enyhítő körülményül vette a bíróság, hogy Rácz Jenő még fegyelmileg büntetve nem volt, s hogy a cselekmények elkövetésekor a jegyesi viszony rendes lelki állapotát megzavarta, másrészt súlyosító körülményül tekintette, hogy több mulasztást követett el, ezen enyhítő és súlyosító körülmények mérlegelése után alkalmazta a bíróság a kimondott büntetést.

Végül a vajszlói presbyterium ellen semmi adat nincs arra nézve, hogy a választói névjegyzék elkészítése körül mulasztás terhelné, ezért ellene a fegyelmi eljárás megszüntetendő volt.

Ezen ítélet a jelen volt felek előtt kihirdettetett, a vajszlói presbyterium és ügyész abban megnyugodtak, a távollevő Rácz Jenővel pedig írásban közölni rendeltetik.

4. sz. Tárgyaltatott Garbai Imre nagypeterdi ref. tanító ellen a f.-baranyai egyh. megyei közgyűlés által Csuthy László isk. vizsgáló körlelkész panasza folytán az 1909. évi egyh. megyei jkv. 65. sz. a. megindított fegyelmi bírósági ügy, melyre nézve a szabályszerű tárgyalás megtartása és

ügyész véleményének meghallgatása után az egyh. megye fegyelmi bírósága egyhangulag a következőleg ítél.

I t é l e t.

A f.-baranyai ref. egyh.-megye fegyelmi bírósága Garbai Imre nagypeterdi tanítót vétkesnek mondja ki az V. tc. 34. §. A) 1. és 4. pontjába ütköző fegyelmi vétségben, s ezért a 35. §. a. pontja alapján „rosszalásra“ ítéli, kötelezi egyuttal a vizsgálat során felmerült 27 K 30 fill.-ben felszámolt eljárási költségnek az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt különbeni végrehajtás terhe alatt a f.-baranyai ref. egyh.-megyei közpénztárba befizetni.

I n d o k o k.

Vádlott Garbai Imre a vizsgálat során felvett jkv.-ben, habár nem is volt teljes beismerésben az elűjárójával szemben elkövetett tiszteletlenség iránt, nem volt megszüntethető ellene az eljárás és ítélet, mert ellene a fegyelmi eljárást az egyh.-megyei közgyűlés rendelte el, egyben mert a vizsgálat során bocsánatot kért, ezen tényt a bíróság az ítélet kiszabásánál enyhítő körülménynek vette, s ezért alkalmazta a legcsekélyebb fokú fegyelmi büntetést.

A költségekbe való elmarasztalás a vétkesség kimondásában találja indokát.

Jelen ítélet kihirdettetvén, abban a felek és ügyész megnyugodtak.

5. sz. Tárgyaltatott Garbai Imre nagypeterdi ref. tanító ellen Madák József és 21 társa, Kis Imre és 2 társa nagypeterdi lakosok által tett feljelentés, melyben a szabályszerű tárgyalás és bizonyítási eljárás befejezése és ügyész véleményének meghallgatása után az egyh. megyei fegyelmi bíróság egyhangulag a következő ítéletet hozta.

I t é l e t.

A f.-baranyai ref. egyh.-megyei fegyelmi bíróság Garbai Imre nagypeterdi tanítót vétkesnek mondja ki az V. t.-c. 34. §. A) 1. és 7. pontjaiba ütköző fegyelmi vétségben, azért a 35. §. c) pontja alapján a f.-baranyai ref. tanítói gyámpénztár javára az ítélet jogerőre emelkedésétől számítandó 15 nap alatt végrehajtás terhe alatt fizetendő 100 K pénzbüntetésre és 47 K 97 fill.-ben felszámolt eljárási költségnek megfizetésére ítéli.

I n d o k o k.

A vizsgálat és a tárgyalás folyamán nyilvánvalóan beigazolást nyert azon tény, hogy Garbai Imre nagypeterdi tanító tanítványaival durván bánt, ezáltal ellenkezésbe jött azon rendszabályokkal, a melyek tiltják az iskolás gyermekekkel való durva bánásmódot. Hogy durván bánt tanítványaival, megerősíti az a körülmény is, hogy iskolájából a szülők 26 gyermeket kivettek s azokat a szomszédos Rózsafa községben — sokszor kocsin is szállítván őket, — járatták iskolába. Ez a körülmény is kétségtelenül bizonyítja, hogy itt rábeszélés esete fenn nem foroghat. Enyhítő körülményül vette a bíróság, hogy a vádlott ezideig büntetve nem volt.

A költségekben való marasztalás az elítélés következménye.

A felek és ügyész az ítéletben megnyugodtak.

6. sz. Tárgyaltatott Kis Mózes bissei ref. lelkész és a bissei presbyterium ellen Sértő Jenő és 17 társa bissei lakosok által tett feljelentés, melyre nézve szabályszerű tárgyalás megtartása és ügyész véleményének meghallgatása után az egyh. megyei fegyelmi bíróság egyhangulag a következő végzést hozta.

V é g z é s.

Az egyh.-megyei fegyelmi bíróság a bissei ref. lelkész és presbyterium ellen a fegyelmi eljárást hivatalból elrendeli, a vizsgálat megejtésével az iratok kiadása mellett az egyh.-megyei elnökség megbíztatik azzal, hogy a vizsgálat költségei az egyh.-megyei közpénztárból előlegezendők.

I n d o k o k.

Hivatalból kellett elrendelni a fegyelmi eljárást, mert bár panaszosok a vizsgálati költséget nem előlegezván, úgy kellett volna tekinteni, mint a kik panaszuktól elálltak, mégis mivel a panaszlevélben oly súlyos vádak soroltatnak fel, a melyek ha igazaknak bizonyulnak, büntetendők; ha pedig valótlanok, úgy legalább a gyanusítottak a gyanutól is megmenekülnek: a fegyelmi vizsgálatot hivatalból kellett elrendelni.

A költségeknek a közpénztárból való fedezése azért volt kimondandó, mert a panaszok oly természetűek, a melyek-

nek folytán a fegyelmi vizsgálat elrendelése hivatalból vált szükségessé.

A felek és ügyész egybehangzólag kijelentették, hogy a végzésben megnyugosznak.

7. sz. Tárgyaltatott Makay Márton bissei ref. tanító ellen Biró József bissei gondnok és 6 presb. által megindított fegyelmi bírósági ügy, melyben a szabályszerű tárgyalás és bizonyítási eljárás befejezése és ügyész véleményének meghallgatása után az egyh. megyei fegyelmi bíróság egyhangulag következőleg ítelt.

I t é l e t.

A f.-baranyai ref. egyh.-megye fegyelmi bírósága Makay Márton bissei kántor-tanítót az V. t. c. 34. §. A) 1. pontjában foglalt fegyelmi vétségben vétkesnek mondja ki, ezért a 35. §. a. pontjában foglalt fegyelmi büntetésre, „rosszalásra“ ítéli. Kötelezi egyuttal a vizsgálat során felmerült, 47 K 22 fill.-ben felszámolt eljárási költségnek az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt kölömbeni végrehajtás terhe alatt leendő befizetésére.

I n d o k o k.

Biró József bissei gondnok és társai Makay Márton tanítójukat azzal vádolták, hogy a tanítási idő alatt is gyakran eltávozott hazulról, e miatt az iskolások csekély eredményt tudtak felmutatni. Makay Márton ezt tagadja, állítván, hogy csak 3 izben volt távol, akkor is mindig a lelkész engedelmével és hivatkozott az isk. vizsgáló bizottság jelentésére, melyben iskolája elégségesnek minősítettett. Tekintve azt, hogy a lelkész maga elismerte, hogy egy eset kivételével mindig engedélyt adott a távozásra és tekintve azt, hogy az isk. vizsgálók az iskolát tényleg kielégítőnek osztályozták, az ezen vádak alól Makay Márton felmentendő volt.

Ámde bebizonyult, mert Makay Márton maga is elismerte, hogy 1909. aug. 8-án az ujkenyéri urvacsora osztáskor lelkészí engedély nélkül volt távol, így énekvezéri kötelességét nem teljesítette, helyettesítéséről sem maga nem gondoskodott, sem a lelkész, — mivel az elmaradást bejelentő táviratát csak aug. 8-án reggel kapta meg, — nem gondoskodhatott. Ezért a bíróság vétkesnek találta és őt az első foku büntetéssel

„rosszalással“ sujtotta. Enyhítő körülményül vette azt, hogy fegyelmileg még büntetve nem volt és hogy édes anyja kérére hosszabbította meg nála a látogatást aug. 7. után is, mint a meddig kapott elmaradási engedélyt. Ellenben súlyosító körülményül vette a bíróság Makay Mártonnak 1909. nov. 28-án tartott presbyteri ülésen tanusított illetlen magaviseletét.

A költségekben való marasztalás az ítélet következménye.

A felek és ügyész az ítéletben megnyugodtak.

8. sz. Tárgyaltatott Szigeti Károly zalátai ref. tanító ellen Bencze János és 4 társa zalátai lakosok által tett feljelentés, és az abban hozott, s a felek által felebbezett elnöki végzés, melyre nézve az egyh. megyei bíróság egyhangulag a következő végzést hozta.

V é g z é s.

A felsőbaranyai ref. egyh. megye bírósága az egyházmegyei elnökségnek Bencze János és érdektársai zalátai lakosoknak Szigeti Károly zalátai ref. tanító ellen indított fegyelmi ügyében hozott, s a fegyelmi eljárást megszüntető végzését a benne felhozott indokoknál fogva jóváhagyja.

Költség fel nem merülván, e tekintetben ítélet hozatalra szükség nem volt.

A végzés Szigeti Károly tanító és ügyész előtt kihirdetett, kik is abban megnyugodtak, a távol levő Bencze János és társainak pedig írásban kézbesíteni rendeltetik.

B) Közigazgatási bírósági ügyek.

9. sz. Tárgyalás alá vétetett Balog József siklósi lakosnak az oldi presbyterium adókivetése ellen a múlt évben 7. szám alatt folyamatba tett, de ítélettel be nem fejezett felebbezése, melyre nézve a felsőbaranyai ref. egyházmegyei közigazgatási bíróság következőleg

i t é l t:

A felsőbaranyai ref. e. megye közig. bírósága Balog József siklósi lakos felebbezésének részben helyt ad, s az oldi ref. egyház által 1908. évre Balog Józsefre kivetett 48 K 58 fill. egyh. adó helyett 11 K 67 fillért állapít meg 1908. évi egyh. adójául. A felmerült 21 K 60 fill. költségből Balog

József részére csak a mai tárgyaláson való megjelenésének költségét, 4 K-t állapít meg az oldi egyház terhére.

I n d o k o k :

Ugy az 1893. évi zsinati törvény 247. §-a, valamint az 1904. évi III. t. c. 5-ik §-a szerint a helyben nem lakó, de ingatlan vagyonnal bíró egyháztagság a különben reá eső egyházi adónak csak 25%-ával róható meg. Nem lehet tehát megítélni az egyház által Balog Józsefre kivetett 48 K 58 fillért, mint amennyit csak akkor kellene fizetnie, ha Oldon lakik. De nem lehetett megállapítani a Balog József által megállapíttatni kért 6 K 86 fillért sem, mert az csak abban az esetben lett volna megállapítható, ha az oldi egyház már 1908-ban elfogadta volna a III. t. c. 13. §-ában megállapított kulcsot, melyet csak 1909-ben fogadott el és léptetett életbe. Költségül Balog József részére csak a mai tárgyaláson való megjelenésnek költsége 4 K volt megállapítható és pedig azért, mert abszolút igazsága egyik félnek sem volt és mert az oldi presbyterium volt az oka annak, hogy ez ügy a múlt évben nem volt befejezhető a miatt, hogy a szükséges iratokat nem küldte be.

10. sz. Tárgyalás alá vétetett Tibai Sándor terehegyi lakosnak a szavai egyház ellen, egyházi adó visszafizetése tárgyában beadott keresete, melyre nézve a felsőbaranyai ref. egyházmegyei közigazgatási bíróság következőleg

i t é l t :

A felsőbaranyai ref. e. megye közigazgatási bírósága Tibai Sándor volt szavai, jelenleg terehegyi lakos keresetének részben helyt ad, s kötelezi a szavai ref. egyházat 7 K 85 fillérnek 15 nap alatt Tibai Sándor terehegyi lakos kezére lefizetésére. Költség fel nem merülvén, meg nem ítélte.

I n d o k o k :

Helyt kellett adni a keresetnek, mert kiderült, hogy a szavai lelkész részére 7 K 62 fillérrel, a tanító részére 7 K 98 fillérrel, tehát 15 K 60 fillérrel többet fizetett, mint amennyi Szaván tartózkodása utolsó évében őt illette. De követelését le kellett szállítani, mert adós maradt a tanítónak 6 K 75 fillérrel, mint 1908-ik évi buza árával és az egyháznak 1 K-val, mint birtoka után fizetendő 10%-os egyházi adóval, minek folytán követelése csak 7 K 85 fillérben volt megállapítható.

11. sz. Tárgyalás alá vétetett ifj. Balog János túronyi lakosnak a túronyi egyház ellen egyházi adó kivetése tárgyában beadott felebbezése, melyre nézve a felsőbaranyai ref. egyh. megye közigazgatási bírósága következőleg határozott.

V é g z é s.

A felsőbaranyai ref. egyházmegye közigazgatási bírósága a felsőbaranyai esperesnek 1910. február 7-én 114/1910. szám alatt hozott elutasító végzését helyben hagyja. Költség fel nem merült, e tekintetben az intézkedést mellőzi.

I n d o k o k:

Helyben kellett hagyni az esperes elutasító végzését, mert a túronyi presbyterium 14/1910. szám alatt január 30-án kelt jelentéséből kiderült, hogy ifj. Balogh János unitárius vallásu, reá ennél fogva egyházi adó kivette nincs. Kiderült a presbyterium 23/1910. szám alatt febr. 21-én kelt jelentéséből az is, hogy az egyházi adókivetés 15 napig ki volt téve közszemlére, s az ellen a törvényes határidőn belől senki felebbezéssel nem élt. Balog János családjától, mint önjogu adózóktól a panaszra megbízást nem kapott, a Balog Jánosné javára elkönyvelt 10 K tulfizetés Varga Sándor javára átíratván, a tévedés kiigazítást nyert, minél fogva a panaszt, mint alaptalant elutasítani kellett.

12. sz. Tárgyaltatott Erős János páprádi lakosnak a páprádi egyház ellen, egyházi adózás tárgyában beadott felebbezése, melyre vonatkozólag a felsőbaranyai ref. egyh. megyei közigazgatási bíróság következőleg határozott.

V é g z é s.

Az egyházmegyei közig. bíróság a további eljárást megszünteti,

m e r t:

Erős János 1910. aug. 21-én kelt, s a bíróság előadójához aug. 23-án beadott nyilatkozatában a felebbezést visszavonta, minél fogva a további eljárást megszüntetni kellett.

13. sz. Tárgyaltatott a bissei egyháznak Lutár Sándor túronyi lelkész, volt bissei adminisztrátor ellen lelk.

fizetés visszatérítése tárgyában beadott keresete, melyre vonatkozólag a felsőbaranyai ref. e.-megyei közigazgatási bíróság a következőleg határozott.

V é g z é s :

Miután az ügy kellően előkészítve nincs, a tényállás minden oldalról való kiderítése céljából, Nagy Imre egyházi és Pakuszi Gyula világi tanácsbírákból álló vizsgáló bizottság kiküldetik.

14. sz. Tárgyalás alá vétett a bissei ref. egyháznak Horváth Antal volt bissei, jelenleg egyházasharaszti lelkész ellen, lelkészi fizetés visszatérítése iránt beadott keresete, melyre nézve a felsőbaranyai ref. egyházmegyei közigazgatási bírósága a következőleg határozott.

V é g z é s :

A további eljárás megszüntetetik.

M e r t :

A felek között időközben oly egyezség jött létre, melyben mindketten megnyugodtak és a mely a bissei egyház érdekeit nem érinti.

15. sz. Tárgyalás alá vétetett Szabó János bissei gondnok Kis Mózes bissei lelkész ellen beadott többrendbeli panasza, melyre vonatkozólag a felsőbaranyai ref. egyházmegyei közigazgatási bíróság a következőleg határozott.

V é g z é s :

Miután az ügy kellően elkészítve nincs, a tényállás minden oldalról való kiderítése céljából Nagy Imre egyházi és Pakuszi Gyula világi tanácsbírák vizsgáló biztosokul kiküldetnek. Együttal köteles úgy Szabó János gondnok, mint a bissei ref. egyház 35—35 K vizsgálati és eljárási költséget előlegezni.

Benkő Gyula s. k.

e. m. gondnok, világi elnök.

Ifj. Morvay Ferenc s. k.

világi aljegyző.

Dányi Gábor s. k.

e. m. esperes, egyh. elnök.

Aracs Gyula s. k.

egyházi aljegyző.

FÜGGELÉK.

A felsőbaranyai ref. e. megye lelkeszi gyám-

Évben	K I A D Á S O K											
	10'08 K-val		50'40 K-val		150'40 K-val		240 K-val		371'20 K-val		Vegyesek s Hor- váth J. segély- pénze 12 évre	Az 1—6 alat- tiak összege
	segélyezen- dők száma	A segélyek összege	segélyezen- dők száma	A segélyek összege	segélyezen- dők száma	A segélyek összege	segélyezen- dők száma	A segélyek összege	segélyezen- dők száma	A segélyek összege		
	1	2		3		4		5		6		
1911	1	10 08	9	453 60	1	150 40	3	720	13	4825 60	300	6459 68
1912			9	453 60	1	150 40	3	720	14	5196 80	300	6820 80
1913			8	403 20	1	150 40	3	720	15	5568 00	300	7141 60
1914			7	352 80	1	150 40	3	720	16	5939 20	300	7462 40
1915			6	302 50	1	150 40	3	720	14	5196 80	300	6669 60
1916			5	252 00	1	150 40	3	720	15	5568 00	300	6990 40
1917			3	151 20	1	150 40	3	720	16	5939 20	300	7260 80
1918			2	100 80	1	150 40	3	720	16	5939 20	300	7210 40
1919			1	50 40	1	150 40	3	720	18	6681 60	300	7902 40
1920					1	150 40	3	720	18	6681 60	300	7852 00
1921							3	720	19	7052 80	300	8072 80
1922							2	720	19	7052 80	300	7832 80
1923									20	7424 00	150	7574 00
1924									21	7795 20	150	7945 20
1925									21	7795 20	150	7945 20
1926									22	8166 40	150	8316 40
1927									23	8537 60	150	8687 60
1928									19	7052 80	150	7202 80
1929									19	7052 80	150	7202 80
1930									19	7052 80	150	7202 80
1931									19	7052 80	150	7202 80
1932									19	7052 80	150	7202 80
1933									20	7424 00	150	7574 00
1934									20	7424 00	150	7574 00
1935									20	7424 00	150	7574 00
1936									19	7052 80	150	7202 80
1937									19	7052 80	150	7202 80
1938									19	7052 80	150	7202 80
1939									19	7052 80	150	7202 80
1940									19	7052 80	150	7202 80
1941									19	7052 80	150	7202 80
1942									18	6681 60	150	6831 60
1943									16	5939 20	150	6089 20
1944									15	5568 00	150	5718 00
1945									14	5196 80	150	5346 80
1946									13	4825 60	150	4975 60
1947									12	4454 40	150	4604 40
1948									11	4083 20	150	4233 20
1949									10	3712 00	150	3862 00
1950									8	2969 60	150	3119 60
1951									7	2598 40	150	2748 40
1952									6	2227 20	150	2377 20
1953									5	1856 00	150	2006 00
1954									4	1484 80	150	1634 80
1955									3	1113 60	150	1263 60
1956									2	742 40	150	892 40
1957									1	371 20	150	521 20

Megállapított az ig. választmány 1910. augusztus 22-én Harkányban tartott

Szívós Károly

ig. v. jegyző.

intézet költségvetése az 1911—1957. évekre.

Az előző évi pénztári ma- radvány	B E V É T E L			A pénztárnok t. díja év végén levonva	Év végén pénz- tári maradvány	Jegyzet
	A 7 és 8 alattiak különbözete, mint kamatozó tőke	A 9 alatti tőke 6 % kamatja	A 9 és 10 alattiak összege			
8	9	10	11	12	13	14
120768	114308	6858	121166	300	120866	A pénzüsszegek mindenütt koronákban értendők.
120866	114045	6843	120888	300	120588	
120588	113447	6807	120254	300	119954	
119954	112492	6749	119241	300	118941	
118941	112271	6736	119007	300	118707	
118707	111717	6703	118420	300	118120	
118120	110859	6651	117510	300	117210	
117210	110000	6600	116600	300	116300	
116300	108398	6504	114902	300	114602	
114602	106750	6405	113155	300	112855	
112855	104782	6287	111069	300	110769	
110769	102936	6176	109112	300	108812	
108812	101238	6074	107312	300	107012	
107012	99067	5944	105011	290	104721	
104721	96776	5807	102583	280	102303	
102303	93987	5639	99626	270	99356	
99356	90669	5440	96109	260	95849	
95849	88646	5319	93965	250	93715	
93715	86513	5191	91704	240	91464	
91464	84261	5056	89317	230	89087	
89087	81885	4913	86798	220	86578	
86578	79375	4763	84138	210	83928	
83928	76354	4581	80935	200	80735	
80735	73161	4390	77551	190	77361	
77361	69787	4187	73974	180	73794	
73794	66591	3996	70587	170	70417	
70417	63215	3793	67008	160	66848	
66848	59645	3579	63224	150	63074	
63074	55872	3352	59224	140	59084	
59084	51822	3113	54994	130	54864	
54864	47662	2860	50522	120	50402	
50402	43570	2614	46184	110	46074	
46074	39985	2399	42384	100	42284	
42284	36566	2194	38760	100	38660	
38660	33313	1999	35312	100	35212	
35212	30237	1814	32051	100	31951	
31951	27347	1641	28988	100	28888	
28888	24655	1479	26134	100	26034	
26034	22172	1330	23502	100	23402	
23402	20282	1217	21499	100	21399	
21399	18651	1119	19770	100	19670	
19670	17293	1038	18331	100	18231	
18231	16225	974	17199	100	17099	
17099	15464	928	16392	100	16292	
16292	15028	902	15930	100	15830	
15830	14938	896	15834	100	15734	
15734	15213	913	16126	100	16026	

ülésében.

Dombi Vincze lelkész,

az ig. vál. elnöke.

A felsőbaranyai ref. egyházmegyei lelkeszi gyámpénztárból az 1909-ik évben segélyezett özvegyek és árvák.

Sor-szám	A segélyezett neve	Segélypénze		Jegyzet
		K	fill.	
	A) 1896. év előttiak:			
1	Baksay Lászlóné	150	40	
2	Berky Józsefné	240	—	
3	Békásy Antalné	50	40	
4	Dömötör Lajosné	50	40	
5	Főző Lászlóné	50	40	
6	Hamar Pálné	50	30	Hátralékban maradt 10 f.
7	Hubay Lászlóné	50	40	
8	Kovács Pálné	50	40	
9	Németh Jánosné	50	40	
10	Paksy Gedeonné	240	—	
11	Svarkay Lajosné	240	—	
12	Tóth Ferencné	50	40	
13	Vághó Dánielné	10	08	
	B) 1896. év utániak:			
14	Ambrus Józsefné	300	—	
15	Baditz Györgyné	300	—	
16	Hoffer Béla	300	—	
17	Kovács Antalné	300	—	
18	Máté Balázsne	150	—	
—	Máté Janka	150	—	
19	Molnár István árvái	150	—	Hátralékban maradt 150 K
20	Vághó Lajosné	300	—	
21	Bosznai Sándorné	300	—	
22	Szarka Jánosné	50	40	
23	Horváth József	150	—	
	Összesen:	3733	98	

TÁRGYMUTATÓ.

I.

Közigyűlés jegyzőkönyve.

Jegyzőkönyvi száma.	Lap száma.
1. A közgyűlés megnyitása	5
2. Képviselők igazolása	5
3. Jegyzőkönyv vezetésére vonatkozó intézkedés	6
4. Jegyzőkönyvet hitelesítő bizottság választása	6
5. Szavazatokat számbavevő bizottság választása	6
**6. Gondnok választásról felvett jegyzőkönyv	6
7. Gondnok meghívására választott küldöttség	7
8. Gondnok eskütétele	7
9. Gondnok beszéde	7
10. Ügyészek eskütétele	13
11. Világi elnöki széket Pakuszy Gy. foglalja el	14
12. Mult évi kgyűlésről elmaradt tagok önigazolása	14
13. A mostani közgyűlésről elmaradt tagok önigazolása	14
14. Kisegítő jegyzők megbízásáról jelentés	14
15. Nem szavazó egyházak önigazolása	14
*16. Esperes évi jelentése	15

Az ennek alapján hozott határozatok:

a) Ádám András volt gondnok bucsuja, Benkő Gyula ujon-	
nan megválasztott gondnok üdvözlése	30
b) Tandíj kárpótlás ügye	30
c) Egyházi földek telekkönyvezése	31
d) Adorjásra bizottság kiküldése	31
e) Elhunyt lelkészek emlékezete	31
f) Esperes úr intézkedései tudomásul vétetnek	31
g) Káplántartási segélyről szóló nyugták aláíratása	31
**16/h Borromeus enciklika elleni tiltakozás	31
17. Világi főjegyző és 1 vil. tanácsbíróra szavazás elrendelése	31

17/a Tárgysorozat megállapítása	32
18. Hátralék-jegyzék (Scontro)	32
19. Hajdu Keszi Lajos alapítványa	33
**20. Jótékony intézetek segélyezése	33
21. E. megyei határozatok felterjesztése	33
22. Iskolai mulasztások megtoroltatása	34
23. Iskolai értesítők és bizonyítványok használata	34
24. Iskolák megszüntetése a konventnek bejelentendő	34
**25. Az egyházak kölcsönsegélyezésének folyósítása	34
26. Tanügyi statisztikai űrlapok espereshez küldendő	34
27. Adósegély kérése	35
28. Gondnok az elnöki székelt elfoglalja	35
28/a Egyházi aljegyző választás elrendelése	35
29. Felsőszabolcsi egyházmegye átirata	35
**30. Segédlelkészt igénylő egyházak és lelkészek	36
**31. Pécsre hitoktató javasoltatik	38
32. Kántori oklevelek bemutatása	39
33. Presbiterek létszámának megállapítása	39
**34. E. m. missziói bizottság jelentése	39
35. Lelkész-testület gyűlésének jegyzőkönyve	43
**36. <i>Lelkész választások</i>	44
37. <i>Tanító választások</i>	45
38. György Domokos tanító eskütétele	45
39. E. ker. képviselők választásának elrendelése	45
40. E. m. ösztöndíjat Horvát Antal kapja	46
*41. E. m. közalap bizottság jegyzőkönyve	46
42. E. m. nyugdíj bizottság jegyzőkönyve	47
**43. Baranyahidvég, Vajszló, Kiscsány-Oszró egyházak új adókulcsa	47
44. Oszróiak fellebbezése	49
45. Az ülés d. u. 3 óráig felfüggesztetik	49
46. Az ülés újból megnyittatik	49
**47. Egyházkerületi képviselők megválasztása	50
**48. Siklósi telekkönyvi kiigazítás	50
**49. Siklósnagyfalui kisajátítási ügy	50
50. <i>E. m. számvevőszék jelentése</i>	50
50/b Költségvetés és számadási minták megállapítása	57
51. Benke János piskói gondnok fellebbezése	57
52. Nagy Ferenc bissei gondnok fellebbezése	57
**53. Belvárdi egyház kölcsönügye	58
54. Gyüdi egyház rendkívüli e. adója	58

55. Drávaszabolcsi harangok árának törlesztése	59
**56. Kovácshidai egyház kölcsön ügye	60
**57. Drávacsehii egyház kölcsön ügye	60
**58. Vejtii egyház kölcsön ügye	60
59. Diósvizzlói rendkívüli e. adó	60
60. Bissei egyház kölcsön ügye visszaadva	61
61. Drávaszerdahelyi kölcsön és pótdó	61
62. Kákicsi egyház kölcsön ügye	61
63. Kisharsányi pince aláásási ügy	62
64. Az okorági lelkészi és tanítói erdő-alap ügye	62
**65. <i>Segélykérvények</i>	63
66. Segélykérvényi bizottság tagjai újra a régiek	64
**67. <i>Tanügyi bizottság jelentése</i>	64
68. Tanító egyesület jegyzőkönyve	70
**69. Pécsi és siklói nem ref. jellegű iskolákba járó tanulók vallás- tanítása	70
**70. A pécsi honvéd hadapródiskolába járó ref. növendékek vallás- tanítása	71
71. Lelkészegyesület jegyzőkönyve	71
72. Luzsoki egyház hivatalnokainak fizetés ügye	72
73. Tanítók vasuti féljegye	72
74. Kisharsányi tanító díjlevele	72
75. Pesti egyházmegye indítványa	73
**76. Kispeterdi egyház kölcsön ügye s rendkívüli e. adója	73
77. Páprádi papi földek bérbeadása	74
78. Elnöki széket Mándy Sámuel foglalja el	74
79. Luzsoki lelkész fellebbezése	74
80. Nagyvátyi temető ügy	75
81. Elnöki széket újra a gondnok foglalja el	76
82. Okorági egyház építést ügye	76
83. Dencsházai építkezés bejelentése	76
84. Bissei tanító lemondása	77
**85. Bissei lelkész szőlőültetése	77
86. Kákicsi dülő föld ügye	78
87. Baranyavármegyei árvaházi vallásoktatás	78
88. Rónádfai temetkezési szabályzat	79
89. Okorági temető ügye	80
**90. Egyházmegyei szabályrendeletek és ügyrend	80
**91. Egyházmegyei tanügyi bizottság javaslatai : A) Az 1899. évi egyh. m. rendszabály revíziója tárgyában	88

B) Losonczi Ferenc s tsai tankönyveinek bírálata	89
C) Iskoláknak taneszközökkel való ellátása tárgyában	90
92. Tanítói pályázatok Néptanítók Lapjában közzeendők	91
93. Nem okleveles tanítók ügyében rendelet	91
94. A gyűlés berekesztése és a jegyzőkönyv hitelesítése	92

II.

Egyházi bíróság jegyzőkönyve.

1. Időszaki tanács megalakítása	93
---	----

A) Fegyelmi bírósági ügyek :

2. Mészáros István adorjási lelkész-tanító ellen	93
3. Vajszlói presbiterium és Rácz Jenő h. lelkész ellen	94
4. Garbai Imre nagypeterdi tanító ellen	95
5. Garbai Imre nagypeterdi tanító ellen	96
6. Kis Mózes bissei lelkész és a bissei presbiterium ellen	97
7. Makay Márton bissei tanító ellen	98
8. Szigeti Károly zaláti tanító ellen	99

A) Közigazgatási bírósági ügyek :

9. Balog József keresete az oldi presbiterium ellen	99
10. Tibai Sándor keresete a szavai egyház ellen	100
11. Ifj. Balog János fellebbezése turonyi egyházi adókimetés ellen	101
12. Erős János páprádi lakos fellebbezése egyházi adókimetés ellen	101
13. Bissei egyház keresete Lutár Sándor ellen	101
14. Bissei egyház keresete Horvát Antal ellen	102
15. Szabó János bissei gondnok panasza Kis Mózes bissei lelkész ellen	102

III.

Mellékletek.

I. sz. Függelék a kgy. jzökönyv 35. szám a) pontjához	104
II. sz. Függelék a kgy. jzökönyv 35. szám b) pontjához	106

Elöadták és jegyzették :

Morvay Ferenc, e. m. papi főjegyző : A 16. sz. s ennek a—f) pontját,
18, 30, 31, 36, 69, 70. közgyűlési számokat.
Araes Gyula, e. m. papi aljegyző : 15, 17, 21—24, 26, 32, 33, 35, 37—39,

45—47, 53—62, 76, 79, 91. közgyűlési, és a bírósági jegyzőkönyv 9—15. számát.

ifj. Morvay Ferenc, e. m. vil. aljegyző: 9, 16. sz. g), 19, 25, 28, 28/a, 40, 41, 42, 51, 52, 65, 66, 83, 94. közgyűlési számokat. ugy a bírósági jzőkönyv 1—8. számát.

Borsos István, kisegítő jegyző: 16. sz. h), 27, 34, 71, 73, 74, 77, 85, 87, 88. közgyűlési számokat.

Horvát Antal, kisegítő jegyző: 1—8, 10—14, 17/a, 20, 29, 43, 44, 50, 67, 68, 72, 75, 78, 80—82, 84, 90. közgyűlési számokat.

Dr. Szücs Ernő, ügyész: 63, 64, 86, 89. közgyűlési számokat.

Pakuszy Gyula, ügyész: 48, 49. közgyűlési számokat.

Széles Sándor, t. ü. biz. előadó: 92, 93. közgyűlési számokat.

Jegyzet. A *-gal jelölt számokat a főt. egyházkerületi közgyűlés figyelmébe ajánljuk. A **-gal jelzetteket hivatalból vagy fellebbezés folytán terjesztjük fel.

37724

